

දළඳා වර්ණ

මහනුවර ශ්‍රී දළඳා මාලිගාව මාසිකව නිකුත් කරන
ලංකාවේ වැඩිම පිරිසක් කියවන බෞද්ධ සඟරාව

■ ශ්‍රී බුද්ධ වර්ෂ 2559 අස්සල මස 01 වන බුදු දින

■ 2015 ජූලි මස 01 වැනි බදාදා

■ හොමිලේ පිරිනමන දහමි පඬුරකි

■ විකිණීම සඳහා හොමි

සියදිවි නසා ගැනීමටම සමාන මරණය මානසිකව මියැදීමයි. සියදිවි නසාගන්නා තැනැත්තා එකවර මියයයි. එහෙත් මානසිකව මිය යන තැනැත්තා සිය දහස් වර මැරී මැරී උපදියි. එක්තරා අතකින් එසේ ජීවත් වනවාට වඩා මරණය සැපදායක වේ. ජීවිතය දෙස සුබවාදී දර්ශනයකින් බැලීමට නොහැකි වීම මෙයට ප්‍රධානම හේතුවයි. ධනාත්මක චින්තනයෙන් යුතු තැනැත්තා එසේ මානසිකව කිසිදා මිය නොයයි. අසුබවාදී ලෙස ජීවිතය දෙස බලන්නා ජීවත් වුවත් මියගිය කෙනෙකු මෙන්ය. ජීවිතය සුන්දර දෙයක් ලෙස අගය කරන්නට බොහෝ දෙනෙකුට නොහැකිය. එවන් අය ජීවිතයේ බොහෝ අඩුපාඩු දකිති. තමාට ලැබුණු දෙයින් තෘප්තිමත් වීමට එවන් අයට නොහැකිය. එසේ වූ විට හුල්ලමින් ජීවත් වීමට සිදුවේ. ජීවිතය කොයි තරම් සුන්දර දෙයක්ද? අප ජීවත් වන පරිසරය කොයිතරම් සුන්දරද? මගේ පවුලේ අය, ඥාතීන් මගේ සහායෙන් කොතරම් හොඳද? මම නිරෝගී කෙනෙක්මි. අනිත් අය දෙස බලන විට මම කොයිතරම් වාසනාවන්තද? හැම දෙයක් දෙසම මෙලෙසින් දකින්නා මානසිකව මිය නොයයි. තමාගේ හැකියාව ගැන සිතන්න. තමාට නොලැබුණු දේ ගැන කම්පා නොවන්න. ලැබුණු දෙයින් සැහීමට පත්වන්න. සෑම තත්පරයක්ම සතුටින් ගෙවන්න. කෑමට තිබෙන්නේ පොල් සම්බලයයි, බතයි පමණයි. ආ... අසුරු කෑම වේලක්. එලෙසින් සිතා කෑම වේල සතුටින් රස විඳින්න. අඩුපාඩු ගැන සිතන්න එපා. අඩුපාඩු නැත්තේ කාටද? සියයට සියයක් සම්පූර්ණ කරගන්නෙකු ලොව ඉපදුණේන් නැත. ඉපදෙන්නේන් නැත. මෙසේ ලෝකය දෙස බලන්නට පුරුදු වූ තැනැත්තා, සිතන්නට පුරුදු වූ තැනැත්තා කිසිදා මානසිකව මිය නොයයි. හඬමින් ලොවට පැමිණි ඔහු සිතාසෙමින් ලෝකයෙන් සමුගන්නේය. අන් අය සිතනා ගත්වමින් උපන් ඔහු අන් අය හඬවමින්, ලෝකයෙන් සමු ගන්නේය. මේ ශක්තිය සෑම අයෙකුටම ගොඩ නගා ගත හැකිය. එයට මුදල්, ශක්තිය, බලය අවශ්‍ය නොවේ. ඒවා උපතින් ගෙනා අයටද මානසික සුවය නැත. ඔවුහු හැමදා දුකෙන්, සන්නාපයෙන් ජීවත්

වෙති. පුද්ගලයාගේ මේ දුර්වල මානසික ලක්ෂණය නැති කළ හැක්කේ ඔහුට පමණි. සමාජය, ඇසුරු කරන්නන් මේ සඳහා යම් තරමකින් සහාය විය හැකිය. වඩා වැදගත් වන්නේ චින්ත ශක්තියයි. කම්පා නොවන මහ කුලුණක් සේ ජීවිතය ගොඩ නගා ගත යුතුය. ජය පරාජය, නින්දා ප්‍රශංසා, ලාභ අලාභ අප කාටත් පොදු දේ වේ. ඒවා මිනිස් අපට උරුම ධර්මයන්ය. ඒ කිසිවකින් නොසැලී ජීවත් වීම සැබෑ ජීවිතයක ලක්ෂණය වේ. ඉන්න ටික සතුටින් වෙසෙමු. මානසිකව මහ බරක් පටවාගෙන ජීවත් වන්නන් වාලේ ජීවත් වීමෙන් ඇති ඵලය කුමක්ද? තමන්ටත් අනුන්ටත් වැඩක් වන ලෙස ජීවිතය සතුටින් ගෙවමු. එවිට ඔබ ජීවත් වන මේ ලෝකය කෙතරම් සුන්දර තැනක්ද යන්න ඔබට වැටහේවි.

ජීවිතයේ විවිධ පරාජයන් නිසා ඇතැම් අය ජීවත් වුවත් ඇවිදින මළමිනී මෙන්නය. සමහර අවස්ථාවන්හි මානසික පීඩනය වැඩි වූ විට දිවි නසා ගනිති. මේ තත්ත්වයට ඔහු පත්වූයේ ඔහුගේම වරදින් මිස කාගේවත් වරදින් නොවේ. ඔහු ගොඩනගා ගත් පෞරුෂයේ දුර්වලතාවයන් මෙයට හේතු වේ. මේ සඳහා පවුලේ වටපිටාව, හිතමිතුරන්, ඇසුරු කළ ආයතන සමහර විට හේතු වේ. අපේක්ෂිත ජයග්‍රහණය කරා ළඟාවීමට නොහැකි වීම, නිරන්තරව ඇතිවන මානසික පීඩන, ජීවිතය ගැන කලකිරීමට හේතුවේ. මේ නිසා මානසිකව ඔහු නිරන්තරයෙන් මරණයට පත්වේ. කායිකව මිය යනවාට වඩා මානසිකව මිය යාම හයානකය. එවන් අයට ජීවිතයේ සැනසීමක් ඇත්තේම නැත. සතුට ඔවුන් කෙරෙන් පලා ගොස්ය. ලස්සන දේ ලස්සන ලෙස දකීමට ඔවුන්ට පුළුවන් කමක් නැත. එවන් අය දකින්නේ රෝස මලේ සුන්දරත්වය නොව එහි නටුවේ ඇති කටුය. සුව පහසු යහනක වුවත් ඔවුන්ට සුවදායී නින්දක් ලැබෙන්නේ නැත. එවන් අරුණික දේවතා ජීවිතයේ ලස්සන දකිය හැක්කේ කෙසේද? එය විරාගය සේ ඔවුන් කියා කු ඇත. එහි ඇති විරාගය කුමක්ද? දුර්වල වර්තී ලෝකයෙන් ගොස් යූත් කෙනෙකු දෙන පිළිතුර එයයි. එහෙත් උන්ගේ මහත්ම සුවා ජීවිතයේ සුන්දර පැතික ගැන සැලකිලිමත් වැඩිලේ. ඔබත් මෙය සිහියට ගත යුතුය.

මානසික මිය හොඳහන

“මේ ලෝකයේ කවරදවත් වෙරයෝ වෙරයෝ නොසන්සිඳෙත්. අවෙරයෝම වෙරයෝ සංසිඳෙත්.”

ගෘහ ලෙඩ වූණන්' සිත නිරෝගීව තබාගන්න

මා නසික සුවය පිළිබඳව සකච්ඡා කිරීමේදී ප්‍රථමයෙන් මානසික සුවය යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ කුමක්දැයි විමසා බැලිය යුතුය. සරලවම පැහැදිලි කළහොත් මානසික සුවය ලෙස පැහැදිලි කරන්නේ මනසේ සමබරතාවයයි. මනසේ නිරෝගීභාවයයි. මානසිකව රෝගී වන්නේ කෙසේද, නිරෝගී වන්නේ කෙසේද යනුවෙන් බුදු දහම තුළ මනාව පැහැදිලි කර ඇත. බුදුහාමුදුරුවෝ අංශුන්තර නිකායේ රෝග සුත්‍රයේදී දේශනා කළේ "යම් මිනිසෙකුට කායිකව රෝගී නොවී වසර ගණනාවක් වුවද ජීවත් විය හැකිය. නමුත් මානසිකව රෝගී නොවී ටික කාලයක් ගත කිරීම ඉතාම අපහසු බවයි."

යම් පුද්ගලයෙකුගේ මනස රෝගීවීමට බලපාන්නේ ඔහු තුළ ක්‍රියාත්මක වන චිත්ත ස්වභාවය හෙවත් සිතුවිලි සමුදයයි. ප්‍රධාන වශයෙන් සිතුවිලි කොටස් දෙකකට බෙදූ දැක්වීමට පුළුවන. එනම්,

1. මනස ලෙඩ කරන
2. මනස නිරෝගී කරන

මෙම කොටස් දෙකෙන් පළමුවැන්න මනස ලෙඩ කරන සිතුවිලි ලෙස ප්‍රධාන අකුසල මූල ඇතුළුව (ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ) අනෙකුත් කෙලෙස් ඊරිෂ්ඨාව, ඥායීය, පලිහැනීම, ඉච්චාංගත්වය වැනි චිත්තනදාරා පෙන්වා දීමට පුළුවන. මෙම අයහපත් සිතුවිලි ක්‍රියාවලියෙන් සිදුවන්නේ සිතුවිලිවලට සාපේක්ෂව මිනිසාගේ මානසික සෞඛ්‍ය සම්පන්න බව දුරස් කිරීමයි. උදහරණයකින් මෙම ක්‍රියාවලිය පැහැදිලි කළහොත් පිරිසිදු ජලය රැඳී පොකුණකට ජලය ගලාගෙන එන ඇළ මාර්ගය අපිරිසිදු වුවහොත් එම ගලා එන ජලයද අපිරිසිදු වෙයි. එසේ අපිරිසිදු ජලය ගලා විත් පිරිහුණු පසු පොකුණද අපිරිසිදු වෙයි. එසේනම් පොකුණ අපිරිසිදු නොවීමට නම් පිරිසිදු ජලය පිරිසිදු ඇළ මාර්ග දිගේ ගලාගෙන පැමිණිය යුතුය.

එසේම මානසික සුවය පිළිබඳව කතා කිරීමේදී සරලවම පැහැදිලි කළහොත් අට්ඨෝ දහමින් කම්පා නොවීම මානසික සුවය ආරක්ෂා වීමට ප්‍රබලවම බලපානු ලැබේ. ලාභයේදී සතුටු වෙන පුද්ගලයා අලාභයේදී සිත් තැවුලට පත්වෙයි. මෙසේ සිත් තැවුලට පත්වෙන අය විවිධ වූ කරදර සිදුකර ගනිති. සමහර අය සියදිවි නසා ගැනීමට පවා පෙළඹේ. පසුගිය දිනක පෙම් යුවලක් බෝපත් ඇල්ලෙන් පහළට පැන සියදිවි නසාගත්තේ

මනස ආතුවීමේ ප්‍රතිඵලය නිසාය. එසේ සාමාන්‍ය පෙළ සිසුවියක් ගණිත විෂය අසමත් වීමෙන් පසු වස පානය කොට සියදිවි නසා ගත්තේ ඉච්චාංගත්වය හෙවත් තමා බලාපොරොත්තු වූ දෙය නොලැබුණු නිසාය.

මිනිසා පංච ඉන්ද්‍රියයන්ගේ කුමන ඉන්ද්‍රිය වෙහෙසවා වැඩි කළද එහි වෙහෙස දැනෙන්නේ මනසටය. මනස වෙහෙසට පත්වීම තුළින් විඩාබර ස්වභාවයක් ඇතිවෙයි. මෙම විඩාබර ස්වභාවය නිසාද මනස රෝගී වෙයි. මනස රෝගී වූ විට එහි බලපෑම මත ගර්භගත රුධිරයද අපිරිසිදු වෙයි. රුධිරය අපිරිසිදු වූ විට කායිකවද මිනිසා රෝගී වෙයි. මනසේ ක්‍රියාකාරීත්වය ඉතා වැදගත්ය.

බෞද්ධයන් වන අපට අන්‍යයන්ට වඩා සැබෑ මානසික සුවයක් තිබිය යුතුය. එසේ වීමට හේතුවන්නේ බුදු දහමේ මේ පිළිබඳව දීර්ඝ ලෙස උගන්වා තැබීමයි. නිවහ හැඳින්වීමේදී "නත්ථි සන්ති පරං සුඛං" එනම් නිවහ තරම් පරම සුවයක් නැත යනුවෙන් දේශනා කොට ඇත. අපට නිවන් දැකීමට නොහැකි වුවත් එම මාර්ගයේ ගමන් කරන්නන් ලෙස මානසික සුවය පිළිබඳ ඉතා හොඳ අවබෝධයක් තිබිය යුතුය.

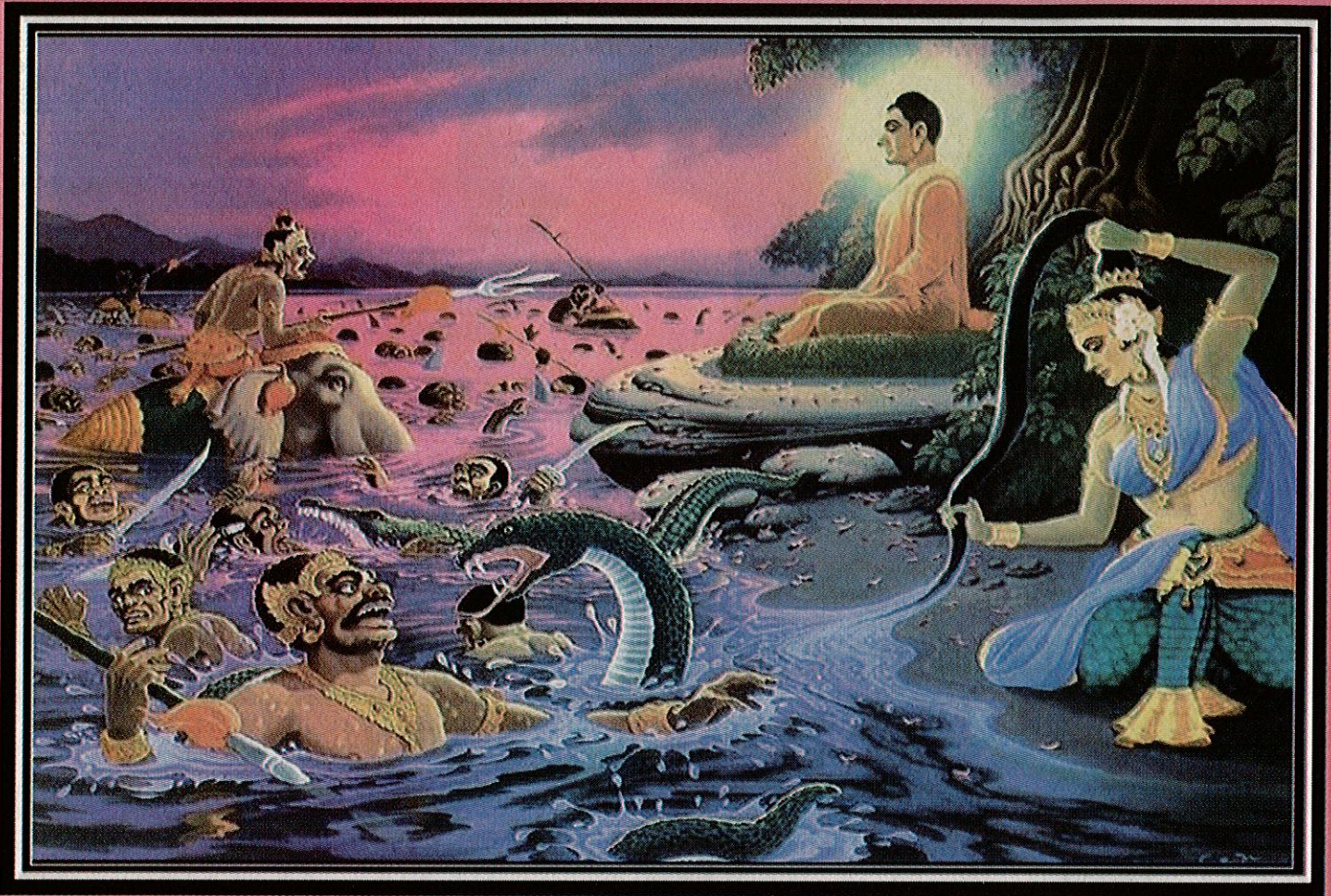
මනස තෘප්තිමත් නම් එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රුධිරය පිරිසිදු වෙයි. එහි ඊළඟ ප්‍රතිඵලය වන්නේ කායික නිරෝගීභාවය, පියකරු සුන්දර මුහුණක් ඉන් ලැබේ. එක් අවස්ථාවක බමුණෙකු බුදුදහමින් ගෙන් මෙසේ විමසීය. එනම්, "ඔබේ මුහුණ පියකරුය, ඔබේ ජීවිතවර්ණය පැහැපත්ය. මෙතරම් ලස්සන වීමට හේතු කවරේද?" යනුවෙනි. මෙම අවස්ථාවේදී බුදුගිමියන්ගේ පිළිතුර වූයේ,

"අතිතං නානු සෝවාමි
නප්පජ්ජපාමි නාගතං
පච්චුජ්ජන්තේය යාපේමි
තේනවණ්ණෝ පසීදති"

එනම් ගෙවුණා වූ අතීතය පිළිබඳව ගෝක නොකරමින් නොපැමිණි අනාගතය පිළිබඳ බලාපොරොත්තු නොදී නොබැඳීම්. වර්තමානයේ පමණක් ජීවත් වෙමි. එනිසා මගේ වර්ණය ප්‍රසාදජනකය. මෙයින් පැහැදිලි වන සත්‍ය වන්නේ හිත පිරිසිදු වූ විට ගහද පිරිසිදු වේ යන්නයි.

කොළඹ මහානාම විද්‍යාලයේ ආචාර්ය සියඹලාගොඩ ධර්මිණ්ද නමි

"යමකු බැරවීමකින් පවක් කළත් නැවත නැවත එය නොකළ යුතුය. පව් කිරීම නිසැකවම දුකට හේතු වේ."

මරණ ඝමග මාලය

මේ ලොව තුළ අප ජීවත් වීමේදී විවිධ පිරිස් සමග ජීවත් වනු ඇත. දෙමව්පියන්, දූ දරුවන්, අඹුසැමි, සියලා, ආච්චිලා, නැන්දලා, මාමලා මේ ආදී වශයෙන් අප වටා පිරිසක් නිරන්තරයෙන් සිටිනු ඇත. තවද නිල බල අඩු වැඩි වශයෙන් පවතින අතර ඇත්, අස්, රිය, පාබල ආදී වතුරංගනී සේනාවද සිටිනු ඇත. ආරක්ෂක වළලු යොදා ඉදිකරන ලද නිවෙස් මාලිගාද තිබෙනු ඇත. මේ සියලු දේවල් භෞතික වශයෙන් අප සාදගෙන එය අපේ තනියට පිහිටට ආරක්ෂාවට සිටිනු ඇතැයි යන මානසික තෘප්තියද ලැබීම එහි විශේෂත්වයයි.

සත්‍ය වශයෙන් බලන කල අප වටා සිටින්නේ, අපට වටා තිබෙන්නේ ඉහත සඳහන් කරන ලද ඒවාද යන්න සිතා කරන ලද කරුණු තුළින් අප රැකගත හැකිද? අපව පාලනය කරගත හැකිද? සත්‍ය වශයෙන්ම නොහැකිය. අප ළග නිරන්තරයෙන්ම සිටින්නේ මාරයා නොවේද? මාරයා

පැමිණි කල අපට වටපිටාවේ ආරක්ෂක පිරිස් හෝ ආරක්ෂක බැම් තුළින් එලක් තිබේද? අප එදිනෙද ජීවිතය ගත කිරීමේදී පවුල් ඒකකය තුළත් සමාජ සංස්ථාව තුළත් අනුගත වීමක් සිදුවීම සිදුවුවත් එයින් කොතෙක් දුරට අපව රැකගත හැකිද යන්න සිතා බැලිය යුතුය. අප එදිනෙද ජීවිතයේදී සිතන්නේ, පතන්නේ, කතා කරන්නේ මගේ එකම පිහිට දෙමාපියෝ, දූ දරුවෝ, ස්වාමියා, බිරිඳ ආරක්ෂකයා ආදී වශයෙනි. නමුදු බුදුහිමිගේ දේශනය හා සංසන්දනය කර බැලීමෙන් අප වටා සිටින්නේ මාරයා පමණය. මාරයෝ පස්දෙනෙක් නිරන්තරයෙන් අප අවට සිටිති.

1. ස්කන්ධ මාරයා (උපාධානස්කන්ධ පස)
2. ක්ලේශ මාරයා (ලෝභාදී ක්ලේශ ධර්ම)
3. මාත්‍ය මාරයා (උපන් සත්වයාගේ මරණය)
4. අභිසංස්කාරක මාරයා (සුගති දුගතිවල උපත ලබාදීමට සමත් කුසලාකුසල කර්ම)

“පව් කරන්නා මෙලොවත් ශෝක කරයි. පරලොවත් ශෝක කරයි. දෙලොවම ශෝක කරයි.”

5. දේවපුත්ත මාරයා (පරනිර්මිත වසවර්ති දෙව්ලොව වසන පාපී දෙවියෙකි.)

අප කුමන විදියට සිතා සිටියද, කුමන සැප සම්පත් ලැබුවද මාරයා පමණක් අබියස නිරන්තරයෙන් ගැවසෙනු ඇත. ලෝවැඩ සඟරාවේ එන 54 වෙනි කවිය තුළින් ඒ බව මනාව පැහැදිලි වේ. සාරනු කුණු කසක් ඇරගෙන කරන බහු නාටක නදේ නැර කම හිමි සමග දවසැර උන්නමුත් සැප විද වදේ සෝර මරුවා පැමිණි කල් දන යන්ට කැඳවා එන සදේ බාරවම සිටුවන්ට බැරිවෙද පිනක් කර ගතොත් සොදේ

(අසාර වූ කුණු කසක් ඇරගෙන බොහෝ නැටුම් නටන්නාහ. තමාගේ ස්වාමියා අත් නොහැර එක්ව සැප විද විද දවස් යවමින් උන් නමුත් පරලොව කැඳවාගෙන යාම පිණිස කාලය දන සෝර මරුවා එනකල අප මෙහි නවතාලන්නට බැරි නොවේද? එහෙයින් පිනක් කර ගත්තොත් සොදෙමයි.)

අප ජීවත් වන කාලය තුළ ජීවිතයේ මොන බලාපොරොත්තු ප්‍රාර්ථනා තබා සිටියත් ක්ෂණයකින් මාරයාට ඒ සියල්ල විනාශ කර දමීමට පුළුවන. මොනතරම් ආරක්ෂක පිරිස් හෝ ආරක්ෂක වළලු දමා ජීවත් වුවද මාරයාට ඒ කිසිවක් අදාළ නොමැත. සල්ලි, මිල මුදල් කොතරම් තිබුණද එයින්ද මාරයාට අල්ලසක් හෝ දිය නොහැක. බුදුරදුන් ධම්ම පදයේ බාල වග්ගයේ 3 වෙනි ගාථාවෙන්ද ඒ බව දේශනා කළහ.

“පුත්තා මන්ති ධනං මන්ති ඉති බාලෝ විහඤ්ඤති අත්තාහි අත්තනෝ නන්ති කුතෝ පුත්තෝ කුතෝ ධනං”

මට පුතන් ඇත. ධනය ඇත. යනුවෙන් බාලයා (මෝඛයා) වෙහෙසෙනු ඇත. අවසානයේ සිති නුවණින් බලන කල්හි කුමන දුවෙක්ද? පුතෙක්ද? කුමන ධනයක්ද? කියා අවබෝධ වේ. එයින්ද පැහැදිලි වන්නේ දු දරුවන්, වස්තු සම්පත් තිබුණට මාරයා පැමිණි කල ඒ කිසිදේකින් උදව්වක් කළ නොහැකි බවයි. අප හදගත් ලෝකය තුළ ජීවත් වන කල්හි අපට දුර නොපෙනෙනු ඇත. මාරයා පිළිබඳ නොසිතනු ඇත. එබැවින් අප දුක් වැඩිවන බොහෝ දේවල් සිදු කරගනු ඇත. ඒවා නම් අකුසල්ය. මරුවා අවට නිරතුරු ගැවසෙන බව දන්නෙහි නම් තීරේරිත්ම කුසලයක් මිස අකුසලයක් සිදු නොවෙනු ඇත.

අප සමාජයේ කියමනක් තියෙනවා “මරුවා සමග වාසේ” කියා. ඒ තුළින්ද පැහැදිලි වන්නේ අප නිරන්තරයෙන් ජීවත් වන්නේ මාරයා සමග බවයි. ලෝවැඩ සඟරාවේ 28 වෙනි පද්‍ය තුළින්ද මාරයාගේ ස්වභාවය පෙන්වා ඇත. එය තමා ළඟ මාරයා නිරතුරු සිටින බව සිතීමට හොඳම උදහරණයකි.

“අද අද එයි මරු පින් කර ගන්නේ කෙලෙසද සෙට මරු නේති සිතන්නේ කිකලද මහසෙන් මරු ඇප වන්නේ කුමටද කුසලට කම්මැලි වන්නේ”

මරු එන බැවින් අද අදම පින් කර ගන්නේය. සෙට මරණය නොවන්නේ යයි සිතන්නේ කෙසේද? මහා සේනාවක් ඇත්තා වූ මාරයාට ඇප වන්නේ කවර කාලයන්හිද? එබැවින් කුසලට කම්මැලි වන්නේ කුමටද?

මේ ආදී වශයෙන් විවිධ තැන් මාරයා අප ළඟ සිටින බවත් මිනිසා නොපමාව කුසල් දහම් සිදු කර ගන්නා ලෙසත් දක්වා තිබේ. ලොවතුරා බුදුපියාණන් වහන්සේ දස මරුන් මාර දුවරුන් පරදවා ජයගත් උත්තමයෙකි. බුදුහිමි සමීපයේදී මාරයා නිතර ගැවසී සිටියදී බුදුහිමියෝ නොබියව මාරයා සමග සටන් කළහ. සියලු කෙලෙසුන් නැසූ හෙයින් මාරයාට බිය විය යුතු නැත. දිනක් බුදුහිමි පඤ්ඤාසාලා නම් බමුණු ගමට පිණ්ඩපාතය වැඩම කොට පිණ්ඩපාතය නොලැබී වඩින අවස්ථාවෙහි මාරයා ආහාර නොමැතිව කෙසේ ජීවත් වන්නේද? යනුවෙන් ප්‍රශ්න කළේය. එවිට බුදුහිමි ප්‍රීති සැපයෙන් කල් ගෙවන බව මාරයාට පැවසීය. සෑහී, සගාථවග්ග සංයුත්තයෙහි මාර සංයුත්තයද වැදගත් වේ.

බුදුහිමි නිරතුරුවම දේශනා කොට ඇත්තේ මරණානුස්සකිය වර්ධනය කරන ආකාරයයි. ඒ තුළින් තමන්ටත්, අනුන්ටත් යහපතක්ම සිදුවේ. මෙලොව පරලොව යහපත් වේ. කවුරු කවුරුත් එය ජීවිතයට භාවනාවක් වශයෙන් වර්ධනය කරගන්නේ නම් ඉතා වැදගත් වනු ඇත.

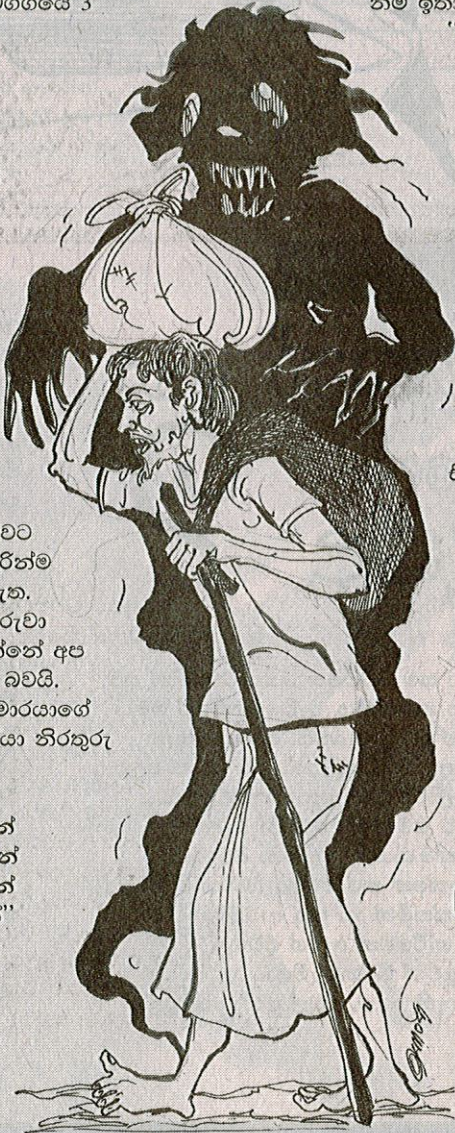
“මරණ සති හික්ඛවෙ භාවෙට මරණ සති හික්ඛවෙ භාවිතා බහුලී කතා මහපච්චාහෝති මහානිසංසා මිතොගථා අමත පරියොසනා”

“මහණෙනි, මරණය මෙතෙහි කරන්න. මරණානුස්මාතිය නිතර නිතර භාවිතා කරන ලද්දේ බහුල වශයෙන් පුරුදු පුහුණු කරන ලද්දේද මහත්ඵල මහානිශංස ගෙන දෙයි. නිවනට පැමිණීමට හේතු වෙයි.

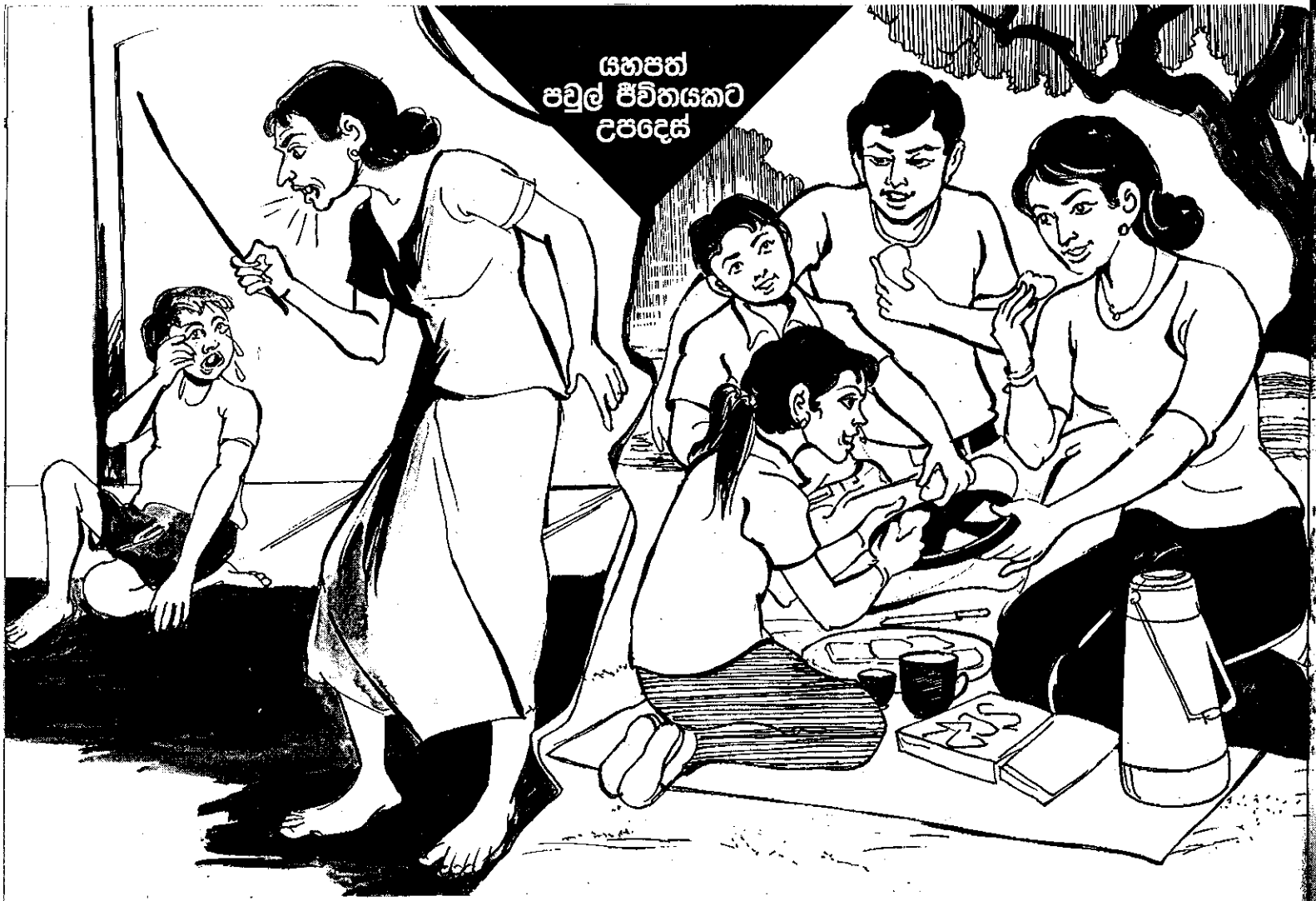
ඒ අනුව මරණානුස්සකි කර්මස්ථානද දේශනා කොට ඇත. එය භාවනාවක් වශයෙන් ජීවිතයට සම්බන්ධ කරගත හැකිය.

මේ ආදී වශයෙන් ඉහත කරුණු කාරණා පිළිබඳ අවධානය යොමු කරමින් තමන් වටා සිටින්නේ මරුවා පමණක් බව සිතිය යුතුය. එසේ සිතා පින් දහම් කළ යුතුය. එය ලොව සෑම දෙනෙකුටම පොදුවේ බලපානු ඇත. බුදු, පසේබුදු, මහරහත් යන උත්තමයන් මාරයා පරාජය කළ බැවින් බියක් සැකක් නූපදී. නමුදු සාමාන්‍ය පුහුණු වැසියා නිතර කෙළෙස්වලින් බරව අකුසල් සිදුකර ගනියි. එබැවින් මාරයා තමා ළඟ ක්ෂණයක් ගාතේ ගැවසෙන බවත්, මීනෑම අවස්ථාවක මරු වසඟයට පත්වන්නට සිදුවන්නට පුළුවන් බව, නුවණින් මෙතෙහි කර පින් දහම් සිදුකොට, මාරයාට නොපෙනෙන උතුම් නිවනින් සැනසෙන්නට අධිෂ්ඨාන කර ගනිමු.

පූජ්‍ය ගලගෙදර රතනවංස හිමි

යහපත්
පවුල ජීවිතයකට
උපදෙස්

තමන් වසන නිවස

මිහිඳු සුරවිමනක් හෝ අපායක් වන්නේ කාගේ වරදින්ද ?

වත්මන් සමාජයේ බිරිඳ සැමියාත් සමග සම මට්ටමක රැකියා කරමින් සම තැන ගැන කතා කරමින් ඉදිරියට පිය නගන්නීය. වැඩිදෙනාකුගේ මතය සැමියාට මෙන්ම බිරිඳටත් සම තැනක් දිය යුතු බවයි. මේ සම තැන අප වරදවා සිතා තේරුම් ගත යුතු නොවේ. ආදරබර සැමියාට ප්‍රියමනාප ලෙස අවංකව නිහතමානීව කල් ගෙවීම, යහපත් හැසිරීම හා අනොන්‍යාවබෝධය මෙහිදී වැදගත්ය. තම සැමියාට ඉටු දෙවියකුට මෙන් ආදරයෙන් සැලකීම පිරිසිදු සිතුවිලි ඇති කාන්තාවකගේ උසස් ලක්ෂණයකි. "සැමියා බිරිඳගේ දෙවියාය" කීමට ඔහු දේවත්වයට පත්කළ හැක්කේ කරුණාබර සාමකාමී පිරිසිදු සිතක් ඇති කතෘකට පමණකි. නොසැලකිලිමත්කමින් හා පුහු ආටෝපයෙන් යුත් බිරිඳ සැමියාට කළයුතු උවදුරන් පැහැර හැරීමෙන් ඇගේ ජීවිතය පසුතැවිල්ලක් බවට හරවා ගන්නීය. ඒ හේතුවෙන් බිරිය සැමියාට කුරුසේසන කෙනකු වීමෙන් විවාහය පවා කැඩී බිඳී යා හැකි අතර, පවුල් සාමය වෙනුවට හදවත් තුළ අසහනය රජ කරයි.

සුවිසල් මැදුරු තුළ දසි දස් සැප පහසු ලබමින් අසහනයෙන් කාලය ගෙවනවාට වඩා කුඩා පැල්පතක වුවද සාමය රැකගැනීමට ඇගේ චිත්ත සන්තානය පිරිසිදු නම් අපහසු නොවේ. ගමක් ගල්පර නමැති බාධකවල හැපී සුදෝසුදු පෙණපිඬු නංවමින් ලස්සනට ගලයි. එමෙන්ම ජීවන ගංගාවද ලස්සන වන්නේ කාන්තාව ඉදිරියට එන හැම ප්‍රශ්නයකදීම සැමියා හා කරුණු සාකච්ඡා කර තීරණයකට එළඹීම ඉතාම වැදගත්ය.

රැකියාව අවසානයේ නිවස බලා එන සැමියා සිතාමුසු වදනින් පිළිගෙන ඔබ අතින් සැකසූ තේ කෝප්පය ගැනීමට සැලැස්වීමෙන් ඔහු ප්‍රිය කරන දෙයකින් ආහාරය සැකසීමෙන් සැමියාගේ සිත දිනීමට බිරිඳකට අපහසු නොවේ. ගමන් විඩාව සංසිඳුවා ගැනීමට පෙර ගෙදර දුෂ්කරතා, දරුවන්ගේ වැරදි විවේචන, අසල්වැසියන්ගේ ඕපාදූප කියන්නට යාමෙන් ඔහුට ගෙදර පවා එපා කරවන සුළු තත්ත්වයට පත්විය හැකිය. ගැටුම් ඇතිවීම පවුල් අවුල්වීමට මග සලසයි.

කාන්තා මුහුණ සරසන හොඳම ආලේපය ඇය සතු සිනාවයි. බාහිර ප්‍රශ්නයන්ගෙන් වෙලී පැටලී ගෙදර එන සැමියාට ඇගේ සතුට මුසු මුදු වදන සිත සනසන අමාරකය වෙයි. බිමත්ව නිවස බලා එන සැමියාට පවා ඔබ කළ යුත්තේ කෝපයෙන් යුතුව බැණ වැදීම නොවේ. ඔහු

"මෝඩියා මට දරුවෝ ඇත. මට ධනය ඇත බියා සිතමින් උද්දම වෙයි. තමාට තමනුත් හැකි කල කුමන දරුවෝද? කුමන ධනයද?"

ආදර්ශ වදනින් පිළිගෙන අවස්ථානුකූලව සත්කාර කර මත්පැන්
නොගත් විවේක අවස්ථාවක උපායශීලීව කරුණු පහද දෙමින්
පවුලේ සාමය රැක ගැනීමයි. අධික දුම්පානයට, සුදුවට නැඹුරු වූ
කෙනකු වුවද මිහිරි වචනයෙන්, බලයෙන් යහමගට හැරවීම අපහසු
නොවේ. තිලොවක සමිදුන් එද ආලවක, අංගුලිමාල වැනි සැඟ
පරුෂ පුද්ගලයන්ද, නාලාගිරි වැනි තිරිසන් සතුන්ද දමනය කළේ
ගුප්ත භාස්කම් මගින් නොව යහපත් වචනයේ බලයෙනි. එසේ නම්
ප්‍රිය වදනින් දයාබර බිරිඳකට සැමියා යහමගට හැරවීමෙන් සැනසිලි
සුවය ලබාදීමට ඇති ඉඩකඩ එමටය.

ඉවසීම හා සන්සුන් බව සැපවත් ජීවිතයකට වෙසෙසින් අවශ්‍ය
ගුණාංග වෙයි. ස්වාමියා දරුවන් හරිහැටි අවබෝධ කරගෙන හොඳ
පවුල් දිවියක් ගත කරන කාන්තාවකට තම නිවස දෙවිලොවක් කර
ගැනීම අපහසු නොවේ.

දරුවාට මාපියන්ගේ වචන හැසිරීම අතිශයින් බලපායි.
ළදරු අවස්ථාවේ දරුවකුට කිරි මෙන් 'ආදරය' ද අත්‍යවශ්‍ය
ආහාරයකි. නිසි ලෙස මාපිය ආදරය ලබන කීකරු සුරතලා නිවසට
ආහරණයකි. මාපියන්ට ආඩම්බරයකි. එසේ නම් දරුවා බාහිරින්
සරසනවා මෙන්ම ගුණ ක්‍රමයන්ද හැඩකිරීම මා පියන්ගේ වගකීමකි.
මව හෝ පියා තම දෙමව්පියන්ට වැඩිහිටියන්ට සංග්‍රහ කරන පුදනු
ලබන දරුවාද එය අනුකරණය කරයි.

මව්පිය ආදර්ශය නිරායාසයෙන් ක්‍රියාවට නංවමින් යහමග
ගමන් කරන දරුවන්ගෙන් මුළු නිවසම ආලෝකවත් වෙයි. මව
කුරුල්ලේ කිරි උරා බොන ළපටියාගේ පටන් විවාහ දිවියට පා
තබන කරුණයා දක්වාම තම දූ දරුවන් යහමගට ගැනීම මාපිය
කටයුතු මත රඳා පවතී. පවුල් ජීවිතය සැපවත් කර ගනිමින්
නිවසෙහි සහනසීලී තත්ත්වයක් උද කළ හැකි වන්නේ ළමා වර්ත
හැඩ ගැස්වීමට සුදුසු ආශ්‍රයක්, පරිසරයක්, අධ්‍යාපනයක් සකස්
කරලීමෙනි.

ඔබේ නෑ හිතමිතුරන්ට දක්වන සෙනෙහසම
සැමියාගේ නෑ මිතුරන්ටද එකසේ දක්විය යුතුය.
තම ආදරණීය මෑණියන්ට මෙන්ම සැමියාගේ
මවටද ආදර සත්කාර කිරීම ඔහුගේ සිත දිනීමට හේතුවන අතර
පවුලේ සාමය හා සතුට රැක ගැනීමට විශාල රුකුලක් වෙයි. දුර
සිටින නෑයාට වඩා ළග සිටින අසල්වැසියා වැඩදයකය යන පඩි
වදන සිහියට ගෙන අසල්වැසීන් සමග සුහද සබැඳිකම් පැවැත්වීම
සිතට සහනය මෙන්ම පවුල් ජීවිතය සැපවත් කර ගැනීමටද උපකාරී
වෙයි. හිතවතුන් නිවසට පැමිණි විට අවස්ථානුකූලව සංග්‍රහ කිරීම
ආගන්තුක සත්කාරය පිළිබිඹු වන උසස් ගුණයකි.

බිරිඳගේ අරපිරිමැස්ම ඇය සැමියාට කරන මහඟු උපකාරයකි.
අයවැය සමච සකස් කර ගනිමින් ආපද අවස්ථාවක ගැනීමට මුදලක්
තැන්පත් කිරීම අමතක නොකළ යුතු කරුණකි.

ඔබේ රුව ශරීර සනීපය හා පිරිසිදුකම් ගැනද සැලකිලිමත් වීම
වැදගත්ය. තම ඇඳුම් පැළඳුම්ද සැමියාගේ සිතැඟි අනුව සකසා
ගැනීම, ලද දෙයින් සතුටු වීම පවුල් දිවිය සැපවත් කර ගැනීමට
බොහෝ ලෙස උපකාරී වේ.

නිවසේ ආලෝකය කාන්තාවයි. ජීවිතයේ පුෂ්පිත බව අකාලයේ
පරවීමට ඉඩ නොදී රැකගන්නේ මානසික පුබුදු බවකින් යුතු
කාන්තාවයි. මිනිසුන් සියයක් එකතුව ගොඩනැගිල්ලක් තැනුවද එය
නිවසක් කළ හැක්කේ කාන්තාවටය. ඒ නිවසම මිහිබට සුරවීමනක්
හෝ අපායක් කර ගන්නේද ඇය විසින්මය.

අයිරා මානෙල්ලන

'යමක් කොට පසුතැවෙන්නට වේද යමක විපාකය කඳුළු පිරි මුහුණෙන් යුක්තව හඬමින් විඳින්නට සිදුවේ.'

සම්බුදු සසුනේ අග්‍ර ශ්‍රාවකාවෝ කවරහුද?

1. කෝට්ටිසි සිටුවරයකුගේ පුත්‍රයා වූ යසකුල පුතු අනුව ගොස් සසුනට ඇතුළත් වූවේ කවුරුද? බුදුහිමියන් ප්‍රථම වර්ෂා සෘතුව ගෙවමින් ඉසිපතන උයනෙහි වෙසෙද්දී එම උයනෙහි සිටි තරුණයෝ 30 දෙනෙක් බුදුහිමියන් හමුවූහ. ඔවුහු දහම් අසා සඟ සසුනට ඇතුළත් වූහ. ඔවුහු හද්ද වග්ගිය නමින්ද දන්නා ලදහ.
2. බුදුහිමියන්ගේ පෞද්ගලික උපස්ථායක ශ්‍රාවකයා කවරෙක්ද? ආනන්ද හිමි බුදුහිමියන්ගේ පෞද්ගලික උපස්ථායක ශ්‍රාවකයා විය.
3. ආනන්ද හිමි බුදුහිමියන්ගේ පෞද්ගලික උපස්ථායක ශ්‍රාවක වූයේ කවදාද? ආනන්ද හිමි පෞද්ගලික උපස්ථායක ශ්‍රාවක වූයේ බුදු බව ලැබ අවුරුදු 26 කට පසුවය.
4. ආනන්ද හිමි පෞද්ගලික උපස්ථායක වන විට, බුදුහිමියන්ගේ වයස කොපමණ වීද? ආනන්ද හිමි පෞද්ගලික උපස්ථායක වන විට බුදුහිමියෝ 55 වසක් වයස්ගත වූහ.
5. ආනන්ද හිමියන් වැනි පෞද්ගලික උපස්ථායක ශ්‍රාවකයෙක් සියලුම බුදුවරුන්ට සිටියේද? එසේය. සියලු බුදුවරුන්ටම ආනන්ද හිමියන් වැනි පෞද්ගලික උපස්ථායක සවිවෙක් සිටියේය.
6. සංඝ භේදයක් කළේ කවුරුද? දේවදත්ත සංඝ භේදයක් කළේය.
7. කාන්තාවන්ට සඟ සසුනට ඇතුළත් වීමට බුදුහිමියන්ගෙන් ඉල්ලා සිටියේ කවුරුද? කාන්තාවන්ට පැවිදි වීමට ඉඩ දෙන ලෙස බුදුහිමියන්ගෙන් ඉල්ලා සිටියේ ආනන්ද හිමියන්ය.
8. සඟ සසුනට ඇතුළත් වූ ප්‍රථම කාන්තාව කවුරුද? සඟ සසුනට ඇතුළත් වූ ප්‍රථම කාන්තාව මහාපුජාපතියා. සුද්ධෝදන රජුගේ මරණයෙන් ටික කලකට පසු මෙය සිදුවිය.

9. බුදුහිමියන් කාන්තාවන්ට සඟ සසුනට ඇතුළත් වීමට ඉඩ දුන්නේ කවර කොන්දේසි මතද? කාන්තාවන් අතිරේක නීති 8 ක් පිළිගැනීමෙන් පසු බුදුහිමියෝ සඟ සසුනට ඇතුළත් වීමට ඔවුන්ට ඉඩ දුන්හ.
10. කාන්තාවන්ට සඟ සසුනට ඇතුළත් වීමට ඉඩ දීමෙන් පසු බුදුහිමියන් පැවසුවේ කුමක්ද? සසුන අවුරුදු 500 ක් පමණක් පවත්නා බව බුදු හිමියෝ පැවසූහ.
11. බුදුරජුන්ගේ ප්‍රධාන කාන්තා ශ්‍රාවකාවෝ දෙදෙනා කවරහුද? බේමා සහ උප්පලවණ්ණා බුදුහිමියන්ගේ ප්‍රධාන කාන්තා ශ්‍රාවකාවෝ වූහ.
12. බුදුහිමියන් රාත්‍රී ප්‍රථම, දවිතිය සහ තෘතීය යාමයන් ගත කළේ කෙසේද?
  1. ප්‍රථම යාමය (6-10) බුදුහිමියෝ හික්ෂුන් සඳහා වෙන් කළහ.
  2. දෙවන යාමය (10-2) තමන් වහන්සේ වෙත පැමිණි දෙවියන්ට හා බුන්මයන්ට ධර්ම දේශනා කළහ.
  3. තුන්වන යාමය (2-6) කොටස් හතරකට බෙදන ලදී. එහි - ප්‍රථම කොටස (2-3) සක්මන් කළහ. දෙවන කොටස (3-4) සිහි කල්පනාවෙන් දකුණුලයෙන් සැතපි වදාළහ. තුන්වන කොටස (4-5) අර්හත්ඵල තත්ත්වයට පැමිණ නිවන් සුව වීන්දහ. අවසන් කොටස (5-6) මහාකරුණා සමාපත්තියට පැමිණ ලොව බලා වදාළහ.
13. බුදුහිමියෝ දිනකට කොපමණ වේලා සැතපුණේද? දිනකට රාත්‍රියෙහි එක් පැයක් පමණක් බුදුහිමියෝ සැතපුණහ.
14. බුදුහිමියන් පිරිනිවන් පාන අවස්ථාවෙහි භාවනා කරමින් සිටි ශ්‍රාවකයාගේ නම කුමක්ද? බුදුහිමියන් පිරිනිවන් පාන අවස්ථාවෙහි භාවනා කරමින් සිටි ශ්‍රාවකයාගේ නම ධම්මාරාමය.
15. බුදුහිමියන්ගේ අභාවයට පෙර අන්තිම දනය පිරිනැමුවේ කවරෙක්ද? උන්වහන්සේ පිරිනිවන් පාන්නට පෙර පිළිගත් අන්තිම භෝජනය වන සුකරමද්දවය පිළිගැන්වූයේ වූන්දය.
16. බුදුහිමියන් මුළු ජීවිත කාලය තුළ පිළිගත් ඉතා වටිනා භෝජන දෙක මොනවාද? බුදුහිමියන් උන්වහන්සේගේ මුළු ජීවිත කාලය තුළ පිළිගත් ඉතා වටිනා භෝජන දෙක නම්:-
  1. බුදුවීමට පෙර සුජාතා පිළිගැන්වූ භෝජනය සහ
  2. පිරිනිවන් පාන්නට මොහොතකට පෙර වූන්ද පිළිගැන්වූ භෝජනයද වේ.
17. බුදුහිමියන් හමුවේ ආගම පිළිගත් අන්තිම තැනැත්තා කවරෙක්ද? කුසිනාරාවේ සුහද්ද බුදුහිමියන් හමුවේ ආගම පිළිගත් අන්තිම තැනැත්තාය.
18. බුදුරජුන් අපවත් වූයේ කවදද? කොහිදීද? ක්‍රි.පූ. 543 මැයි මස (වෙසක්) පුන්පොහෝද කුසිනාරාවේය.
19. ගෞතම බුදුරජුන්ගෙන් පසු බුදුවන්නේ කවුද? මෛත්‍රී බුදුරජුන්.

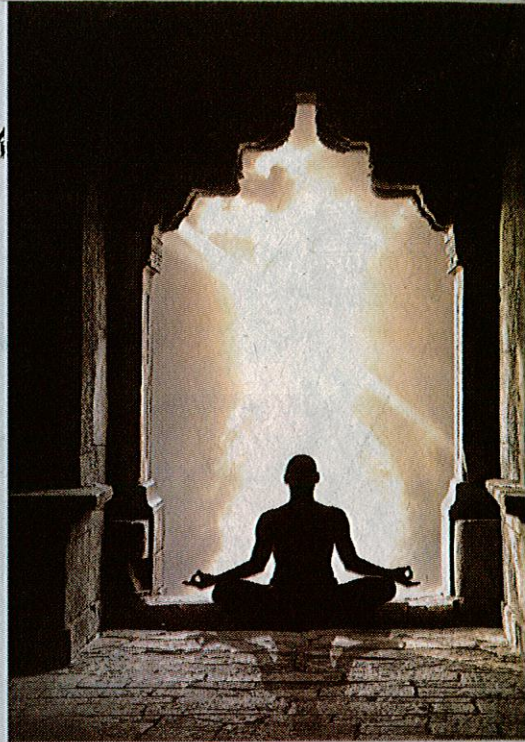
පූජ්‍ය යටමලගල සුමනසාර හිමි - කැලණිය

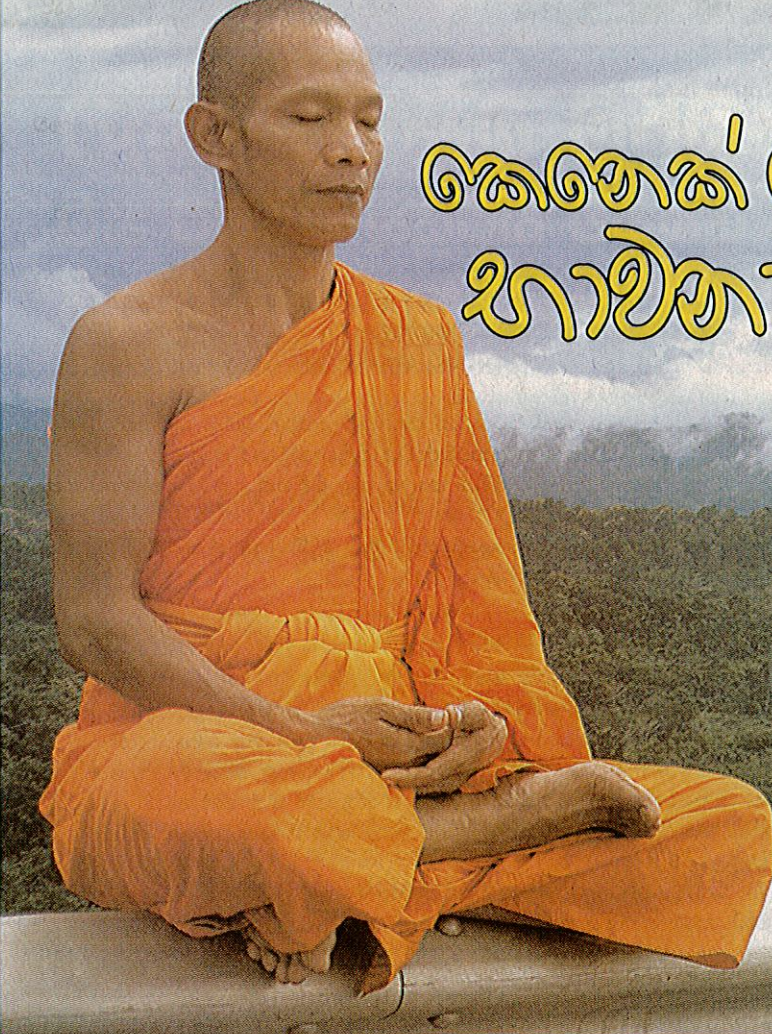

වෙසා ධනාපන්න වෙනවා කියන්නේ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයේ එන සම්මා දිවියේ ඇති කර ගැනීමයි. වතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධයෙන් සත්‍ය ඥානයට පැමිණීමයි. තවත් ක්‍රමයකින් කිව්වොත් සක්කාය දිවිය, විවිකිච්ඡා, සීලබ්බත පරාමාස කියන සංයෝජන ධර්ම ප්‍රභාතය වීමයි. මේ කටයුතු සඳහා සතර සතිපට්ඨානයේ සිහිය පිහිටුවා ගැනීම අවශ්‍යයි. භාවනාව කියලා කියන්නේ සිහිය පිහිටුවා ගැනීමට භාවිත කරන ක්‍රමයයි. ඉතින් සාමාන්‍ය ජීවිතයේදී අසිහියෙන් ඉන්න කෙනා සිහිය පිහිටුවා ගැනීම නම් වූ භාවනා කෘත්‍යයක්වත් නොකොට ධර්මය අවබෝධ කරන්න පුළුවන්ද කියන එක නුවණ තියෙන කෙනා සාකච්ඡාවට භාජනය කළ යුතුයි. අපට ඉතාම පැහැදිලිව ජේතවා ධර්මය ශ්‍රවණය කරලා යෝනිසෝ මනසිකාරය යෙදීමත් අවශ්‍ය බව. යෝනිසෝ මනසිකාරය යෙදීමට තමයි භාවනාව කියලා කියන්නේ. නමුත් වර්තමානයේ මේ භාවනාව කියන වචනයයි, යෝනිසෝ මනසිකාරය කියන වචනයයි පැහැදිලි අවබෝධයකින් හඳුනා

ගන්න බොහෝ දෙනෙක් අසමර්ථ වෙලා තියෙනවා. මේ නිසා තමයි බොහෝ දුරට ගැටලු ඇති වෙලා තියෙන්නේ. විශේෂයෙන් සෝතාපන්න වෙන්න කලින් කෙනෙකුට තව තියෙනවා පියවර දෙකක්. ඒ තමයි ශ්‍රද්ධානුසාරී, ධම්මානුසාරී වීම. ශ්‍රද්ධානුසාරී වෙච්ච කෙනා ධම්මානුසාරී වෙනකොට එයා ත්‍රිලක්ෂණය විදර්ශනයට නගාගන්න වුවමනා ආකාරයේ පසුබිමක් හදාගෙන තියෙනවා. පටිච්ච සමුප්පාදය පිළිබඳව ධර්මය ශ්‍රවණය කරලා නිරාකුල දැනුමක් ලබාගෙන තමා තුළ ක්‍රියාත්මක වන පටිච්ච සමුප්පාදය දැකීමට තරම් සිහිය දියුණු කරලා තියෙන්නට ඕනෑ. පංචා උපාධාතස්කන්ධයේ හටගැනීම, නැතිවීම, ආස්වාදය, ආදීනවය, නිස්සරණය යන මේවා පිළිබඳව යම්කිසි දැනීමක් ඊට අවශ්‍ය වෙනවා. මේ පිළිබඳව දැනීම තුළින් තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය විස්තර වන ආකාරයට සක්කාය දිවියේ ප්‍රභාරණය වෙන ආකාරයට එයාගේ ප්‍රඥාව සකස් වෙන්නේ. අන්න ඒ සඳහා සිහිය දියුණු කරගන්න ඕන ක්‍රමයක් තමයි භාවනාව කියන්නේ. ඉතින් සිහිය දියුණු

කරගන්න තියෙන භාවනා ක්‍රම බැහැර කරලා ඒ කියන්නේ වතුරාර්ය සත්‍ය අයිති ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය බැහැර කරලා සත්‍යය තුනක් තුළින් ධර්මය දකින්න බැහැ. සත්‍යය හතරම අවශ්‍ය වෙනවා.

කෙනෙක් ඥාණාපන්න වෙන්න භාවනා කළ යුතුමොදො?

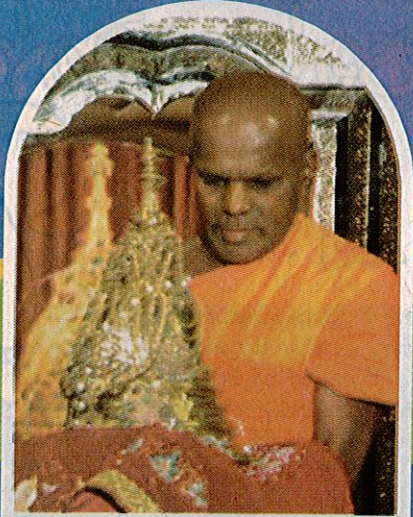
ධර්මාචාර්ය ඔලිවර් ඔණ්ඩාර - පයාහල

"තමාට පිහිට තමාමය. වෙන කවරෙක් තමාට පිහිට වේද? තමා මනාව දැමුණු කල දුර්ලභ වූ පිහිටක් ලබන්නේය."

ධර්ම දේශනය

අකුසල ධර්ම ධූෂණ කොට වීරියයෙන් යුක්තව කටයුතු කිරීමට නම් අප්‍රමාදීව ධර්මයේ හැසිරිය යුතුයි

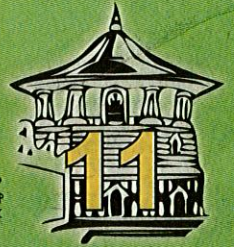
දේශකයාණෝ - ඔහුගේ අසූරිය චේතනාසික ගෙඩියේ භාජවන විභාගාධිකාරී චේතනාසික ජොළොත්තරෙව ජොළොස්වස්වාතාධිපති චනාචාර්ය වංශික ධර්මාචාර්ය චන්දනාසේ අසූරී චනා විභාගීය විංඤ්චිභික කාරක චනා සංඝ සභාවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කාරක සංඝ සභික හා අනුභාෂක, ගායනාපති, අතිපූජ්‍ය චේඛරවේ ශ්‍රී උපාලි, ශ්‍රී දළු, මාලිගාවේ තේවානාභ නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ

“නඤ්ඤා ලොකෙ රහො නාම - පාපකම්මං පකුබ්බතො අත්තා තෙ පුරිස ජානාති - සච්චං වා යදි වා මුසා”

පිංචතුනි,

අද අධි ඇසල පුත් පොහෝ දිනයයි. මෙම මස ම 31 වන දිනට යෙදෙන්තේ ඇසල පොහොයයි. එම නිසා මෙම වර්ෂයේ පසළොස්වක පොහොයවල් 13 ක් යෙදී ඇත. ශාසනික වශයෙන් වැදගත් සිදුම්ම සිදුවූ වූ ඇසල පොහොය ලෙස සම්මතව ඇත්තේ ලබන පොහොයයි. එබැවින් මේ අධි ඇසල පොහෝ දිනයේ දී ඔබට පහදා දීමට බලාපොරොත්තු වන්නේ අංගුත්තර නිකායේ තික නිපාතයට අයත් ආධිපතෙයා සූත්‍රයයි. එය ගිහි පැවිදි කාටත් උභයාර්ථ සාධනය පිණිස එකසේ ඉවහල් වන වැදගත් සූත්‍රයකි. එක් සමයක හික්කුන් වහන්සේලා ඇමතු බුදුරජාණන් වහන්සේ අධිපති ධර්ම තුනක් පිළිබඳව දම්දෙසුමක් දේශනා කළහ. ඤාණවන්තයා තමා අධිපති කොට බලා, ලෝකය

“සියල්ලෝ දඬුවමට තැති ගහිත්. සියල්ලෝ මරණයට බිය වෙත්. ඒ නිසා තමා උපමා කොට සිතා අනුන් නොහැසිය යුතුය. නොහැසිවිය යුතුය.”

අධිපති කොට බලා, ධර්මය අධිපති කොට බලා, අකුසල් ධර්ම බැහැරකොට වීර්යයෙන් යුක්තව අප්‍රමාදීව ධර්මයෙහි හැසිරෙන අයුරු මෙහි මනා ලෙස විස්තර වී ඇත. එහි සඳහන් දහම් කරුණු පෙළ දහම ඇසුරින් විස්තරාත්මකව විමසා බලමු.

"නිඤ්ඛානි, හික්ඛවෙ, ආධිපතෙය්‍යානි, කතමානි තිඤ්ඤානාධිපතෙය්‍යං, ලොකාධිපතෙය්‍යං, ධම්මාධිපතෙය්‍යං"

මහණෙනි, මේ ලෝකයේ අධිපති ධර්මයෝ තුනක් වෙත්. එනම්,

- 01. අන්තාධිපතෙය්‍යං - තමා අධිපතිකොට ඇති බව
- 02. ලොකාධිපතෙය්‍යං - ලෝකයා අධිපතිකොට ඇති බව ද
- 03. ධම්මාධිපතෙය්‍යං - ධර්මය අධිපතිකොට ඇති බව ද යන මේවාය.

අන්තාධිපතෙය්‍යං - තමා අධිපතිකොට ඇති බව

තමා අධිපති කොට ඇති බව නම් මෙසේය. මේ ශාසනයෙහි හික්‍ෂුච ආරණ්‍යයකට ගියේ හෝ, වෘක්‍ෂ මූලයකට ගියේ හෝ, ශුන්‍යාගාරයකට (සොහොන්පිටි ආදී හිස් ස්ථාන) ගියේ හෝ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කරයි.

"මම වනාහි සිවුරු හේතු කොට ගෙන ගිහිගෙයින් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදි නොවූයෙමි. ආහාරය හේතු කොට ගෙන ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදි නොවූවෙමි. සෙනසුන් හේතු කොට ගෙන ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදි නොවූවෙමි. හවහෝග සම්පත් හේතු කොට ගෙන ශාසනයෙහි පැවිදි නොවූවෙමි. එමෙන්ම ඉපදීමෙන් ද, ජරාවෙන් හා මරණයෙන් ද, ශෝකයන්ගෙන් ද, වැළපීම්වලින් ද, කායික දුක්වලින් ද, වෛතසික දුක්වලින් ද, දැඩි ආයාසවලින් ද, වැළදගත්තේ වෙමි. දුක්වලින් පීඩිත වූයේ වෙමි. මේ සියලු දුක්ඛයන්ගේ කෙළවර කිරීමක් පෙනේ නම්, යහපතැයි සිතා පැවිදි වූයෙමි."

"මම වනාහි යම් බඳු වූ කාමයන් හැර ගිහිගෙයින් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදි වූයේ එබඳු වූ හෝ, ඊටත් වඩා අතිශයින් ලාමක වූ හෝ කාමයන් සොයන්නේ නම්, මට එය සුදුසු නොවන්නේය" යනුවෙන් සිතයි.

හෙතෙම මෙසේ ද සිතයි. "මා විසින් නොහැකිලෙන වීර්ය පටන්ගන්නා ලදී. සිහිය නොමුළා විය. කය සංසිඳුනේය. සැහැල්ලු විය. සිත සමාධියට පැමිණියේය. එකඟ විය" කියයි. මෙසේ ඔහු තමන් අධිපති කොට අකුසලය දුරු කරයි. කුසලය වඩයි. වරද දුරුකරයි. නිවරද වඩයි. පිරිසිදු ආත්මය පරිහරණය කරයි. මේ තමා අධිපති කොට ඇති බව යැයි කියනු ලැබේ.

ලොකාධිපතෙය්‍යං - ලෝකයා අධිපතිකොට ඇති බව ද

ලෝකය අධිපති කොට ඇති බව නම් මෙසේය. මේ ශාසනයෙහි හික්‍ෂුච ආරණ්‍යයකට ගියේ හෝ, වෘක්‍ෂ මූලයකට ගියේ හෝ ශුන්‍යාගාරයකට ගියේ හෝ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කෙරෙයි.

"මම වනාහි සිවුරු හේතු කොට ගෙන ගිහිගෙයින් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදි නොවූයෙමි. ආහාරය හේතු කොට ගෙන ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදි නොවූවෙමි. සෙනසුන් හේතු කොට ගෙන ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදි නොවූවෙමි. හවහෝග සම්පත් හේතු කොට ගෙන ශාසනයෙහි පැවිදි නොවූවෙමි. එමෙන්ම ඉපදීමෙන් ද, ජරාවෙන් හා මරණයෙන් ද, ශෝකයන්ගෙන් ද, වැළපීම්වලින් ද, කායික දුක්වලින් ද,

වෛතසික දුක්වලින් ද, දැඩි ආයාසවලින් ද, වැළදගත්තේ වෙමි. දුක්වලින් පීඩිත වූයේ වෙමි. මේ සියලු දුක්ඛයන්ගේ කෙළවර කිරීමක් පෙනේ නම්, යහපතැයි සිතා පැවිදි වූයෙමි."

"මෙසේ පැවිදි වූ මම වනාහි කාම විතර්ක හෝ සිතන්නේ නම්, ව්‍යාපාද විතර්ක හෝ සිතන්නේ නම්, විහියා විතර්ක හෝ සිතන්නේ නම්, මේ ලෝක සන්නිවාසය (ලෝකයෙහි ජීවත්වීම) මහත්ය. මහත් වූ ලෝක සන්නිවාසයෙහි සෘද්ධි ඇත්තා වූ, දිවැස් ඇත්තා වූ, පරසින් දන්නා වූ මහණ බමුණෝ ඇත්තාහුය. ඔවුහු දුරදීන් දකිත්. ළඟ සිටියාහුද, අන්‍යයන් විසින් දකිනු නොලැබෙත්. සිහින් ද දැන ගනිත්. ඔහුහු මෙසේ දැන ගන්නාහුය. 'පින්වත්නි බලන්න, මේ කුලපුත්‍රයා ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙයින් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදිව, ලාමක අකුසල ධර්මයන්ගෙන් ගැවසීගෙන වාසය කරයි' කියයි."

දිවැස් ඇත්තා වූ, පරසින් දන්නා වූ දෙවියෝ ඇත්තාහ. ඔවුහු දුරදීන් දකිත්. ළඟ සිටියාහු ද, අන්‍යයන් විසින් දකිනු නොලැබෙත්. සිහින් ද දැන ගනිත්. ඔවුහු මෙසේ දැන ගන්නාහුය. 'පින්වත්නි, බලන්න. මේ කුලපුත්‍රයා ශ්‍රද්ධාවෙන් ගිහිගෙයින් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදිව, ලාමක අකුසල ධර්මයන්ගෙන් ගැවසීගෙන වාසය කරයි' කියයි.

හෙතෙම මෙසේ ද සිතයි. "මා විසින් නොහැකිලෙන වීර්ය පටන්ගන්නා ලදී. සිහිය නොමුළා විය. කය සංසිඳුනේය. සැහැල්ලු විය. සිත සමාධියට පැමිණියේය. එකඟ විය" කියයි. මෙසේ ඔහු ලෝකයාම අධිපති කොට අකුසලය දුරු කරයි. කුසලය වඩයි. වරද දුරුකරයි. නිවරද වඩයි. පිරිසිදු ආත්මය පරිහරණය කරයි. මේ ලෝකයා අධිපති කොට ඇති බව යැයි කියනු ලැබේ.

ධම්මාධිපතෙය්‍යං - ධර්මය අධිපතිකොට ඇති බව ද යන මේවාය.

ධර්මය අධිපති කොට ඇති බව නම් මෙසේය. මේ ශාසනයෙහි හික්‍ෂුච ආරණ්‍යයකට ගියේ හෝ, වෘක්‍ෂ මූලයකට ගියේ හෝ ශුන්‍යාගාරයකට ගියේ හෝ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කෙරෙයි.

"මම වනාහි සිවුරු හේතු කොට ගෙන ගිහිගෙයින් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදි නොවූයෙමි. ආහාරය හේතු කොට ගෙන ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදි නොවූවෙමි. සෙනසුන් හේතු කොට ගෙන ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදි නොවූවෙමි. හව සම්පත් හේතු කොට ගෙන ශාසනයෙහි පැවිදි නොවූවෙමි. එමෙන්ම ඉපදීමෙන් ද, ජරාවෙන් හා මරණයෙන් ද, ශෝකයන්ගෙන් ද, වැළපීම්වලින් ද, කායික දුක්වලින් ද, වෛතසික දුක්වලින් ද, දැඩි ආයාසවලින් ද, වැළදගත්තේ වෙමි. දුක්වලින් පීඩිත වූයේ වෙමි. මේ සියලු දුක්ඛයන්ගේ කෙළවර කිරීමක් පෙනේ නම්, යහපතැයි සිතා පැවිදි වූයෙමි."

"හාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය තෙම මනාකොට දේශනා කරන ලද්දේය. එකණෙහි ලැබිය යුතු ඵල ඇත්තේය. දිය යුතු විපාක ඇත්තේය. එව බලවඩි කීමට සුදුසුය. තමන් වෙත එළවා ගත යුතු ගුණ ඇත්තේය. නුවණැත්තන් විසින් තම තමන් කෙරෙහි ලා දන යුතු යැයි කියයි. ඒ ධර්මය දැන, දැක, වාසය කරන්නා වූ සමුභවමාරිහු වෙත්. මම ද මෙසේ මනාකොට ප්‍රකාශ කරන ලද ධර්ම විනය සංඛ්‍යාත ශාසනයෙහි පැවිදිව, කුසිතව, වාසය කරන්නෙමි නම් එය මට සුදුසු නොවන්නේය" කියයි.

හෙතෙම මෙසේ ද සිතයි. "මා විසින් නොහැකිලෙන වීර්ය පටන්ගන්නා ලදී. සිහිය නොමුළා විය. කය සංසිඳුනේය. සැහැල්ලු විය. සිත සමාධියට පැමිණියේය. එකඟ විය" කියයි. මෙසේ ඔහු

ධර්මය අධිපති කොට අකුසලය දුරු කෙරෙයි. කුසලය වඩයි. වරද දුරුකරයි. නිවරද වඩයි. පිරිසිදු ආත්මය පරිහරණය කරයි. මේ ධර්මය අධිපති කොට ඇති බව යැයි කියනු ලැබේ. මේවා වනාහි මේ ලෝකයෙහි ඇති අධිපති භාවයෝ නම් වෙත්.

තමා සාක්ෂිබව

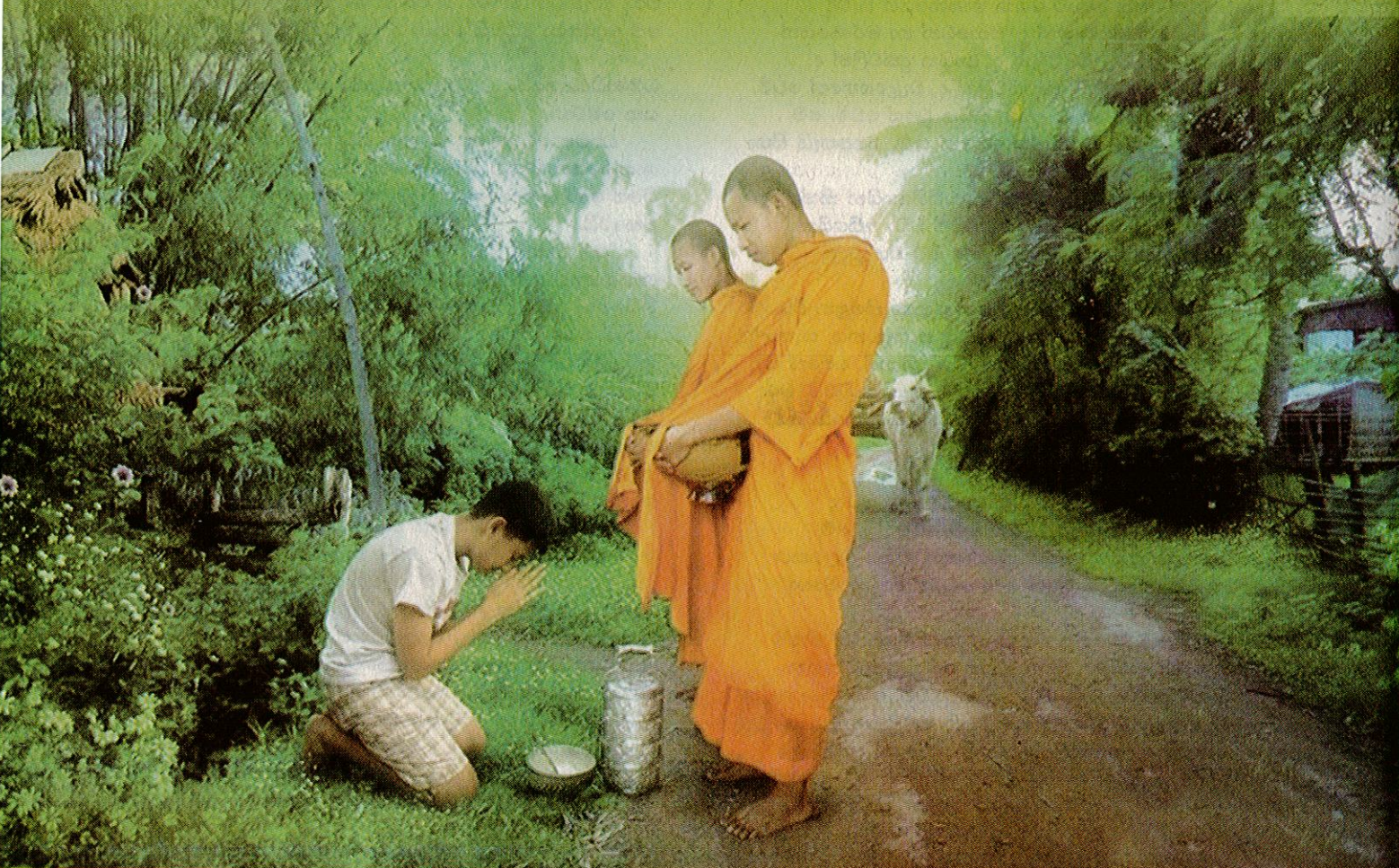
ලෝකයෙහි පවිකම් කරන්නාහට රහසක් නම් නැත්තේය. ඔබ කරන්නා වූ ඒ කටයුත්තේ සත්‍යය හෝ, බොරුව හෝ ඔබම දන්නෙහිය.

මෙය ඒකාන්තයෙන් යහපත් සාක්ෂිය වේ. තමා ඉක්මවා සිතන්නෙහි ද, යමෙක් තමා කෙරෙහි ඇත්තා වූ පාපය තමා කෙරෙහි සඟවන්නෙහි ද, සත්ත්ව ලෝකයෙහි විෂම සේ හැසිරෙන්නා වූ අඥානියා, දෙවියෝ ද, තථාගතයෝ ද දකිත්. එහෙයින් කෙලෙස් තවන වීරය ඇති හික්ෂුව තමා අධිපතිකොට ගෙන ද, ලෝකයා අධිපතිකොට ගෙන ද, ධර්මය අධිපතිකොට ගෙන ද, ප්‍රඥාවෙන් යුක්තව ද, ධ්‍යාන කරන සුළු වූයේ, ධර්මය අධිපති කොට ගෙන ද, ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තියෙහි හැසිරෙන සුළු වූයේ ද, ස්ථිර වීර්යය ඇතිව ද, සිහි ඇතිව ද, හැසිරෙන්නේය. වීර්යය ඇත්තා වූ යමෙක් තෙම මාරයා පරාජය කොට, මාරයා අභිභවනය කොට, ජාතිය ක්ෂය කිරීම යැයි කියන ලද, අර්හත්වය ස්පර්ශ කළේ ද, එබඳු වූ, තුන්ලොව දන්නා වූ යහපත් ප්‍රඥා ඇත්තා වූ සියලු ත්‍රෛභූමික ධර්මයන්හි තෘෂ්ණා සංඛ්‍යාත තම්මය රහිත වූ, (තෘෂ්ණා නැත්තා වූ) ඒ ක්ෂිණාශ්‍රව මුනිතෙම නොපිරිහෙන්නේය.

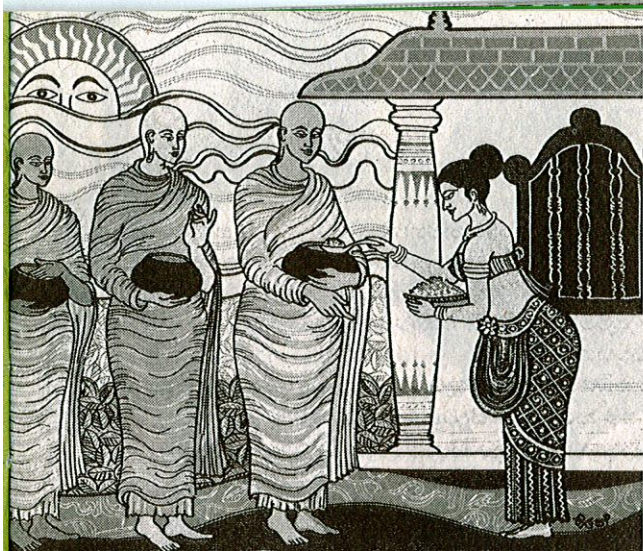
- මෙසේ වදාළ බුදුරජාණන්වහන්සේ එම දම් දෙසුම නිමා කළ සේක. හික්ෂුත් වහන්සේලා සතුටු සිහින් මෙම දම් දෙසුම පිළිගත්හ.
- 01. තමා අධිපති කොට අකුසලින් දුරු වීම (අත්තාධිපතෙය්‍යා)
- 02. ලෝක සම්මතය අධිපති කොට අකුසලින් දුරු වීම (ලොකාධිපතෙය්‍යා)
- 03. ධර්මය අධිපති කොට අකුසලින් දුරු වීම (ධම්මාධිපතෙය්‍යා)

අපට යම් කරදරයක් සිදුවන බව කල් ඇතිව දැනගත හොත් ඉන් මිදීම සඳහා විවිධ ක්‍රමෝපායන් අනුගමනය කරමින් ඉන් මිදීමට අපි උත්සාහ කරමු. සිත, කය, වචනය යන තිදොරින් සිදුවන අකුසල කර්මයන්ගෙන් ද මිදීමට ක්‍රමවේදයක් ඇත. අධිපති ධර්ම ලෙස හදුන්වන්නේ එම ක්‍රමවේදයන්ය. තමාට තමන් අවංක වෙමින්, අකුසල් දුරුකොට, කුසල් දහම් වැඩීමට උත්සාහ කිරීම පළමු ක්‍රමවේදයයි. තමන් කරන යම් අකුසලයක් අනුන්ට නොපෙනුන ද ලෝකයේ සිටින සෑද්ධි සම්පන්න දෙවියන්ට සහ උතුමන්ට සැඟවිය නොහැක යනුවෙන් සිතා අකුසල් දුරු කොට කුසල් දහම් වැඩීමට උත්සාහ කිරීම දෙවන ක්‍රමවේදයයි. සසරෙහි ඇති බිය දැක, උත්සාහවත්ව, සසරින් එතෙර වීම සඳහා ධර්මයට අනුව සිතා බලා අකුසල් දුරු කොට කුසල් දහම් වැඩීමට උත්සාහ කිරීම තෙවන ක්‍රමවේදයයි. මේ ක්‍රමවේදයන් අනුගමනය කිරීම තුළින් සිත, කය, වචනය යන තිදොරින් සිදුවන අකුසල කර්මයන් දුරුකොට කුසල් දහම් වඩා සසරින් එතෙර වීමට කටයුතු කළ හැක.

ඔබ සැමට සදහම් අවබෝධයට ශ්‍රීමත් දළදා වහන්සේගේ ආශීර්වාදයෙන් ශක්තිය, ධෛර්යය හා වාසනාව ලැබේවායි ප්‍රාර්ථනා කරමු.

"යමෙක් මුලදී පමා වුවත් පසුව නොපමා වේද ඔහු වලාකුළින් හිකුත් වූ සඳක් මෙන් මේ ලෝකය බබුළුවයි."

අසීමිත පිනක් මද හැකි පහසු ක්‍රමයක්

“පූජාරහේ පූජයතෝ - බුද්ධෙ යදිව සාවකේ පපංච සමතික්කන්තේ - නිණ්ණ සෝක පරිද්දචේ තේ තාදිසේ පූජයතෝ - නිබ්බුතේ අකුතොහයේ න සක්කා පුඤ්ඤං සංඛාතං - ඉමෙන්තමිති කේනවි”

පුළු ප්‍රභව මුදලක් වැය නොකොට මහ පිනක් ලබා ගැනීමට කෙනෙකු වැදීමෙන් පමණක් වුවත් පුළුවන් බව, ඉහත සඳහන් ගාථාවලින් පෙන්වා දෙයි. එහෙත් සෑම දෙනාටම වන්දනා කිරීමෙන් එය ලබා ගත නොහැකිය. ඒ සඳහ වැදුම් ලබන්නා වෙත තිබිය යුතු සුදුසුකම් කිහිපයකි.

තෘෂ්ණා, මාන දෘෂ්ටි ආදිය නිසා මත්වුවත් සේ සසර ප්‍රමාදයෙන් යුක්තව කටයුතු කිරීමෙන් ඉවත් වීම වැදුම් ලැබීම සඳහා තිබිය යුතු එක් ගුණයකි. ඇඬීම්, වැලපීම් ආදියෙන් තොරවීම තවත් ගුණයකි. රාග, දෝෂ, මෝහ ආදී සත්වයන් දවාලන කෙලෙස් ගතිවලින් තුරන් වීම තවත් ලක්ෂණයකි. එසේම දිව්‍ය, බ්‍රහ්ම, මනුෂ්‍ය, නරක, තිරිසන්, ප්‍රේත, අසුර ආදී යම්කිසි තැනක ඉපදීම, පෙළීම, දිරීම ආදී කිසිවක බලපෑමක් ඇති වෙනැයි බියක් ඇති නොවීම තවත් සුදුසුකමකි. මෙහි දක්වූ ලක්ෂණයන්ගෙන් යුක්ත වන්නෝ සාමාන්‍ය අය නොව බුදු, පසේබුදු සහ රහත් උතුමෝය. මෙවැනි උතුමන්ට පිදීමෙන් ලැබෙන පින ගිණිය, මිණිය නොහැකි තරම් විශාලය.

මග ඵල ලැබූ උතුමන්ට පමණක් නොව වයසත් සමග ගුණයත්, ශීලයත්, වැඩි කර ගනිමින් යමෙක් සිත දියුණු කොට ගනින්ද දනුම වඩාත් වර්ධනය කරගනින්ද මේ සිව් ආකාර ලක්ෂණයන්ගෙන් යුක්ත වූ ලෝකික අය වුවත් වැදුම්, පිදුම් ලැබීමට සුදුස්සෝ වෙති. බෞද්ධ සමාජයේ පමණක් නොව අබෞද්ධ සමාජයන්හිද බොහෝ

සාර්ථක පිවිතයකට බිම්මපදයෙන්...

අය ගුණයෙන් උසස් වූ අයට ගෞරව දක්වති. ඔවුන්ට වැදුම් පිදුම්ද කරති. රජයේ හෝ පෞද්ගලික හෝ ආයතනයකට එවැනි අය පැමිණි විට ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා නොපමාව සපුරාලීමට සමහර රටවල නීති මගින්ම බලපෑම් කොට ඇත. බස් හා දුම්රියවල පමණක් නොව පොදු ආයතනවලද විශේෂ පහසුකම් සලසා ඇති බව සිංගප්පූරුව, ඕස්ට්‍රේලියාව, නවසීලන්තය ආදී රටවලින් පැහැදිලි වෙයි.

පිදිය යුත්තන් පිදීම තුළින් දියුණුව සැලසෙන බව මංගල සූත්‍රය ඉතා පැහැදිලිව පෙන්වා දෙයි. වැඩිහිටියන් පුදන අය කෙරෙහි දෙවියන්ගේ පවා බැල්ම ලැබීමෙන් ඔවුන්ට තමන්ගේ බලාපොරොත්තු සාර්ථක කරගැනීමට මං පෑදෙන බව ධර්ම ග්‍රන්ථ සඳහන් කරයි. මේ අන්දමට පිදිය යුත්තන් පිදීමෙන් මෙලොවදීම බොහෝ ආනිශංස ලබාගත හැකි වෙයි. යම් කෙනෙක් වැඩිහිටියන්ට ගෞරව හා පූජා කරන්ද එය හැදෙන වැඩෙන දරු පරපුර ඇතුළු ඇසුරු කරන මුළු සමාජයම යහපත් තත්ත්වයට පත්කිරීමට දෙන හොඳ ආදර්ශයක්ද වේ. සිල්වත්, ගුණවත් උතුමන් වැදීමෙන් ආයුෂ, වර්ණ, සැප, ශක්තිය, ප්‍රඥ, යන සම්පත් පහක් ලැබෙන බව ධර්ම ග්‍රන්ථ පෙන්වා දෙයි.

එක්තරා දිනක හික්ෂුන් වහන්සේ පිරිවරාගෙන රජගහ නුවර විදියෙහි බුදුරදුන් වැඩම වද්දී සැබොල් කුලයට අයත් මැහැල්ලක් ඉදිරියට පැමිණියාය. මෙහිදී මුගලන් මාහිමියෝ බුදුරදුන්ගේ මහත් වූ ගුණ ඇයට ප්‍රකාශ කොට ඒ බුදුරදුන් වන්දනා කොට මහ පිනක් ලබා ගන්නා ලෙස දන්වූහ. පැහැදුණු සිතැති සැබොල් කත බුදුරදුන්ගේ දෙපා වැන්දය. එදිනම ගව දෙනක විසින් අගින් ඇත ඇය මරණයට පත් කරන ලදී. ඒ සැබොල් කතට තව්තිසා දෙව්ලොව උපත ලැබීමටත්, අපමණ සම්පත් හිමි වීමටත් එසේ පැහැදුණු සිතින් බුදුරදුන් නැමදීම හේතුවූ බව පෙනේ.

එසේම නැති බැරි අහිංසක අසරණයන්ටද තමන් ප්‍රඥව සහ කරුණාව යන උසස් ගුණයෙන් යුක්තව කරන යම් පිදීමක් වේද එයද දෙලොව සැප ලබාගැනීම පිණිස හේතුවන බව සෑම දෙනාම සිතට ගත යුතුය.

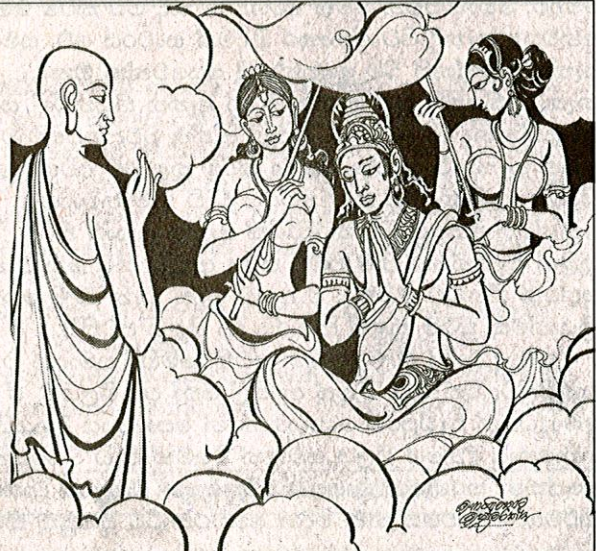
පූජ්‍ය දිවියාගහ යසස්සි නාහිමි

සංවර හිමි නම් දෙව්ලොව යයි

දිනක් මුගලන් මහරහතන් වහන්සේ දිව්‍ය ලෝකයට වැඩි සේක. එසේ දිව්‍ය ලෝකයට වැඩමවා දෙව්වරුන්ට දහම් දෙසන සේක. මෙලෙස දිව්‍ය ලෝකයට වැඩම වූ එක් අවස්ථාවක නොයෙක් පැහැයෙන් යුතුව බබළනා රශ්මි ඇති දිව්‍ය විමානයක ඉතාමත් ශෝභා සම්පන්න වූ රූමත් දිව්‍ය අප්සරාවන් දහස් ගණනක් පිරිවරාගෙන සම්පත්තියෙන් ආභ්‍ය වූ දිව්‍ය රාජයකු දුටු සේක. එම අවස්ථාවේදී මුගලන් හාමුදුරුවෝ එම දිව්‍ය රාජයාගෙන් මෙවැනි දිව්‍ය සම්පත්තියකට පත්වූයේ කුමන පින්කම් කිරීමෙන් දැයි විමසූ සේක. එම අවස්ථාවේදී දිව්‍ය රාජයා තමා කළ පින්කම් පිළිබඳව මුගලන් හිමියන්ට පැවැසීය.

“ස්වාමීනි, මම පෙර කලෙක මිනිස් ලොව ඉපිද සුමේධ හිමි බුදුන් වහන්සේගේ ශාසනයේ ශ්‍රාවකයකු වීමි. එම සසුනෙහි ශ්‍රාවකයකු ලෙස පැවිදි වුවත් මට කිසියම් ඵලයකට පත්වීමට නොහැකි විය. එසේ වුවද මම සසුනෙහි පැවිදි ශීලය නොපිරිහෙලා රැක්කෙමි. තිදොරින් සංවර වූයෙමි. එම සංවරකම නිසා මම පිරිසිදු දිවි පෙවෙතක් ගත කළෙමි. එහි කුසලානියංස බලයෙන් මම දෙව් ලොව ඉපිද මෙලෙස දිව්‍ය සම්පත්තිය වින්දනය කරමි.”

- සී. සේකර

සුවර්තයෙහි හැසිරිය යුතුය. දුශ්චරිතයෙහි නොහැසිරිය යුතුය. ධර්මයෙහි හැසිරෙන්නා මෙලොව පරලොව දෙකෙහිම සුවසේ වෙසේ.”

නිවැරදිව සිල් සමාදාන වන හැටි

සිලය යනු නරක දේ නොකර සිටීමම නොවේ. නරක දේ නොකරමින් හොඳ දේවල් කිරීමයි. ඉහත කී පරිදි නරක වචන පිට නොකර සිටීම සංවරයකි. එසේම හොඳ වචන පිට කිරීමත් සංවරය වේ. එපමණක් නොව, හොඳ වචන වුවත් අවශ්‍ය තැනදී පිට කිරීම මෙන්ම අනවශ්‍ය තැනදී පිට නොකර හිඳීමත් සංවරය වේ. සමහරු ඇත්ත කියන්නයි බිම ඉඳගන්නයි බයවෙන්න ඕනෑ තැනැයි කියති. "මම පැත්ත ගියත් ඇත්ත කියනවා" යැයි පවසන්නන්ද විරල නැත. නමුත් ඇත්ත වුවද අවස්ථාවට උචිත නැත්නම්, ඇත්ත ප්‍රකාශ කිරීම තුළ එම අවස්ථාවේ සිදුවිය හැකි හානිය හා අනර්ථය වැඩි නම් තමාටත්, අනුන්ටත් අයහපතක්, කරදරයක් ඇත්ත ප්‍රකාශ කිරීම තුළින් සිදුවන්නේ නම් එබඳු තැන ඇත්ත කීම නොව කළ යුත්තේ නිහඬව සිටීමය. ඒ අනුව සුදුසු තැන බලා හොඳ දේ ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළත් සංවරය හා සිලය පවතියි.

බෞද්ධයෝ සිල් සමාදාන වෙති. මෙහිදී සමාදාන වන්නේ පන්සිල්වලටත් වඩා උසස් අටසිල් හෝ දස ශීලයයි. ඒ සඳහා බෞද්ධයන් වැඩිපුරම යොදාගන්නේ පොහොය දිනයයි. පොහොය දිනයේ සිලය සමාදාන වීමෙන් වැඩි වශයෙන්ම අපේක්ෂා කරන්නේ ගෘහස්ථ ජීවිතයෙන් බැහැරව වාසය කිරීමය. නොඑසේ නම්, එදින අනර්ථකාරීව කටයුතු කිරීමයි.

නමුත් සමහරු මම ගෙදරදීම සිල් සමාදාන වූණා යැයි කියති. සාමාන්‍යයෙන් ගෙයක් තුළ වාසය කරන විට කාමභෝගී ජීවිතයට නැඹුරු වන්නට තිබෙන අවකාශ වැඩිය. ඇස, කන, නාසය ආදී වූ පංච ඉන්ද්‍රියයන් පිනවීමට තිබෙන අවකාශයන් වැඩිය. අනගාරික ප්‍රතිපදාවකින් සහ බ්‍රහ්මචාරී ප්‍රතිපදාවකින් අපේක්ෂා කරන්නේ, කාම වස්තූන්ට ඇති ආශාව අඩු කිරීමය. එනම් ඒවායින් ඇත්වී ජීවත් වීමය. එය තමන්ගේ නිවසේදීම සිල් සමාදාන වන කෙනෙකු වෙතින් කොයිතරම් දුරට සිදුවේද යන්න සැක සහිතය. එනිසා හොඳම දෙය වන්නේ සිල් සමාදාන වන්නට නම් පෝය දිනයේ විහාරස්ථානයකට යාමය.

"සිල් සමාදාන වෙන්න පන්සල්ම ඕනැය? ඕක ගෙදර ඉඳන් වූණත් කරන්න බැරියැ" යනුවෙන් පවසන අය බුදු දහමෙහි ඇති මේ අනගාරික ප්‍රතිපදාව ගැන නිසි අවබෝධයෙන් කටයුතු නොකරන්නෝ වෙති. යම් තැනක හිඳීමෙන් සිලය බිඳෙනවා නම්, එතැන මග හැරීමට අවස්ථාවක් තිබෙනවා නම් කළ යුත්තේ එයින් ඉවත් වීමය. සිලය ආරක්ෂා කරගැනීමට එය බෙහෙවින් ඉවහල් වෙයි. එනිසා පෝය දවසේ පන්සලට යාම සහ පන්සලට ගොස් සිල් සමාදාන වීම, එලෙස සමාදාන වන සිලය ආරක්ෂා කරගැනීමට බෙහෙවින් උපකාර වේ. සිල්වතා යනු කිසිවකු

"වෙරි මිනිසුන් මැද අවෙරිව ජීවත් වන්න."

සමග කතාබහ නොකර, කාණේවත් මුහුණ බලන්නේ නැතුව, කොතැනකටවත් නොගොස් අත් පා හකුලුවාගෙන, එක තැනකට වී හිඳින අක්‍රීය පුද්ගලයකු නොවේ. ඉන්ද්‍රිය සංවරය යනු ඉන්ද්‍රියයන් වසාගෙන සිටීම යැයි සිතුවොත් වැරදිය. ඇස් සංවර කරන්නට ඇස් පියාගෙන සිටිය යුතු නැත. එසේම කන සංවර කිරීමට කනේ ඇඟිලි ගසාගෙන සිටීමටද අවශ්‍ය නොවේ. ඒ අනුව සංවරය යනු අක්‍රීයවීම නොව, ඉන්ද්‍රිය ක්‍රියාකාරීත්වයේදී සුදුසු සහ නුසුදුසු දෙය අවබෝධ කරගෙන නුසුදුසු දෙයින් වැළකී කටයුතු කිරීම හා සුදුසු දේ අවස්ථානෝචිතව ක්‍රියාවේ යෙදවීමය.

මෙහිදී සිහිපත් කළ යුතු තවත් කරුණක් තිබේ. අපේ බෞද්ධයන් වැඩි දෙනෙක් පොහොය දින උදේ හයට සිල් සමාදන් වී සවස හයට සිල් පවාරණය කිරීමෙන් ආරක්ෂා කරනුයේ දවස් භාගයක සීලයක් හෙවත් 'හෘත් ඩේ' සීලයක් බවය.

සිල් සමාදන් වූ පසු තමා සමාදන් වූ සීලය පැය විසිහතරම ආරක්ෂා කිරීම වඩා සුදුසුම දේ වේ. අතීතයේ මේ තත්ත්වය එලෙසින්ම පැවති බව ධර්ම සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථ විමසීමේදී පෙනේ. ඔවුන් සිල් සමාදන් වී අවසානයේ 'ඉමංව දිවාං ඉමව රත්තිං උපෝසතං උපවසාමි' යනුවෙන් පැවැසුවේ 'මෙම දිවා කාලයේත්, මෙම රාත්‍රී කාලයේත් උපෝසතය රකිමින් වාසය කරමි' යනුවෙන් පොරොන්දු වීමය.

සැබැවින්ම පොහොය දිනට සමාදන් වන උසස් සීලයේදී පන්සිල්වලට අමතරව ගනු ලබන සිල් පද තුන හෝ පහ වඩාත්ම අර්ථවත් වනුයේ සවස් කාලයේදීය. ඒ ඇයි?

පහසු නිදසුනක් ගනිමු. උදේ සිල් සමාදන් වන විට විකාල හෝජනයෙන් වළකිනවා යැයි පොරොන්දු වේ. නමුත් සිල් පවාරණය කොට රාත්‍රියට ආහාර ගැනීමෙන්, සමාදන් වූ සීලය අර්ථවත් වන්නේ කෙසේද? එය වඩාත් අර්ථවත් වන්නට තම් එදින රාත්‍රියේත් නිරාහාරව ගතකර ආහාරයට ඇති හිඳු බව අත හරින්නට පුරුදු විය යුතුය.

සමහරුන් සිල් පවාරණය නොකොට ගෙදර පැමිණ කල් ඇතිවම නින්දට වැටෙන්නේ අද මට රැට කන්නක් නැතෙයි කියමිනි. නමුත් සීලය තමන් විසින් රැකීම නොව, සිල් රැකීම ඉබේ සිදුවන්නට ඉඩ දෙමින් කල් ඇතිව නින්දට යන්නේ නැතිව ජාගරියානු යෝගය හෙවත් සිහි කල්පනා ඇතිව නොනිදා කටයුතු කිරීමට පුරුදු කළ යුතුය. එයින් අදහස් කරන්නේ එළිවන තුරු නිදි මැරීම නොව, වෙනදා නින්දට යන වෙලාවට වඩා කාලයක් අවදි වී හිඳිමින් සිහි ඇතිව කටයුතු කර නිදා ගැනීමයි.

සිල් සමාදන් වන බොහෝ දෙනා දිවා ආහාරයෙන් පසු නින්දට වැටෙති. කය, වචනය සංවර කරගන්නට සිතා මෙසේ නින්දට වැටීම තුළින් සිදුවන්නේ ඊතමිද්ධය (අලසකම) යන

ප්‍රබල නීවරණ ධර්මයේ ගොදුරන් බවට පත්වීමය.

පෙනෙවස් සමාදන් වන කෙනකු පන්සිල් නොව, සමාදන් වන්නේ අට සිල් හෝ දස සිල්ය. එසේ පන්සිල්වලට වඩා වැඩිපුර සමාදන් වන අතිකුත් සිල් පද කීපයම ප්‍රධාන වශයෙන් උපකාර වනුයේ, කාමයන්ට ඇති ආශාව අත හැරීමය. එහෙත් අත හැරීම වෙනුවට බොහෝ සිල් ඇත්තන් පන්සලට ගිය ගමන්ම කරනුයේ අල්ලා ගැනීමය. ධර්ම ශාලාවට ගිය සැණින් තමාට හේත්තු වී සිටින්නට හැකි තැනක් එනම් බිත්තියක්, කණුවක් හෝ බිත්ති මුල්ලක් අල්ලා ගන්නට උත්සුක වේ. තමා වෙනදාට සිටින තැන වෙනත් අයකු අල්ලාගෙන සිටියොත් තමා පැමිණියේ සිල්

සමාදන්වීමට බවත් අමතක වී ඔවුන් සමග ගැටුම් ඇතිකර ගන්නා අයුරු බහුලව දකගත හැකිය. ඒ තමන් සෑහෙන කලක් තිස්සේ එම ස්ථානය පරිහරණය කළ බව පවසමින් එම ස්ථානයට තමන්ගේ ඇති අයිතිය කියා පාමිනි. මෙසේ ප්‍රබෝධමත් උදෑසනක් ඔවුන් අවාසනාවන්ත අන්දමින් ආරම්භ කරනු ඇත. එසේම එය මුළු පොහොය දිනයම අප්‍රසන්න කිරීමට හේතුවිය හැකිය.

එබැවින් සීලය යනු කයේ සංවරයක් පමණක් නොව සිතේද සංවරය බව සිහි නුවණින් වටහාගෙන සිතට කෙලෙසුන් පැමිණීම වළක්වා සිතේ කෙලෙසුන් ක්‍රියාත්මක වීමද වළකාගෙන එමගින් කය සහ වචනය සංවර කරගැනීමට උත්සාහ දැරිය යුතුය.

සුඡ්‍ය තලල්ලේ වන්දකිත්ති හිමි

"ආශාව නිසා ශෝකය හටගනී. බිය හට ගනී. ආශාවෙන් වෙන් වූවහට ශෝකයක් නැත. බියකුත් නැත."

සබ්බ කාර්මය යනු ශාපයක් ලෙස සිතන්නෙක්ද ?

කර්මය හා කාර්ම එලය පිළිබඳ ඉගැන්වීමට දිගු ඉතිහාසයක් ඇතත් අදටත් සමහරු එය පිළිගැනීමට අකමැත්තක් දක්වති. කාර්ම විෂය අවිත්තය වුවත් අපට දැනෙන, හැඟෙන මට්ටමෙන් ඒ පිළිබඳ කතා බහ කිරීමේ වරදක් ඇතැයි නොසිතමි. බුදුරජාණන් වහන්සේ පහළ වෙන අවධිය වනවිට පැවති බ්‍රාහ්මණ, හින්දු හා ජෛන වැනි ආගම්වලද කාර්මය පිළිබඳ ඉගැන්වීම් තිබුණු බව පෙනෙයි. එහෙත් බුදු දහමේ ඇත්තේ ඊට වඩා වෙනස් ආකාරයේ ඉගැන්වීමකි. මෙය හරිහැටි අවබෝධ නොකර ගැනීම නිසා, කාර්මය පිළිබඳ බෞද්ධ නොවන මතවාදවල සමහරු එල්බගෙන සිටිති.

මිනිසා සිදුකරන සෑම ක්‍රියාවක්ම කාර්මයක් බව ජෛන ආගම පිළිගනියි. එහෙත් බුදු දහම උගන්වන්නේ, ක්‍රියාවට වඩා ක්‍රියාව සිදුවීමට බලපාන සිතීච්ච්ල වැදගත් බවයි. එමෙන්ම චේතනාවකින් තොරව කෙරෙන ක්‍රියාවන්, කාර්ම ගණයට ඇතුළත් නොවීමද බෞද්ධ ඉගැන්වීමයි. සෑම ක්‍රියාවකටම ප්‍රතික්‍රියාවක් ඇතැයි යන්න පිළිගත් මතයකි. කාර්මය පිළිබඳවද මේ නියමය සත්‍යයකැයි සමහරු සිතති. එහෙත් එය සත්‍යය නොවේ. ඇතැම් කාර්මවලට විපාක දීමට කාලය නොමැති නිසා විපාක නොදී ඉවත් වෙයි. අහෝසි කම්ම යනුවෙන් හඳුන්වා ඇත්තේ එවැනි කාර්මයන්ය. දුප්පත්ව උපත ලැබීම, ඉගෙනුමට නොහැකියාව, ලෙඩ රෝගවලට ලක්වීම, බලාපොරොත්තු නැති වීමට ක ධන සම්පත් ලැබීම, තිබෙන සම්පත් විනාශ වීම, අඩු ආයුෂයකින් මරණයට පත්වීම ආදී අපේ ජීවිතයේ මුහුණපාන හැම සිදුවීමකටම මුල් වන්නේ අතීතයේ කරන ලද කාර්මය බව සමහරුන්ගේ මතයයි. විශේෂයෙන් ජෛනයෝ මේ මතයේ සිටියහ. සියල්ල පෙර කරන ලද කාර්මය අනුව සිදුනොවන බව දේශනා කළ බුදුරජාණන් වහන්සේ එසේ සිතීමම මහ මූලාවක් බවයි වදාළේ.

මිනිසාගේ දියුණුව හෝ පිරිහීම කෙරෙහි බලපාන එකම හේතුව, කාර්මය බව බුදු සමය පිළිනොගනී. වෙනත් කරුණු රාශියක්ද තිබේ. පංච නියාම ධර්ම එයින් එකකි. එබැවින් කාර්මය යනු එක් හේතුවක් මිස, එකම හේතුව නොවේ. කාර්මය සියල්ලට එකම හේතුව ලෙස සිතන

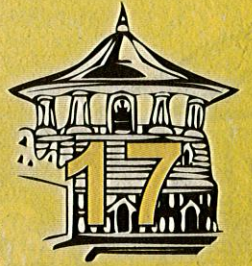
අය හැමවිටකම තමන් කරුමක්කාරයකු ලෙස සිතයි. බුදු දහම මිනිසන් බවක් ලැබීමම මහා කුසල කාර්මයක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සලකන බැවින් මිනිසා පවිකාරයකු හෝ කරුමක්කාරයකු ලෙස නොසැලකේ.

බුදු සමයේ කාර්මය පිළිබඳ කරන ලද ඉගැන්වීම තුළින් පුද්ගලයා අලසයකු කර ඇතැයි සමහරු විවේචනය කරති. ඒ දහම හරිහැටි නොදන කරන ලද විවේචනයන්ය. ඔවුහු යහපත් උත්සාහය හෙවත් සම්මා වායාම, ආර්ය මාර්ගාංශයක් බව නොදනිති. උත්සාහය දියුණුවේ මාවත බව බුදු සමය පිළිගනී. උත්සාහය සම්පද, උට්ඨානෙනප්පමාදෙන, උට්ඨාන විරියාධිගතා, උට්ඨානවතො සතිමතො, උට්ඨාන එඤ්ජච්චි ආදී වශයෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ උත්සාහය දියුණුවේ මාවත බවත්, සැප ලබන මගට ඇවැසි අංශයක් බවත් අවස්ථා රාශියකදී පෙන්වා දීමෙන් පැහැදිලි වන්නේ බුදු දහම තුළ පුද්ගලයා අලසයකු කොට නැති බවයි. ඔහු ක්‍රියාකාරීකයකු කොට ඇති බවයි.

පුද්ගල ජීවිතය මෙන්ම පවතින සමාජ ක්‍රමයන් වෙතත් කළ නොහැකි යැයි සිතන පිරිසක්ද සිටිති. එසේ සිතන්නේ කාර්මය වෙතත් කළ නොහැකි යයි හිතන බැවිනි. සමාජ සම්මතයට අනුව එද කුලභීත යැයි පිළිගත්, බොහෝ දෙනාගේ ගැරඹීමට ලක්වූ සුනීත, සෝපාක වැනි අය රහතන් වහන්සේලා බවට පත්කොට හැම දෙනාගේම ගෞරවය ලබන උතුමන් බවට පත්කරලීමෙන්

"ඇත්ත කිව යුතුය. අනුන්ව හොඳිපිය යුතුය. අනිකකු සමක් ඉල්ලූ බල විකත් වුවත් දිය යුතුය. මේ තුන් කරුණෙන් කෙතෙකුට දෙවියන් වෙත යා හැකිය."

බුදුරජාණන් වහන්සේ කර්මය වෙනස් කළ හැකි බව ඔප්පු කොට තිබේ. මෙකී වැරදි මත නිවැරදි කර ගන්නා තුරු, කෙනෙකුට ආර්ය මාර්ගයට අවතීර්ණය වීමට නුපුළුවන.

දැන් අපි බොද්ධ කර්ම සංකල්පය පිළිබඳ පූර්ණ වශයෙන් නොවුණත් කරුණු ස්වල්පයක් පමණක් විමසා බලමු. අංගුත්තර නිකායට ඇතුළත් නිබ්බේධිත සූත්‍රයේ එන "වේතනාහං භික්ඛවෙ කම්මං වදුමි, වේතයිත්වා කම්මං කරොති කායෙන වාචාය මනසා" යන බුදුවදන බොහෝ දෙනෙකුට පාඩම් ඇතැයි සිතමි. එයින් කරුණු දෙකක් පැහැදිලි කෙරෙයි. කර්මය යනු, ක්‍රියාව නොව වේතනාව බව පළමු වැන්නයි. දෙවැන්න නම් කය වචන හා මනස තුළින් කර්ම රැස්කරන බවයි. මෙහිදී වේතනාව ප්‍රමුඛ වන බැවින්, වේතනාවකින් තොරව කෙරෙන කිසිදු ක්‍රියාවක් කර්ම ගණයට ඇතුළත් වන්නේද නැත.

අපගේ සිතේ පහළ වෙන ප්‍රධාන වේතනා හයකි. ලෝභ, දෝස හා මෝහ යන සිතිවිලි අකුසල් වේතනා වන අතර අලෝභ, අදෝෂ, හා අමෝහ යන සිතිවිලි කුසල වේතනා වේ. මෙකී මූලික වේතනාවන් ශාඛා ප්‍රශාඛාවලට බෙදී, වේතනා රාශියක් බවට පත්වෙයි. නිදසුනක් වශයෙන් ලෝභය නමැති වේතනාව, කාම තණ්හා, භව තණ්හා හා විභව තණ්හා වශයෙන්ද, කාම රාග, රූප රාග හා අරූපරාග වශයෙන්ද බෙදෙයි. රාගය නැවත රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ස්පර්ශ හා ධර්ම වශයෙන්ද වර්ග වෙයි. අනෙකුත් කුසලාකුසල වේතනා සියල්ලද මෙලෙස කොටස් වශයෙන් බෙදෙයි. සිතේ පහළ වෙන සිතිවිලි ක්‍රියාත්මක වන්නේ ආයතන තුනකිනි. එනම් කයින්, වචනයෙන් හා මනසිනි.

මිනිසා ජීවිත කාලය තුළ සිදුකරනු ලබන ක්‍රියාකාරකම්, වර්ග කළ හැක්කේ හොඳ හා නරක ක්‍රියාකාරකම් වශයෙනි. කටිත් කතා කරන දේ හා අත පය මෙහෙයවා කරන දේ පමණක් නොව, සිතින් හිතන දේ ද මීට ඇතුළත් වෙයි. තමන්ගේත්, අනුන්ගේත් යහපත, අභිවෘද්ධිය, සතුට හා සැපත සඳහා හේතුවන සියලු ක්‍රියාකාරකම්, යහපත් කටයුතු ලෙසත්, එසේ නොවන හැම ක්‍රියාකාරකමක්ද අයහපත්, නරක ඒවා බවත් බුදු දහමේ පිළිගැනීමයි. හොඳ හෝ

නරක කවර ක්‍රියාකාරකමකට හෝ මුල් වෙන්නේ සිතිවිල්ලයි. හොඳ හෙවත් කුසල සිතිවිල්ලක් මුල්වීමෙන් නරක ක්‍රියාවක් සිදු නොවේ. එමෙන්ම නරක සිතිවිල්ලක් මුල්වී හොඳ ක්‍රියාවක්ද සිදු විය නොහැක. අද අපේ ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ සැලකිලිමත් විය යුත්තේ ඒවාට ප්‍රතිවිපාක ඇති බැවිනි. යහපත් කර්මවලට යහපත් ඵල විපාකත්, අයහපත් කර්මවලට අයහපත් ඵල විපාකත් ලැබේ. ඒ බව පහත දැක්වෙන ධර්මපද ගාථාවෙන් පැහැදිලි කර තිබේ.

"යාදිසං වපනෙ ඛිජං - තාදිසං හරතෙ ඵලං
කලයාණ කාරී කලයාණං - පාපකාරී ව පාපකං"

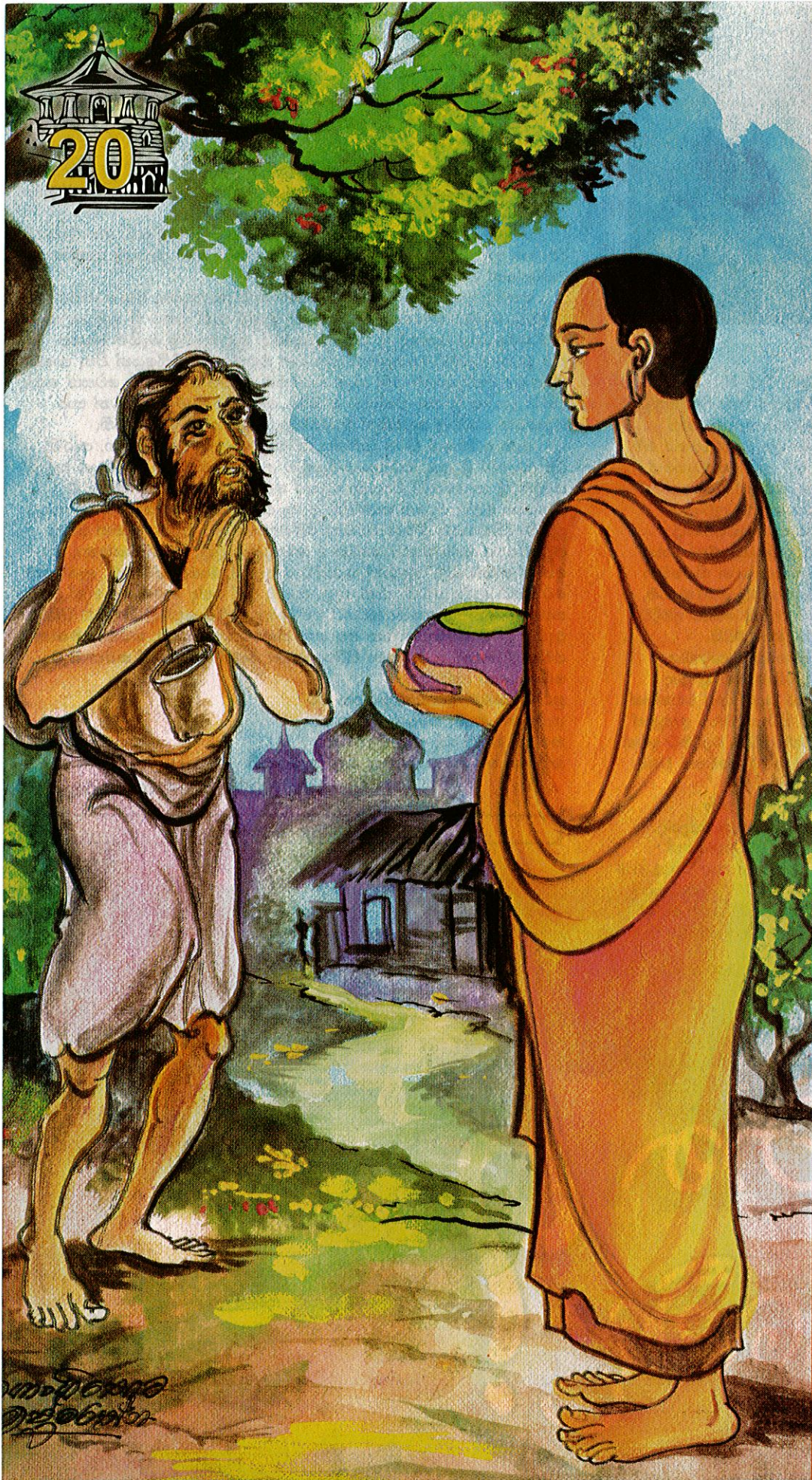
ගොවියා වපුරන්නේ යම් ඛිජයක්ද, අස්වනු ලෙස නෙලාග න්නේද එම වර්ගයේ ඛිජයන්මයි. එමෙන්ම හොඳ කර්මවල යෙදෙන්නා හොඳ ඵලවිපාකත්, නරක කර්මවල යෙදෙන්නා නරක ඵලවිපාකත් ලබයි. අප අතීත කර්මවල ඵලවිපාක භුක්ති විදින අතර නව කර්ම රැස්කිරීමද කරනු ලැබේ. මෙලෙස කර්ම රැස්කිරීම නතර කරනතුරු සසරින් ගැලවීමක්ද නැත. කර්ම රැස්කිරීම නවතින්නේ රහත් බවට පත්වීමෙනි. එතෙක් කර්ම රැස්වේ. මෙලෙස රැස්වෙන කර්ම ගෙවා දමන්නේ කෙසේද? බුදු දහම ඒ සඳහා ඉතා ප්‍රබුද්ධ මාර්ගයක් පෙන්වා දෙයි. විශාල ජල බඳුනකට ලුණු ස්වල්පයක් එකතු කළ විට ජලය ලුණු රස නොවේ. ඒ ලවන සාන්ද්‍රණය අඩු නිසයි. එහෙත් ස්වල්ප ජල ප්‍රමාණයකට තරමක් වැඩියෙන් ලුණු මිශ්‍ර කළවිට, ජලයෙහි ලුණු රස දැනේ. එමෙන් කරන ලද පවිකම්මවල ඵලවිපාක පසුව කරනු ලබන ප්‍රබල කුසල කර්මයන්ගේ ඵල විපාකයන්ගෙන් යටපත් කළ හැකි බව, ලෝභඵල සූත්‍රයෙන් පැහැදිලි කර දී තිබේ. මේ කරුණු හිතට ගෙන ඔබ ඔබේ සිතට නපුරු අකුසල සිතිවිලිවලට ඇතුල්වීමට ඉඩ නොතබන්න. යම් විදියකින් ඇතුල් වූ බව දැනුණොත් වහාම සිතින් ඉවත් කරන්න. හැකිතාක් යහපත් සිතිවිලි වගා කරගෙන, කටයුතු කිරීමෙන් ඔබේ ජීවිත ගමන ඔබටම යහපත් කරගත හැකියි.

පූජ්‍ය නෙළුවාකන්දේ ශ්‍රේණාන්ද හිමි

"යකඩයෙන් නැගුණ මලකඩ වීම යකඩයම කා දමයි. නුවණින් තොරව වසන තැනැත්තාගේ අකුසල් ඔහු දුගතියට යවයි."

සිත
දමනය
කළ
හැකි නම්
ඔබ
දිනුම්

“හිතගරුකව කටයුතු කිරීම හැම අතින්ම හිතකරය - ගණිත ජාතකය”

දිනක් ආනන්ද මහ තෙරුන් වහන්සේ ගෙපිළිවෙළින් පිණ්ඩපාතයෙහි හැසිරෙමින් සිටියහ. එහිදී කිලිට්ටුව, වැරහැලිව ගිය රෙදි හැඳගත් යාවකයකු මගදී උන්වහන්සේට මුණ ගැසිණ.

මොහුගේ පෙනෙන අසරණ භාවය නිසා ආනන්ද හිමියෝ ඔහු ඇමතුහ.

“නුඹ මෙලෙස සිගමින් ඇවිදින බවක් පෙනේ. සිගා කා ඇවිදිනු වෙනුවට මා මෙන් පැවිදි වුවහොත් නරකද” යි විමසූහ.

“ස්වාමීනි, මගේ නම් අකමැත්තක් නැත. එහෙත් මා වැනි යාවකයෙක් පැවිදි කරන්නේ කවුද?” සිගන්නාගේ පිළිතුර විය.

“පැවිදි වීමට දුප්පත්, පොහොසත් හේදයක් නැත. නුඹ කැමති නම් මා එය ඉටුකාර දෙන්නම්.” ආනන්ද හිමියෝ කීහ.

මේ සංවාදයෙන් අනතුරුව මහ මග ඇවිදීමින් දිවි ගැට ගසා ගැනීමට වෙහෙසෙන මේ දිළින්දාට බුදු සසුනෙහි පැවිද්ද ලබාගැනීමේ වාසනාව උදාවූයේය. ආනන්ද මාහිමියෝ ඔහු වෙහෙරට කැඳවාගෙන ගියහ. තමන් වහන්සේම කමටහන් උගන්වා එම යාවකයා පැවිදි කොට වදාළහ. දිරා ගිය රෙදිකඩ ඇතිව සිටි බැවින් උන්වහන්සේ පිණ්ණපිලෝතික තිස්ස නම් වූහ.

පැවිදි වීමට පෙර මෙම අසරණ යාවකයා සතුට තිබූ වස්තුව වූයේ ඇඳ සිටි දිරාගිය රෙදිකඩ සහ දහස්වර ජනායාට දික් කොට සිගමන් පැතු කබල් භාජනයක් පමණි. අඩු ගණනේ එම රෙදිකඩ පෙරහන් කඩකටවත් සුදුසු නොවූවකි.

පිණ්ණපිලෝතික භාමුදුරුවෝ පැවිදි වුවත් තමා හැඳි රෙදිකඩත්, කබල් භාජනයත් අමතක කළේ නැත. එය ගෙන ගොස් වෙහෙරින් මදක් බැහැර එක් ගසෙක බෙනයක් තුළ සගවා තැබූහ.

අකුසල කර්මයක් නිසා මෙසේ සිගා කැවත් පිණ්ණපිලෝතික භාමුදුරුවෝ නුවණැත්තකු වූ අතර පින් බලමහිමයක් තිබූ තැනැත්තෙකි. හෙතෙම සසුනෙහි මහණ වී නොබෝ කලකින් උපසම්පදාව ලැබීය. ගිහි දිවියේ දිරා ගිය රෙදිකඩක් හැඳි මේ භාමුදුරුවෝ හික්ෂුන්වයට පත්වූ පසු හඳින්නේ සිනිඳු සිවුරුය. බුදුරදුන් ඇතුළු මහ සගනට දායක දායිකාවන් පුදන රසමසවුලෙන් පිරි දන් පැන්ද වළඳති. ගිහිව සිගමින් සිටි කාලයෙහි තිබූ අබල දුබලකම්ද නොබෝ කලකින්ම පහව ගියේය.

මෙසේ සුවපත් වූ ඒ හිමියන්ට පෙර තමන් ගෙවූ කටුක දිවිය අමතකව ගියා සේය. කල්යාමෙන් ශාසනික පැවිදි දිවිය කෙරෙහි ක්‍රමයෙන් කලකිරීම මෝදුවන්නට විය.

“සසුනෙහි ඇල්මක් නැති මට සැඳහැවුණු පුදන මේ සිවුපසයෙන් පලක් නැත. මා පෙර හැඳ සිටි රෙද්ද එදා පැවිදි වූ දින තුබූ තැනම ඇති. එය නැවත හැඳ ගනිමි.”

සිවුරු හැර ගිහි වෙමැ” යි යන සිත පහළ විය.

වෙහෙරින් මදක් බැහැර පෙර තැබූ පරිදිම කඩරෙද්ද හා කබල වෙත ඇඳී ගියේ මෙම සිතුවිල්ල දැඩි වූ නිසාය. එහෙත් කඩ රෙද්ද හා පෙර සිගමන් යැදි කබල අතට ගත් සැණින් උන්වහන්සේට යළි අතීතය සිහිවන්නට විය. බුදුසසුන කෙරෙහි ඇල්ම ඒ සිතුවිලි සියල්ල පසුබා නැගී එමින් තිබිණි. හෙතෙම තමාටම ප්‍රශ්න කරගන්නට විය.

“මෝඩ අලප්පි හික්ෂුව ඉතා යහපත් ලෙස සිවුපසය උපදනා මේ උතුම් බුදු සසුන හැර නැවත ගිහි වන්නටද කල්පනාව? ආසිත් පෙර මෙන් කීඑටු රෙද්ද හැඳ කබලත් අරගෙන සිගන්නට සිහන්නේද?”

“පැවිදි වූ දා ගස් බෙනයේ තැබූ මේ රෙද්ද දිරා ගියා නම් නුඹ කුමක් කරන්නේද? නුඹට ලැප්පා නැද්ද?”

මේ තමන්ටම කරගත් අවවාදයකි. මෙයින් ශාසනික කලකිරීම මැකී ගියේය. තෙරණුවෝ යළි වෙහෙරටම වැඩි සේක. ගතවූයේ දින කීපයක් පමණි. යළිත් පෙර සේම යාවක සිත මෝදුවන්නට විය. උකටලීව සිවුරු හැර යන අදහසින් නැවත ගස් බෙනය ළඟට ගොස් කබල හා කඩරෙද්ද අතට ගන්නට හදන විටම සිතුවිල්ල වෙනස් වී තමන්ටම අවවාද කොටගෙනම යළි වෙහෙරට පිය නැගූහ.

මෙසේ විටින් විට වෙහෙරින් බැහැරට ගොස් එන පිණ්ණපිලෝතික තිස්ස හිමියන්ගේ හැසිරීම සෙසු හික්ෂුන්ට විමතියක් ඇති කළේය.

දිනක් ඒ පිළිබඳව හික්ෂුහු පිණ්ණ පිලෝතික තිස්ස හික්ෂුවගෙන් ප්‍රශ්න කළේය.

“මම අපගේ ගුරුතුමන් වෙත ගොස් අවවාද ලැබ එමි” ඒ හිමියන් පිළිතුරු දුන්නේය.

මෙලෙසින් තමන් තමන්ටම අවවාද දුන් තිස්ස තෙරණුවෝ ක්‍රමයෙන් සසුන් හි ඇල්ම වැඩුවෝය. මහණ දම් පිරිමටම සිත් වැඩුණ. නොබෝ කලකින්ම විදසුන් වඩා රහත් වූහ. ඒ සමගම කඩරෙද්ද සොයා යන ගමන අවලංගු විය. උන්වහන්සේ ගැන විමසිල්ලෙන් සිටි සෙසු හිමිවරු.

“ඇවැත්නි... දන් ආචාරීන් කරා ගමන් නැද්ද?” යි විචාළහ.

“මා එහි ගිය හේතුව දන් නිමවී අවසානය. නැවත එහි ගොස් ඇති එලය කුමක්ද?” තිස්ස තෙරණුවෝ පිළිතුරු දුන්හ. අනතුරුව හික්ෂුහු බුදුරදුන් වෙත ගොස් “ස්වාමීනි, පිණ්ණ පිලෝතික තිස්ස තෙරහු රහත් වූ බව කියති යි දන්වූහ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ බව අනුමත කොට එයම නිමිති කොට දහම් දෙසූ සේක. දේශනා කෙළවර බොහෝ දෙනා මාර්ග ඵල ලාභී වූහ.

ලලිතකලා කීර්ති, චිත්‍රකලා ගුරු: ගොංගිතොට ප්‍රේමරත්න

ලොව අස්ථිර නම් නිදහ් කළ යුත්තේ කුමක් ද?

තරමට තරමක් හෝ ලබාගත යුතුය කියාය. ධනවතා සිතන්නේ ලැබූ උපරිම මට්ටම ස්ථිරව (අස්ථිර වුණත්) හා තව තවත් උතුරා ගලා යෑමට උත්සාහ කිරීමය. මධ්‍යම පන්තිකයාද මේ දේ අතරට වී, ඉහළ අන්තෙහි රැඳීමට උපරිම විරියය යොදයි. ක්ලේශ සහිත ලෝක සම්මුතිය අනුව නම් මෙය වරදක් නොවේ. නමුත් මේ සෑම ජීවිතයක්ම හිමිකාරයකු තම ජීවිතයෙහි අවසානයක් ගැන නොසිතයි. උපරිම කාම සම්පත් සෙවිල්ල හා විදීම නිසා, මම සහ මගේ යන සංසාර ගමන අවසාන නොවන, නිමා නොවන බිහිසුණු මමත්වයෙහි වෙලි පැටලී උමතු වී සිටී. දුකෙහි සීමාවක්ද නැත. ඒත් මොහොතක ආශ්වාදය නිසා එහි දරුණු ආදීනව ගැන සිතන සිත් කොහෙත්ම නැත. සිටියත් ඉතාම විරලය. නමුත් ජීවිතය කුමන ආකාරයෙන් හෝ නිමා වන විට මේ ලැබූ කාම සම්පත්, ආශ්වාද අවසාන අවස්ථාවෙහි තමාට පිහිට වේවිද, නැත, හැර දමා යාමට ලැස්ති වන මොහොත එනම් මරණය සිදුවන අවස්ථාවට, මුහුණ දිය යුතු තමාමය. වස්තු කාම, ක්ලේශ කාමයන්ට අනේකප්‍රකාරව උදව් කළ කිසිවකු දුන් නැත. පිහිටවීමටද නොහැකිය. අතීතයේ ආශ්වාද දේවල් දුන් තමාටම සිහිකිරීම මහා වධයකි. දුකකි. සිත, ශරීරය දව දවා යන මරණීය වේදනාවෙන් කය ඇඹරෙයි. දැසින් කඳුළු ගලා යයි. හිස හෘදය වස්තුව පැලී යන තරම් මරණ දුක සමග දරුණු ලෙස පොර බදින්නේ කවිද? තමාම නොවේද? මා නොවේද? අනිත් අය බලා සිටී.

“ස්වාමීනි, වරපටකින් මාගේ හිස, නළල දෙපළු කිරීමට තරම් තදකර බදින්නා සේ මට දුනේ. (අනේපිඬු මහ සිටුතුමා) සිය අවසාන අවස්ථාව ගැන මේ මරණ දුක මෙසේ නම්, සසර පුරාම රාගයෙන්, ද්වේශයෙන්, මෝහයෙන් ඔද්දල්ව වනයක්,

ලොකයා (ළදරුවකු) ලෙස උපදී. මව්පියන් සතුටින් ඔහු හෝ ඇය ගෙදර ගෙන යයි. අනන්ත දුක් පීඩා විඳිමින් ලොකුමහත් කර මිනිසකු කරයි. ඔහු හෝ ඇය නැවත මේ අස්ථිර ජීවිත සටන පටන් ගනී. දිරා ජරාවට පත්වන මේ මිනිසාව නැවත සොහොනට හඬ හඬා ගොසින් ඇරලවමින් ආපසු පැමිණෙයි.

“මහණෙනි, එක් මිනිසකු සසර ගමන තුළදී ලබන ඇටකටු ගොඩ ගැසූ විට වේ පුලල පර්වතයද ඉක්මවා සිටී.” (බුදුපියාණන් වහන්සේ)

ඉහත දක්වෙන ජීවන චක්‍රය හැර මෙලොව සත්වයා කරනුයේ කුමක්ද? කිසිත් නැත. ඒ අතරවාරයේ ලැබෙන රූපයන්, ශබ්දයන්, ගන්ධයන්, විචිත රසයන්, ස්පර්ශයන් (කායික-මානසික) නිසා සත්වයා ගින්දර ආලෝකයෙන් වශීව මෝහනය වූ පළඟැටියකු සේ, රාග සිතිවිලි, ද්වේශ සිතිවිලි, මෝහ (මූලාව) සිතිවිලි නිසා ලෙඩ රෝග, මහළු බව, මරණය ඉක්මවන්නට සිතති, නැත්නම් ගණනකට නොගනී. උපන් ජීවිතය සියලු පංචකාම අරමුණෙහි පිනවමින්, මැරී යනවා හැර, විනෝද වනවා හැර මෝඩයන්සේ ඒවා පරිහරණය නොකරන්නේ කුමක් නිසාද?

දිළිත්ද සිතන්නේ රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ස්පර්ශ අපට හැකි

කුමාරයක් වැනි ක්ලේශ උතුරන සිත් ඇති අප වැනි පාතල්ජනයන් මරණ මොහොත කෙසේ විය හැකිදැයි (මගේ) සිතුවෙහි ද? නැත. වයසට පත්වන ඔබට බියක් නොසිතෙන්නේද? ඇත්තටම, දවසේ විවේකයේදී ස්ථිරවම විනාඩි දහයක් හෝ සිතන්න, අඹු දරුවන් මා රකින්නේ, සියලු අනෙකුත් වැඩ රාජකාරි කරන්නේ, කුමන මොහොතක මම ඔවුනුත්, ඔවුන් මාවත් හැර දමා යන බවට සංසාරයේ ස්ථිර වූ කොන්දේසිය මත නොවේද?

ඒ නිසා කළ කුසලයක, භාවනාවක පිහිට අවසාන වුනි සිත සකස් කර ගැනීමට වහා මේ රාජකාරි සියල්ලම අස්සේ, නිහඬව සුදනම් වන්න. තම පෙම්වත්, පෙම්වතියන්, අඹු දරුවන්, ඥාතීන්, මිතුරන් සියල්ලෝම මේ හමුවී සිටින්නේ ටික දිනකට හෝ ටික කාලයකට විය හැකිය.

තාවකාලිකය. හදිසි විපත් හෝ කර්මය, කුසලය අවසන් වීම නිසා මැරී ගිය රුමත් තරුණ-තරුණියකගේ රූපය දෙස බලා, සිටින්න මොහොතක්, ඉට්ටුවක් මෙන් මනනාදනීය රුව, කය අද පරණ තාප්ප බිත්තියක මරණ දැන්වීමකට සීමාවී ඇත. ක්ෂණිකව දැන් මේ රුව දියවී යයි. ආශාවෙන් නෙන් දල්වා ස්පර්ශ කිරීමට කිසිවකු නැත. මැසි, මිශුරු, බඩු, කැණහිලුන්, පණුවන් පමණි. නැත්නම් මිනී පෙට්ටිය සහිත මේ සිරුර ආදරයෙන් වැළඳ ගන්නේ මහා ගිනි ජාලාවයි. දැන් එහි දනෙන රස්තයටත් අප බියයි. සෙවණැල්ලටත් අප බිය වෙයි.

අනවරාග්‍ර සංසාරයෙහි, මෙලෙස පංචකාම සම්පත් මත දවටී අත්හැර ගිය, හමුවූ ඥාතී, අඹුදරු, ගිතමිත්‍රාදීන්, මනුෂ්‍ය වර්ගයා, සත්වයින් ඇත්තටම කෙතෙක්ද? නොදනී. ඒත් සද්ධර්මයෙහි හරවත් බව, උතුම් සම්මා සම්බෝධිය සිහි නුවණට වටහා ගත් සත්පුරුෂයන් වහා බියවෙයි, කළකිරෙයි. ඒත් නිය පිට ඇති පස් ස්වල්පය සේ ඉතා වටිනා සුළු පිරිසකි. එද තමාගේ නිවසෙහි ආදර, ප්‍රේමයෙන් තම හදවත සිසිල් කළේ යැයි සිතන තම භාර්යාවන්, ස්වාමිවරු, දරුවන්, වැඩිහිටියන් කෙතෙක්ද? මේ හවයේ කුසල්, අකුසල් වේතනා මත එක්රැස් වූ කර්ම වේග මත ඔවුන් සියලු දෙනාම දැන් මැරී ඇත. (අතීතයෙහි) ප්‍රතිසන්ධියක් ලබා ඇත. මේ හවයේ එක්රැස්වූ කුසල හෝ අකුසල කර්මයන් (වේතනා) අවසාන වුනි සිතට දකිමින් ඔවුන් (ජවන් සිතේ කම්ම, කම්ම නිමිති, ගති නිමිති) වෙනත් හවයකට පියමං කර ඇත. අපි එක්වී ඔහුට හෝ ඇයට පින් දෙමු. ඒ හොඳ, උසස්ම මිනිස් දිව්‍ය සම්පත් ලබා කෙළවර නිවන් දැකීමටය.

නමුත් ජීවත්ව සිටියදී ඔවුන් කුමක් කළේද? කා බී, අඹුදරු දුක මැද සම්පත් විනෝදයෙන් විඳ, මහළුව දුකසේ තම පිරිවර හැර දමා යාමේ වක්‍රය නොවේද? ඒ අතරට සිත, කය, වචනය, පිරිසිදු වේතනා දරමින් මොහොතක හෝ කුසලයක් කළේ දැයි මඳක් සිතා බලන්න. මරණාසන්න මොහොත ජීවිතයේ ඉතා වේදනාකාරී බියකරු බැරෑරුම් අවස්ථාවක් වන්නේ මෙවැනි මෙලොව පමණක්ම සුඛ විහරණය ගැන සිතූ පාතල්ජනයින්ට පමණි.

එවැනි වේලාවට බණ කැසට් පටයක් හෝ පිරිත් දෙසුමක් පිරිකර පූජාවක් වහ වහා පැවැත්වීමට ඔවුන් යුතුසුචි ක්‍රියාත්මක වන්නේ, තම ආගම-ධර්මය හදිසියේම මතක් වීමෙන්, මරණාසන්න අය සුගතිගත කිරීමටය.

මෙවැනි ආගමික පිළිවෙත් ඉතා හොඳය. නමුත් ජීවත් වූ කාලය තුළ තම සිත, කය, වචනය මෙහෙයවා, කුසල් දහම් කරමින්, භාවනා පුහුණුවක යෙදී එලොව-මෙලොව දෙලොවම නුවණ සහ

සිහිය සහිතව සකස් කරගත් තැනැත්තා මරණයට බිය නැත. සැක නැත. ලෝක ධර්මතාවය මත ලෝකයෙහි කිසිම දේපලක්, වස්තු සම්පතක් කිසිවකුට අයත් නැත. සිටින තුරු සියල්ල පරිහරණය කරමින්, මරණයේදී සියල්ල හැර දමා යා යුතුමය. මේ සියල්ලම කුලියට ගත් පිරුවටයක් වැනිය. ආපසු දී යා යුතු බව මතක තබාගත යුතුය. මේ මහා භූමි තලයෙහි හෝ සද්ව්‍ය ලෝකවල හෝ සියලුම සම්පත් සහ මේ භූමි කොටස් මේ වනවිට කී දෙනකුට සතුටු කිබෙන්නට ඇත්දැයි සිතා බැලිය යුතුය. තෘෂ්ණාව සහ අවිද්‍යාව මේ සත්‍ය ස්වභාවයන් මිනිස් සිත් සතන් වසා සිටී. මේ සම්පත් ප්‍රයෝජනය සඳහා පමණක් මිය මගේ - මම ලෙස ආශාව, ආශ්වාදය, රාගය සඳහා නොවිය යුතුය. අල්පේච්ඡතාව මත ජීවත් විය යුතුය.

අගක්-මුලක් නොමැති මේ සංසාරයෙහි අපට මව, පියා, දුදරු, අඹුදරු, ඥාතී, මිතුරු-මිතුරියන් ලෙස සිතින් සිතාගත නොහැකි තරම් පිරිසද, අප්‍රමාණ වූ වස්තු සම්පත් දේපල තිබෙන්නට ඇත.

නමුත් ජාතිස්මරණ, ඤාණය හෝ ප්‍රබ්බේනිවාසානුස්සනි ඤාණය නොමැති කමින් අප ඒ ගැන සතුටු විලි නොවෙමු. එසේ නම් අතීත ආත්මභාව සැප සම්පත්වලටත් තෘෂ්ණාදිට්ඨියෙන් අප පසුතැවිලි වනවා නොඅනුමානය. මිනිසා අනන්ත අප්‍රමාණ ප්‍රේත ආත්මවල දුක් විඳිමින් මේ තෘෂ්ණා අවිද්‍යා ආදී තමාටම දමනය නොවූ ක්ලේශ ධර්ම නිසාය. මෙයට ගිනි-පැවිදි භේදයක් නැත. ලෝභ, දෝෂ, මෝහ ක්ලේශ මූල නිසා සිත කාගෙන, ඇඳ බැඳගෙන සිටින අකුසල් සිත් නිසා සත්වයාගේ ඊළඟ ආත්ම භාවයන් පිළිබඳව පැහැදිලිවම නිගමනයන් දිය හැක්කේ බුදු, පසේබුදු, මහරහතුන් වහන්සේලාටම පමණි.

මම නම් වූ ආත්මාර්ථකාමී මනෝමය බිහිසුණු සිහිවිල්ල සත්වයා දිගින් දිගටම අපාගත කරයි. සංසාරයේ සැරිසරයි. මම මගේ යනුවෙන් කෙනෙකු සිටිනවා නම් ලෙඩ රෝග, මරණය, මහළුවීම, වැසිකිළි, කැසිකිළි යාම් ආදී තමා කැමති නැති සියල්ලම පාලනය කර නැවැත්වීමටද හැකියාව තිබිය යුතුය. තම ආදරබර දුදරු ස්වාමි භාර්යාවරු පවා හදිසියේම සමුගන්නා විලාසය අප දකින්නේ මගේය, මම කියා අයිතියක් කිසිවකුට නොමැති බැවිනි. සත්වයා තමා කළ කුසල් අකුසල් කර්ම වේග මත කර්මානු රූපව ප්‍රතිසන්ධිය ගනී. ආයුෂ, ප්‍රණ ශක්තිය, කර්ම ශක්තිය අවසන් වූ විටෙක හෝ අතීත ආත්මයන්හි කරන ලද අපරාපරිය කර්ම ශක්තියක් පෙරට පැමිණ හෝ (නිවන් දකිනා තුරා විපාක දෙන අකුසල කර්ම වේග) සිය ජීවිතය කුමන විපතකින් හෝ විනාශ කර දමයි. මවක්, මගේ කුසට නුඹ පැමිණේවා කියා දරුවකුට උපතක් දිය නොහැක. එන්න කීවෙන් නැත. දැන් යා යුතු යයි (මරණය) කීවෙන් නැත. මේ සියලුම නියාම ධර්මයන් සිදුවන්නේ බුදුපියාණන්ගේ දේශනාව පරිදි චුල්ල කම්ම විතංග සූත්‍රයෙහි දක්වෙන ලෙස, කර්මය ස්වකීය කොට ගත් නිසාය. (තමාම කරගත් කර්ම ශක්තීන් නිසාය.) කුසල්, අකුසල් මතය. සිත, ආයුෂ, උෂ්ණය, (කර්මචරණේචෝධාතුව) මේ කයෙන් ඉවත් වීම මරණය නම් වේ.

නමුත් රහත් උතුමන්, බුදු පසේ බුදු පියාණන් වහන්සේලා සසර මේ මැරී ඉපදෙන දුක්බර ධර්මතාවන් සියලුම කුසල හා අකුසල කර්ම වේග, කර්ම බීජ සමථ විදර්ශනා භාවනා සිත් උපරිම ලෙස අති විශිෂ්ඨ ලෙස වඩමින් අංග සම්පූර්ණත්වයට පත්වෙමින් ක්ෂය කළ සේක. මරණය ගැන මේ උතුමන් වහන්සේලා කියූ බියක්,

මම නම් වූ ආත්මාර්ථකාමී මනෝමය බිහිසුණු සිහිවිල්ල සත්වයා දිගින් දිගටම අපාගත කරයි. සංසාරයේ සැරිසරයි. මම මගේ යනුවෙන් කෙනෙකු සිටිනවා නම් ලෙඩ රෝග, මරණය, මහළුවීම, වැසිකිළි, කැසිකිළි යාම් ආදී තමා කැමති නැති සියල්ලම පාලනය කර නැවැත්වීමටද හැකියාව තිබිය යුතුය.

දළදා වර්ණ

පසුතැවීමක් නැත. අත්හල යුතු සියල්ලම අනිත්‍ය ස්වභාවය ප්‍රත්‍යක්ෂ කරමින්ම අත්හල නිසා ඒ ආර්යයන් වහන්සේලා දීප්තිමත්ව දැල්වෙන පහනක් නිවුණා සේ සියලු කර්ම බිජ ක්ෂය

කරමින් ශාන්ත වූ, සිසිල් වූ නිරාමිය නිවුණ සිතින්ම පරිනිර්වාණයට මනා සිහිනුවණින්ම පත්වූහ.

එමනිසා පුහුණු අප දවසේ කුඩා වේලාවක් හෝ යොද ගනිමින් සිත භාවනා පුහුණුවක යෙදිය යුතුය. අපට තව කල් තියෙනවා... දු දරුවොත් එක්ක ඕවා කරන්නෙ කොහොමද? ඒ අය නම් කියයි... මෙහිදී අපට ඇසීමට ලැබෙනුයේ සමහර අයගෙන් මෙවැනි වචන මාලාවකි. එහි සත්‍යයක්ද ඇත. නමුත් මේ කෙනෙකුට මෙතරම් රාජකාරි තිබියදීත්, හදිසි දරුණු ලෙඩක් සෑදී මාස කිහිපයක්ම රෝහලේ ගතවූවා යැයි සිතන්න.

සමහරවිට ජීවිතය පුරාමත් විය හැකිය. එවිට දැන් ඒ ඉඩකඩ කාලය නිතැතින්ම සැලසුණේ තම ජීවිතයට ඇති ආශාවත්, මරණ බියත් නිසා නොවේද? සමට විදර්ශනා සාමාන්‍ය පුහුණුවක් ලබා සිත තරමකට හෝ භාවිත සිතක් කරගත හොත් එහි ඇති උත්තම ස්වරූපය නම් මෙවැනි විපත්තිකර දුක්ඛර අවස්ථාවලදී කිව නොහැකි කරමිය. මාර්ග ඵලලාභී ගිහියන් එද බුද්ධකාලීන සමාජයේ බොහෝ සිටියහ.

නමුත් මේ රාජකාරි ඔවුන්ද අතපසු කළේ නැත. වෙනසකට තිබුණේ ආර්ය ශ්‍රාවක ශ්‍රාවිකාවරු ලෙස, සම්මා දිවියියෙන් යුතුව පස් පව් දස අකුසලින් වැළකී (ජීවිතය නැති වූණත්) සද්ධර්මයෙහි හැසිරෙමින් සිතෙහි රෝග දෝෂ මෝහ ආදී ක්ලේශ මූලයන් සංඥවත් හඳුනා ගනිමින්, දුරු කරමින් බුද්ධානු ශාසනා පරිදි විදර්ශනා ඤාණය ලබමින් භාවිත සිත් ඇති කරගත් ආර්ය ශ්‍රාවක පිරිසක් වීමයි.

මාර්ග ඵල ලාභී ධර්මික උපාසකකුමා මරණයට බිය වූයේ

නැත. වූල්ල සුමනා කුමරිය, අනේපිඬු සිටුකුමා, චිත්ත ගෘහපති, නන්දමාතා, බම්සර මහරජ, පානග්ජන ගෝත්‍රය ඉක්මවා සිටි බැවින් රුදුරු යැයි සිතා මරණයට බිය නොවීය. තථාගතවරු ලොව පහළ වෙති.

වැසී ඇති චතුරාර්ය සත්‍යය නම් වූ උතුම් ධර්ම දේශනා පවත්වයි. සමට විදර්ශනා සිහිනුවණින්, පෙර පාරමී, කුසල් සම්පූර්ණ කරමින් පින්වත් ජනයාට සිත නිවන නිර්වාණ, ධාතුචේති යොමු කරවමින් පරිනිර්වාණයට පත්වෙයි. උත්වහන්සේලාට මේ උපත-මරණය ලෝක ධර්මතාවක් පමණි.

නමුත් මරණය නම්වූ මේ ලෝක ධර්මතාවට සමට විදර්ශනා භාවනා භාවිත සිතකින් අප මුහුණ දෙන්නේ නම් සත්‍ය වශයෙන්ම අපට පින්දීම පාංශුකුල ආදී හදිසි අවස්ථාවල ප්‍රයෝජන ගත හැකි පින්කම් අවශ්‍ය නැත. උසස් භාවනා වැඩු රාග, දෝෂ, මෝහයෙන් විනිර්මුක්ත, නිරාමිය වූ (රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ස්පර්ශ ආදී) රාග, දෝෂ මෝහ අප්‍රමාණ අකුසල් සිකුච්චි නැති) විදර්ශනා සිහිනුවණ සම්ප්‍රයුක්ත සිතකින් කෙනෙකුට මරණයට මුහුණ දීමට ඇත්නම් එය මෙලොව ඇති උතුම්ම සැපතයි. ප්‍රීතියයි. මෙහිදී ඉතා ප්‍රබල වන්නේ සම්මා සතියයි. සති සම්පජ්ඤාඤායයි... ප්‍රඥාවයි... සිහු නුවණයි.

නිරාමිය වූ මහා උපේක්ෂාවෙන් සිහි නුවණින් මරණය නම් වූ මේ ලෝක ධර්මතාවයට බුදු, පසේබුදු උතුමෝ මුහුණ දුන්නේ ශාන්ත නිවුණු නික්ලේඪි සුපිරිසිදු සිතිනි.

එබැවින් මරණ මොහොත තරුණ, ළදරු, මහළු කියා වෙනසක් නැත. වයසක්ද නැත. ජීවිතයේ දෛනික රාජකාරි අතරින්ම මේ භාවනා සිත ක්‍රම ක්‍රමයෙන් පුහුණුවක යොදවන්න. බුදු ගුණ (අරහං ආදී) නිතර එදිනෙද ගමන්වලදී පවා සිතින් මුමුණන්න. සිත ඉබේම කුසල් අරමුණෙහි එල්ල ගනී.

සුජාතා විජයරත්න

අතිපුජ්‍ය ගලගම අර්චදර්ශී මහානායක ස්වාමීන්දු ප්‍රශස්ති:

ශ්‍රී ලංකාමධ්‍යදෙශෙ භයගිරි විදිනසායාමවංශපුද්‍රීපා:
ශ්‍රී දංජ්‍යාධාතුකාන්තසාවලයිතකකුභෙ සජ්ජනානං නිකෙතෙ
ශ්‍රී මාන් නෙතාර්ථදර්ශී ප්‍රචීන ගලගම ග්‍රාමවර්යෙ යතීශ:
ශ්‍රී සම්බුද්ධානුභාවාද් විජයතු සසුධං ශාසනසාහිවාද්ධෙයං

සමුම්ඛෙ' ග්‍රහාදයෙ නිෂද්‍ය සජ්තවාසරං
නීල පද්ම සන්තිභසය ලොවනසය කාන්තිභ:
භූෂානෙ ස්ම ස උූමො ජනෙන සර්වවේදිනා
තෙන තෙජසාර්ථදර්ශීසංඝනායකො ජයෙන්

ලංකා ශ්‍රී වර්ධනාබොස පුරි යතිජනනානන්දකාරී යතින්ද්‍රථ
ගායං ගායං යපේච්ඡං ප්‍රචරමුනිගුණේප් ගුම්චීතං භක්ති ගීතිං
අන්වන්තර්වංශව භක්තසා පරිමලකුසුමං වර්තයන් සාධු නාදං
ප්‍රාන: සායං නාශායං ප්‍රමුදිතමනසා වන්දනෙ ධාතුදංජ්‍යාං

නිර්මිතකීඛන්ධුනා සභාග්‍රසෙතුවස්තකෙ
බුද්ධසත්‍යධර්මානාං පුනර් පුනර් විභාවකා:
සජ්තවාසරං කත: වකාර වඩිකුමං මුනි:
තෙන තෙජසාර්ථදර්ශීසංඝනායකො ජයෙන්

යතිවරතාරාගණමණ්ඩලිනො විනිභතකිල්විෂරාශිතමිසු:
සයමොපාලිවංශ නිකායෙ භයගිරිපාර්ශ්වෙ සනාං නුත:
ශාසනගගනොදිතශර්දන්දු: කවිලකුලකෙරවචනසංවරණ:
සොර්ථදර්ශාහිධානසතීන්ද්‍ර: ප්‍රචචනභාෂණවාක්ඡති:

විශ්වකම්ණා විනිර්මිතෙ හිරණ්ණන්දිරෙ
ශාන්තවිමෝක්ඡසම්පදං පුනර් පුනර් විමර්ශකා:
ධ්‍යානබද්ධ වෙනසා වසවිචතුර්ථ සජ්තකෙ
තෙන තෙජසාර්ථදර්ශීසංඝනායකො ජයෙන්

සම්බුද්ධශාසනරොජවරෙ'ම්බුජාභ:
සංඤ්ඤාලිලගුණගන්ධවිතනාමාන:
යො දන්තධාතු කිරණෙන විභූෂමාණා:
තං ලොකපාලකසුරා නිතරාමවන්තු

නොල්ලඬිසස ධර්මවිනයං මුනිනා ප්‍රදීෂ්ට-
මාවාර්යවාදමපි සම්මතරාජනීතිමි
සම්පාලයන් යතිජනං ස්වනිකාය පාර්ශ්වෙ
වර්කර්ති ශාසනවිරස්ථීතීමෙෂ තෙනා

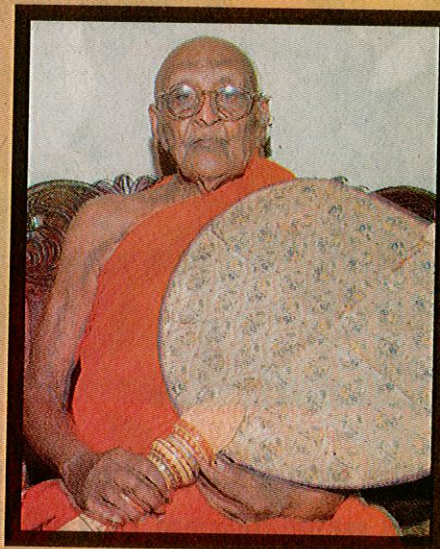
ස්වාර්ථාන් පරාර්ථනිරතො යතිපුඬිගවො'යං
ත්‍යාගෙන යාවකජනං මුදිතං කරොති
සජ්ජන්තු කුන්දවිපිනං විකචං විධක්තෙ
වාණීං ප්‍රණර්තයති මංගලනාටිකාං ව

ග්‍රාමෙ පුරෙ ජනපදෙ විවරන් යතීශො
බුද්ධොපදෙශමසකාන් නිගදන් සදර්ථමි
ශ්‍රද්ධාදීසජ්තධනමෙෂ දදද් ජනේභා:
සවර්ගාපවර්ගපර්මාදීශනෙ යපේච්ඡමි

දක්ඛිණාර්භපුජනීයනෙතාපාදභාග්‍යාවන්
සංවානෙන්ද්‍රියො විශුද්ධයිලගන්ධවාසිත:
බුද්ධභාෂිතාර්යමාර්ගගාමීනී දිවානිශී
ධර්මවෙනනො භවේද් භවාද් විමොක්ඡලිප්පයා

කපිලාන්වයපුරි ගෞතමකුලජො නාපතනසො
ගාභබන්ධනවිමුඛො චනමුපගො උූමනිකටෙ
දශපාරමිමභසා භතචතුරාග්‍රචනිවයො
භුවනත්‍රයතිලකෝභවදමාතං ශිවමුපභ:

විදිනාබිලභුවනො භතරිපුනින්දිතනමුචි:
කරුණාමානජලශීකර්ශිශීරීකාතභාදය:
චතුරානනසුරමානවගණවන්දිතවරණො
භගවාඤ්ඡුභගරණං භුචි භවතාදනවර්තං

පඤ්චසජ්තකෙ මුනිර් වටඋූපාදපාන්තිකෙ
මාරකනාසකාජනසය නාත්‍ය ගීත වාදනමි
සීඬුපිතවානරිචිකාර ඉතාවිත්තයන්
තෙන තෙජසාර්ථදර්ශීසංඝනායකො ජයෙන්

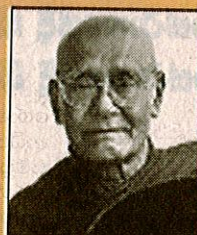
දුර්නිනෙෂ්චන්තනාගවච භුජඬිගමො
භොගමන්දිරෙ මුනිං නිවෙශ්‍ය භක්තිවෙනසා
ත්‍රාණ මාදධෙ' නිශං මුදෙව ෂේඨ සජ්තකෙ
තෙන තෙජසාර්ථදර්ශීසංඝනායකො ජයෙන්

සජ්තසජ්තකෙ තපශ්‍රාභල්ලුකාධ්‍ය වානිජා-
අර්චනා: ස්ම දක්ඛිණාං තථාගතාය මාධුරිමි
කෙශධාතුමුත්තමං ප්‍රලභ්‍ය තෝ තතර්පත්‍රා:
තෙන තෙජසාර්ථදර්ශීසංඝනායකො ජයෙන්

කරුණාමානකිරණාවලි විමලිකාතභුවනො
චිකචිකාතයතිසංචයකුමුදාකර නිකර:
විදුෂාං තුනජනන්දනශයිමණ්ඩලසදාශ:
ස යතිර් විජයතු ශාසනගගනෙ මුනිගරණාන්

ලංකාමරපුරවංශ උත්තරීතරනායකා:
දවුල්දෙණ ග්‍රාමවරෙ ඥානේශ්වර යතීශ්වර:
ජන්මනා: ශතමෙ වජේ ප්‍රශස්තිං කාතවානිමාං

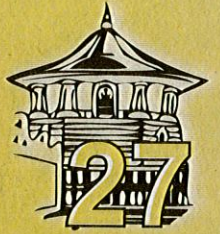
සාමොපාලියතිවංශ නිකායෙ'ශ්වගිරිපාර්ශ්වෙ
අර්චදර්ශී යතීන්ද්‍රසස ගලගම ග්‍රාම ජන්මින:
සමර්පයති පාණෝ තාමාශීර්වාද පුරස්ථරමි

මහාවිහාරවංශික ශ්‍යාමෝපාලි මහා නිකායේ රාජකීය
පණ්ඩිත අතිපුජ්‍ය මහෝපාධ්‍යාය ගලගම ධම්මසිද්ධි ශ්‍රී
ධම්මානන්ද අන්ථදසාහිධාන මහානායක මාහිමිපාණන්
වහන්සේ වෙත, අග්ගමහා පණ්ඩිත, ග්‍රන්ථ විශාරද,
රාජකීය පණ්ඩිත, අතිපුජ්‍ය දවුල්දෙණ ඤාණිස්සර ශ්‍රී
ලංකා අමරපුර මහානිකායේ මහානායක මාහිමිපාණන්
වහන්සේ විසින් රචනා කොට එවන ලද සුභාමිංසන
ප්‍රබන්ධයකි.

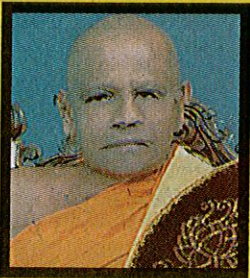

අනුභායක පදවියෙන් පිටුම් ලැබූ නාහිමිපාණන් වහන්සේලා ගැනයි මේ

මුතියංගන විහාරාධිපති වරකාගොඩ ඥාණරතන නාහිමිපාණෝ

මෙතිහාසික බදුලු මුතියංගන රජමහ විහාරාධිපති අස්ගිරිය මහා විහාරයීය විංශද්වර්ගික කාරක මහා සංඝ සභාවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කාරක සංඝ සහිත උපාධ්‍යාය, උඩගුන්නැපාන බෝධිමල්කඩ විහාරාධිපති, ශාස්ත්‍රවේදී, වරකාගොඩ ඥාණරතන ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ මහනුවර ශ්‍රී භයගිරි විජයසුන්දරාරාම විහාරාද්වයාධිපති ගලගම ධම්මසිද්ධි ශ්‍රී ධම්මානන්ද අර්ථදස්සාහිධාන මහා විහාර වංශික ශාමෝපාලි මහා නිකායේ අස්ගිරි මහා විහාර පාර්ශ්වයේ අතිගරු මහානායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ ප්‍රධාන කාරක මහා සංඝ සභාව විසින් අස්ගිරිය මහා විහාර පාර්ශ්වයේ අනුනායක පදවියට පත්කිරීම පසුගියදා අස්ගිරිය මංගල උපෝසථාගාරයේදී සිදුකෙරුණි.

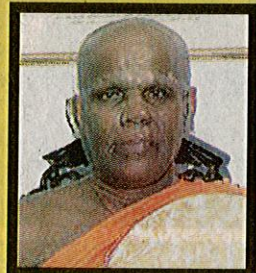

හාරිස්පත්තුව, වරකාගොඩ, දුල්දෙණිය ග්‍රාම වරයේදී වර්ෂ 1942 මාර්තු 18 වැනි දින ජන්ම ලාභය ලැබූ ඥාණරතන නාහිමිපාණන්ගේ දෙමව්පියන් වූයේ රාජකරුණා නවරත්න අතපත්තු වාසල මුදියන්සේලාගේ මුදියන්සේ හා හිගුල්වල අලකොළදෙණියේ දුක්ග නන්රාළලාගේ පිංචි අම්මා දම්පති යුවළය.

හාරිස්පත්තුව වරකාගොඩ කණිෂ්ඨ විද්‍යාලයෙන් මූලික අධ්‍යාපනය ලැබූ අනුභායක නාහිමිපාණන්ගේ ගිහි නාමය වූයේ රාජකරුණා නවරත්න අතපත්තු මුදියන්සේලාගේ රත්නායකයි. අස්ගිරිය මහා විහාරයේ වැඩ සිටි ධර්මධර, විනයධර, බහුග්‍රහ පඬුවන් වන උඩපිටියේ ශ්‍රී සුමංගල, මැදගොඩ පඤ්ඤානන්ද, අලුදෙණියේ ශ්‍රී රතනපාල, රවුක්වැල්ලේ සද්ධානන්ද මහ තෙරුන්ගේ ආචාර්යත්වයෙන් 1955.4.7 දින අස්ගිරිය මහා විහාරයීය මංගල උපෝසථාගාරයේදී පැවිදි දිවියට එවකට අස්ගිරිය පාර්ශ්වයේ මහානායක ධුරය හෙබවූ යටත්තේ ධම්මරතන මාහිමිපාණන්ගේ උපාධ්‍යායත්වයෙන් පත්වූ වරකාගොඩ හිමිපාණන් බදුල්ල විද්‍යාත්තංස, වත්තේගම ධර්මදීප, අස්ගිරි මහා විහාර යන පිරිවෙන් තුළින් මූලික පිරිවෙන් ධර්ම ශාස්ත්‍රය ලබා වර්ෂ 1962 ජූනි 9 වෙනි දින අස්ගිරිය මහා විහාර පාර්ශ්වයේ එවකට වැඩ සිටි යටත්තේ ධම්මරතන මාහිමිගේ උපාධ්‍යායත්වයෙන් උපසම්පදාව ලබාගත්තේය. අස්ගිරි මහා විහාර පිරිවෙන් ධර්ම ශාස්ත්‍රය ප්‍රගුණ කරගෙන ප්‍රාචීන පණ්ඩිත විභාගයෙන් උසස් සමර්ථය ලබා වර්ෂ 1970 දී විද්‍යාලකාර විශ්වවිද්‍යාලයෙන් ශාස්ත්‍රවේදී උපාධිය ලබා 1998 තෙක් අස්ගිරි මහා විහාර පිරිවෙන් ධර්මාචාර්යවරයකු වශයෙන්ද, දිවයිනේ ප්‍රධාන විද්‍යාල පහක වසර විසිතුනක් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ ධර්මාචාර්යවරයකු වශයෙන්ද සේවය කළ ඥාණරතන අනුනායක නාහිමිපාණන් 1990 දී එවකට අස්ගිරි මහානායක පදවිය හෙබවූ පලිපාන ශ්‍රී වන්දානන්ද මාහිමි විසින් අස්ගිරිය කාරක සංඝ සභාවට පත්කරන ලදී. 1976, 2004 වර්ෂවල ශ්‍රී දළදා සම්මුතේන්ද්‍ර සිදුකිරීමත්, 2000 දී උඩුගම ශ්‍රී බුද්ධරක්ඛිත මාහිමි විසින් බදුලු මුතියංගන රජමහ විහාරාධිපති පදවියටත්, 2009 ජ්‍යෙෂ්ඨ කාරක සහිත ධුරයටත්, 2006 කාරක සංඝ සභාවේ උපාධ්‍යාය පදවියටත් පත්කරනු ලැබූ වරකාගොඩ ඥාණරතන අනුනායක නාහිමිපාණන් වර්ෂ 1964 දී ශ්‍රී සුධර්මෝදය දහම් පාසල ආරම්භ කිරීමත්, උද උඩ ගුන්නැපාන බෝධිමල්කඩ විහාරය, මුතියංගනය අංග සම්පූර්ණ විහාරස්ථානයක් බවට පත්කිරීමත් සිය ජීවිතයේ සිදුකරන ලද ශාසනික, අධ්‍යාපන සේවාවන්ගෙන් කිහිපයකි. මෙවැනි ජාතික, ආගමික සේවාවන් ඉටු කිරීමට ඥාණරතන අනුනායක හිමිපාණන්ට ශක්තිය, දෛර්‍යය සිය රජමහ විහාර භාරකාර මුරුද්දෙණියේ ධම්මරතන නිම් ප්‍රධාන ශිෂ්‍ය පිරිසගෙන් ලැබීම අගයමු. වරකාගොඩ ඥාණරතන අනුනායක හිමිපාණන්ට විරං ජයතු...

සොළොන්නරුව සොළොස්මස්ථානාධිපති වේඹරුවේ උපාලි නාහිමිපාණෝ

මහනුවර ශ්‍රී භයගිරි විජයසුන්දරාරාම විහාරාද්වයාධිපති, ඓතිහාසික මුතියංගන රජමහ විහාරාධිපති ගලගම ධම්මසිද්ධි ශ්‍රී ධම්මානන්ද අත්ථදස්සාහිධාන මහා විහාර වංශික ශාමෝපාලි මහා නිකායේ අස්ගිරි මහා පාර්ශ්වයේ අතිගරු මහානායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ ප්‍රධාන විංශද්වර්ගික කාරක මහා සංඝ සභාව විසින් අස්ගිරිය මහා විහාර පාර්ශ්වයේ අනුනායක පදවියට, අස්ගිරිය ගෙඩිගේ රාජමහා විහාරාධිකාරී, පොළොන්නරුව සොළොස්මස්ථානාධිපති, ශාස්ත්‍රපති වේඹරුවේ උපාලි නාහිමි පත්කිරීම අස්ගිරිය මහා විහාරයීය මංගල උපෝසථාගාරයේදී පසුගියදා සිදුකෙරුණි.

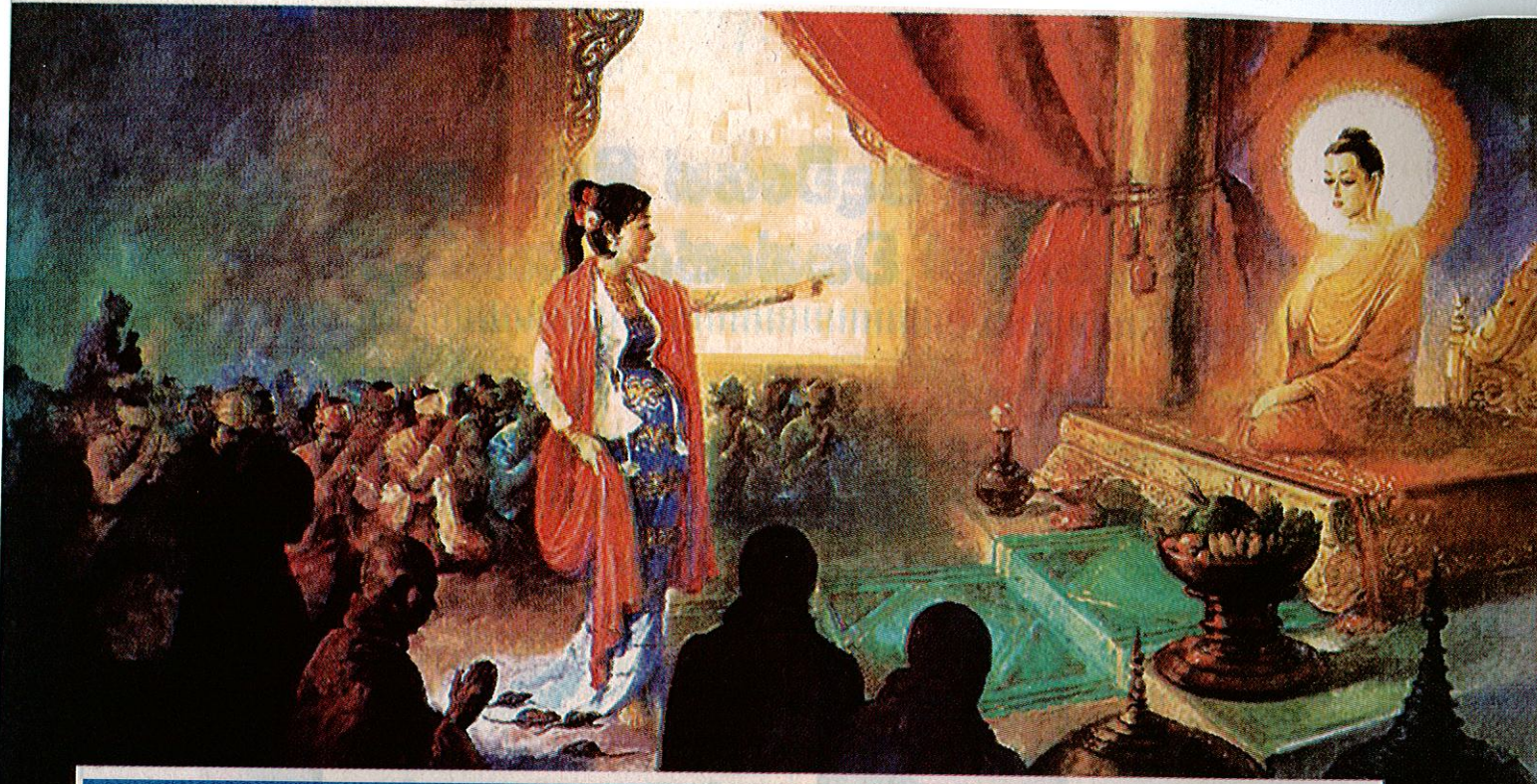
වර්ෂ 1953 ජනවාරි 28 වෙනි දිනට යෙදුණු දුරුතු පුර පසළොස්වක පෝය දින උපත ලැබූ උපාලි නාහිමියෝ සිය දෙමාපියන් වන මාරස්සන ඇලිකේවෙල ආර. එම්. ලොකුබණ්ඩා, සෙනරත්වල ඩබ්ලිව්. එම්. අධිකාරීම් වලව්වේ කුමාරිහාමි යන දම්පති යුවළ විසින් රත්නායක මුදියන්සේලාගේ ජයතිලක බණ්ඩා නමැති පුත්‍ර කුල දරුවා පැවිදි බිමට ඇතුළත් කිරීම සඳහා 1967 ජූනි 23 වන දින අස්ගිරිය මහා විහාර කාරක පදවිය හා මුතියංගන රජමහ විහාර භාරකාර ධුරය දරූ ගොමගොඩ රතනපාල, පණ්ඩිත රණවත සද්ධානිස්ස නාහිමි දෙනමගේ ආචාර්යත්වයෙන් සිදු කෙරුණි. අස්ගිරිය මංගල උපෝසථාගාරයේදී වර්ෂ 1976 ජූනි 26 වෙනිදින උපසම්පදා ශිලයෙහි පිහිටුවා වැවලදෙණිය මහින්දෝදය, මහනුවර සංඝරාජ, මාදන්වල ධර්මෝදය පිරිවෙන් වෙතින් මූලික ධර්ම ශාස්ත්‍රයත්, පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයන පශ්චාත් උපාධි ආයතනය වෙතින් ශාස්ත්‍රවේදී, ශාස්ත්‍රපති උපාධි හිමිකර ගත් උපාලි හිමි ධර්මාචාර්යවරයකු වශයෙන් උකුවෙල නාගොල්ල ගිරිහාමම, මහනුවර ධර්මරාජ, බදුල්ල ධර්මදුන යන විද්‍යාලවල දශක තුනක් ධර්මාචාර්ය වශයෙන් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයෙහි නිරතව රටේ අනාගතය වෙනුවෙන් යහපත් පුරවිසි පිරිසක් බිහිකළ ධර්මධර, බහුග්‍රහ, අධ්‍යාපන විශාරද තෙර නමක් බවට පත්විය.

උපාලි හිමි අස්ගිරි මහා විහාරය කේන්ද්‍රස්ථාන කරගෙන සිදුකරන ලද ධර්ම ශාස්ත්‍රීය හා ශාසනික සේවාවන් අගය කළ අස්ගිරි මාහිමිපාණන් විසින් අස්ගිරිය විහාර කාරක සභා සංඝ සභාවේ කාරක සහිත ධුරයටත්, බදුලු මුතියංගන රජමහ විහාර භාරකාර පදවියටත් පත්කරන ලදී. මුතියංගන රජමහ විහාරයේ පූජාභූමි සංකල්පයේ මූලික වූ උපාලි හිමියෝ මුතියංගන රජමහ විහාරය අද පවතින දිවයිනේ අංග සම්පූර්ණ සිද්ධස්ථානයක් බවට පත්කිරීමේ ශාසනික මෙහෙවරට අත්තිවාරම් දැමීය. ශාසනික කටයුතු දහඅටකින් මුතියංගනයත්, පොළොන්නරුව සොළොස්මස්ථානය, පොළොන්නරුවේ පෞරාණික පුරාවිද්‍යාත්මක ආරක්ෂා වන පරිදි ශාසනික සේවාවන් දහයකින් නිමකර සොළොස්මස්ථාන පුදබිමත් අංග සම්පූර්ණ සිද්ධස්ථාන බවට පත්කර ඇත.

වසර හතළිහකට පෙර අස්ගිරිය ගෙඩිගේ රජමහ විහාරය පැවැති තත්ත්වයත්, වත්මන් තත්ත්වයත් නිරීක්ෂණය කිරීමේදී ගෙඩිගේ විහාරයේ අද දක්නට ඇත්තේ පුරාවිද්‍යාත්මක බෞද්ධ සිද්ධස්ථානයක පවතින පූජනීයත්වයකි. මෙහි ගෞරවය හිමිවන්නේද උපාලි නාහිමිපාණන්ටය. ගොමගොඩ මැදමුව විහාරය ප්‍රධාන වෙහෙර විහාර සිද්ධස්ථාන පහක ආධිපත්‍යය දරමින් ගිහි-පැවිදි දෙවිසඟේ දායකත්වයෙන් එම ස්ථාන අංග සම්පූර්ණ පූජනීයත්වයෙන් පවත්වාගෙන යෑමට දායකයින්ට අනුශාසනා කරන උපාලි නාහිමියෝ දෙස් විදෙස් ජාත්‍යන්තර මට්ටමෙන් ධර්මදුන සේවාවන් පවත්වාගෙන යෑමට ධර්මධර බහුග්‍රහ ශිෂ්‍යයින් අටනමක් ශාසනයට කැපකර ඇත.

කේ. බණ්ඩාරනායක

"සත්පුරුෂයන්ගේ උපදෙස් අනුව වැඩ කරන්නෝ දියුණුවට පත්වෙති - චුල්ලසෙට්ටි ජාතකය"

අන්‍යයන්ට හින්දු, අපහාස කිරීමේ විපාකය හෙළිවන මහාපදුම ජාතකය

පරදුකඩ දුකකින වූ, අසරණ සරණ වූ, සමන්තභද්‍ර වූ අප තිලෝගුරු භාග්‍යවතුන්වහන්සේ, ජේතවනාරාමයෙහි වැඩවසන කල්හි විඤ්චාමානවිකාව අරභයා මෙම ජාතක කථාව දේශනා කොට වදාළ සේක. ලාභයෙන් පිරිහී ගිය තීර්ථකයෝ සර්වඥයන්වහන්සේ බුදු වූ පසු තමන්ට වන ලාභය පිරිහීම ගැන සලකා, මෙම භවත් ගෞතමයන් බුදු වූ තැන් පටන් අපට යම් ලාභයක් ඇත්නම් එය පිරිහිණ. අපි ඔහු පැරදවූයේ නම් අප ලබන ලාභය වැඩිවන්නේ යැයි කතිකා කොට, යම් උපායකින් ගෞතමයන් වහන්සේ අභව්‍ය කළ හොත්, අපභාසයට ලක්කළ හොත් අපට ලාභ ලැබේ යැයි සිතා, ඉන් එක් තීර්ථකයෙක් බුදුරජාණන්වහන්සේට කිළටක් කියවා, අභව්‍ය කරන්නට උවමනා යැයි සිතා විඤ්චාමානවිකා නම් පරිබ්‍රාජිකාව ලවා එය කරවා ගැනීමට කටයුතු කළහ.

විඤ්චාමානවිකාව සිත්කපය. ඇය මගින් ගෞතමයන් වහන්සේට කිළටක් උපදවා අභව්‍ය කරවන්නේ යැයි සිතා, විඤ්චාමානවිකාව තම ශාලාවට පැමිණ එකත්පස්ව සිටි විට, පළමුවත්, දෙවනුවත්, තුන්වෙනුවත් ඇය හා කථා නොකොට නිහඬව සිටි විට, ඒ වේලෙහි විඤ්චාමානවිකාව, තීර්ථකයන්ගෙන් ඊට කාරණා විචාළ විට, තීර්ථකයෝ, තොප විසින් කළ වැරද්දක් නැත. ශ්‍රමණ භවත් ගෞතමයන් බුදු වූ පසු අප ලබන ලාභය

අඩුව ගොස් ඇත. ඒ බව දන්නේ දැයි විමසූ විට, ලාභ නොලැබී පිරිහෙන්නේ නම් එය ලබන ආකාරයට උපායක් කියන්නැයි කී විට, බොහෝ මනුෂ්‍යයන්ට දැනෙන නියාවට බුදුන්ට අපහාස, නින්දා, අභව්‍ය පැමිණෙන ආකාරයට කටයුතු කරන ලෙසට විඤ්චාමානවිකාවට දැන්වූහ. ඇය ද යහපතැයි කියා තමාගේ නිවසට ගොස් හවස් වේලාවෙහි රතු පාට රෙදි කඩකින් සැරසී ජේතවනාරාමයට යන මග ඔස්සේ ගොස් රැ තමාගේ තීර්ථකයන් හිඳිනා ගෙයක ලැග පහන් වූ කල එතැනින් පිටත්ව, ජේතවනාරාමයෙහි ලැග එන කෙනෙකුත් මෙන් අගවා තමාගේ ගෙට යන්නීය. ඇ දුටු මනුෂ්‍යයෝ ඔබ කොයි යවුදැයි විචාළහ. එවිට විඤ්චාමානවිකාව, මා කොයි ගියත් තොපට කීමදැයි විමසුවාය. නැවතත් කොහොට ගොසින් එවුදැයි විචාළ කල එය තොපට ඇයිදැයි කියා ඇසුවාය.

මේ ආකාරයෙන් තුන් හාර මාසයක් ඇවිද, බොහෝ දෙනාට සැක උපන් පසු තොප කොයි ගොසින් එවුදැයි විචාළ කල්හි, "මම ජේතවනාරාමයෙහි බුදුන් ළඟ ශ්‍රීයහන් කුටියෙහි ලැග එන නියාව" යැයි කීවාය. මෙසේ කියා බඩෙහි කෝටු මිටියක් බැඳගෙන, ඒ බඩ වසාගෙන, තවත් බැඳ දැන් දෙමසය, තුන්මසය, බුදුන්ගේ දරුවෙකැයි කියා භය ප්‍රකාශ කොට තනපුඩු කලු කොට, ගෙරි ඇටයකින් තවා අතපය උදුම්මා, දස මසක් ගිය කල බඩ මහත් කොට ගෙන සර්වඥයන්වහන්සේ බණ වදාරමින් වැඩහුන් ධර්ම

"මරුවාගෙන් පහර ලද්දහුගේ රැකවරණය පිණිස වන දරුවෝත් නැත. මවුපියෝත් නැත. නෑයෝත් නැත. නෑදෑ ආදී කිසිවකුට ඔහු වේරාගත නොහැක."

ශාලාවට ගොස්, බණ පිරිස් මධ්‍යයෙහි සිට, බුදුන් වහන්සේට මෙසේ කීවය. "ඔබවහන්සේ බණ පිරිස් පිරිවරා හිඳ බණ කියන සේක් ද? මාගේ බඩ දරුගැබ මුහුකුරා දස එකඩමස පිරුණේය. මට වදන්නට ගෙයක් කොයින්ද? ඉස්තෙල්, පහන් තෙල් කොයින්ද? ඔබවහන්සේ දන්නේ මා හා කැටුව රතික්‍රීඩාවෙහි යෙදෙන්නටම ද? දරුවන් වැදීමෙහි තොරතුරු නුඹවහන්සේ නොදන්නා සේක. කෝසළ රජ්ජුරුවන්ට හෝ, අනෙපිඬු සිටාණන්ට හෝ, විශාකා මහෝපාසිකාවට හෝ කියාවන් මා පෝෂණය කිරීමට පාචා නොදී කුමක් කරන සේක්ද? ඔබවහන්සේ මම පෝෂණය නොකර මා දරුවන් වදන්නේ කොතනදී දැයි කියන්න?"

සර්වඥයන්වහන්සේත් වදාරණ බණ තබාගෙන වදාරණ සේක්, "නැගණිය, තොපලා මාලා දන්නා පමණක් විනා අනෙක් දන්නෝ කවුරුන්දැ" යි විචාළ සේක. එවිට කියන්නී, නුඹ හෙළා මාලා දන්නා පමණක් විනා අනෙක් දන්නෝ කවුදැයි කිව. සර්වඥයන්වහන්සේ, නිස්කාරණේ වූ අපභාසයකැයි කරබාගෙන හුන් සේක.

එවේලෙහි ශක්‍රයන්ගේ පාණ්ඩුකම්හල ගෞලාසනය උණු විය. ශක්‍රයෝ දිව්‍ය පුත්‍රයන් සිවු දෙනෙකු විඤ්චාමානවිකාවගේ බඩේ බැඳී පටි කපන ලෙස යැවූහ. දිව්‍ය පුත්‍රයෝ මී වෙස් මවාගෙන ගොස් දර මිටිය කපාලූහ. සුළඟක් මවා, බඩ වසා, පෙරවිලිකඩ පහකළහ. එතැන රැස්වූ බණ පිරිස් නිස්කාරණේ බුදුන්ට කළ අවඥාවකැයි කියා කැට මුගුරුවලින් ගසා වාසලින් පිටත් කළහ. පොළව පළාගෙන අවිච්චි මහානරකයෙන් ගිනිකදක් අවුත් නරකයට ගෙන ගියාය. ධර්ම ශාලාවේ රැස්වූ හික්‍රයන්වහන්සේත් විඤ්චාමානවිකාවත් නිස්කාරණේ බුදුන්ට අවඥා සලසා නරකයට ගියාවේදැයි කියා කියා සිටිද්දී, සර්වඥයන් වහන්සේ එතැනට වැඩ වදාරා, මා එන්නට පෙර කුමක් කපා කරමින් සිටියේදැයි විමසා, එය දැන්වූ විට, මහණෙනි, මීට පෙරත් විඤ්චාමානවිකාව බොරු කියා අභවා වූවා යැයි වදාරා, ඒ අතීත කපාව කෙසේදැයි වදාරණ ලෙස හික්‍රයන් වහන්සේ කළ ඉල්ලීම අනුව මෙසේ දේශනා කොට වදාළ සේක.

අතීතයේ බරණැස් නුවර බුන්මදන්ත නම් රජකෙනෙකුත් රාජ්‍යය කරන සමයෙහි බෝසතාණන්වහන්සේ ඒ රජ්ජුරුවන්ගේ අගමෙහෙසින්ගේ කුස පිළිසිඳගෙන, දසඑකඩ මසකින් උපත ලැබූහ. ඒ කුමාරයන්ට පදුම කුමාරයෝ යැයි නම් තැබූහ. ඔහු උපන් නොබෝ කලකින් මවු බිසොවුන් මළාය. ඉන් පසු රජු අනෙක් බිසවක් අගමෙහෙසුන් තනතුරේ තැබූහ. ඒ බිසව රජුට ප්‍රියව මන වඩිති. එකල්හි අසළ ගමෙක සොරුන් විසින් ජනතාව බියට පත් කරවූයෙන් රජු ඒ සොරුන්ගෙන් උපන් භය අසා සන්සිඳුවන්ට නික්මුණේය. බිසොවුන්ට කපා කොට, අපි සටනට යන්නෙමු. ඔබ මෙහි සිටින්නැයි කීවේය. එවිට බිසව කියන්නේ මම මෙහි රැඳී නොසිටිමි. ඔබ සමග එමීයි කීවාය. එවිට රජතුමා අප යන්නේ සටනකටයි. එහෙයින් තොප කැඳවාගෙන යෑම සුදුසු නොවේ. තොපගේ දුක්සැප පදුම කුමාරයාණන් විසින් බලාගනු ඇතැයි කියා, බිසොවුන් රඳවා පදුම කුමාරයාට නුවරත් පාචා දී සේනාව සමග සටනට නික්මුණහ.

රජු සටනට නික්ම, සොරුන්ගෙන් උපන් බිය සන්සිඳුවා නුවර ළඟ කඳවුරු බැඳගෙන උන්න. පදුම කුමාරයෝත් රජු ආ නියාව අසා, අලංකාර කොට නුවර සරසවිය අමාත්‍යයන්ට විධාන කරවා, තනියම රාජ නිවාසයට ගොස්, රාජ නිවාසයේ ඒ ඒ තැන කළමණා මෙහෙවරන් කරවා අගමෙහෙසුන් ඉඳිනා ගෙට ගොස් වැඳ, මෑණියන් වහන්සේගේ එාසු අචාසු කෙසේදැයි විමසීය. බිසවු පදුම කුමාරයා දැක, පිළිබඳ සිත්

ඇතිව, මට අම්මා කියන්නේ ඇයිදැයි විමසා, යහනෙහි සැතපෙන්නැයි ඉල්ලා සිටියාය. එවිට පදුම කුමාරයා, මෑණියන් වහන්ස, කටයුතු දන්නා තැන් පටන් අන් ස්ත්‍රියක් දිහා කෙලෙස් වශයෙන් මුහුණ බැලුවේ නැත. නුඹවහන්සේ පියාණන්ගේ බිසොවුන් හෙයින් මගේ මෑණියන්ය. එසේ හෙයින් මම අනාවාරයේ හැසිරෙන්නේ නැතැයි කී විට, බිසවු බොහෝ යාඥා කළාය. කොතෙක් යාඥා කළත් ඔබ හා මා අනාවාරයේ හැසිරෙන්නේ නැතැයි කීවේය. එවිට බිසවු, මා කරා තොප නොආ පසු, රජුට කියා ඉස කපවමීයි කීහ. ඉස කපන්නේ මේ එක ජාතියක වේ ද, නුඹවහන්සේ ඉස කපන්නා තබා කැමති වදයක් කරනු මැනව. මා සිත කුළ කණස්සල්ලක් නැතැයි කියා පදුම කුමරු පිටත පළා ගියේය.

ඒ කුමාරයන් පළා ගිය විට, තමාගේ ඇඟ පුහාරයට තෙල් ගල්වා, කිළිටු කඩක් හැඳගෙන, රජු මා විචාළ සේක් නම් ලෙඩට වැදහොවනා සේකැයි අන්තඃපුරවාසීන්ට කියා යහනට වැදී හුන්නාය. රජු නුවරට පැමිණ රජගෙට වැද, බිසොවුන් කොයිදැයි විචාළහ. අන්තඃපුර ඇත්තෝ ඇය ලෙඩ වී ඉන්නා සේකැයි කීහ. රජු බිසොවුන් ඉන්නා ගෙට ගොස්, යහනෙහි හිඳගෙන, ඔබට අචාසු කීම්දැයි විමසුවේය. බිසවු කිසිවක් නොකියා සිට, සස්වාමික කෙනෙක් වේනම් මෙසේ හිඳිමිද. අපට ස්වාමි කෙනෙක් ඇත්ද. නුඹවහන්සේ ඇති නියාව දන්නේ දුටුවිට යැයි කීවාය. ඇයි තොපට ගහට කළෝ කවුදැයි විමසූහ. අනෙක් කවුද, නුඹ වහන්සේ රඳවා ගිය පදුම කුමාරයෝ යැයි කීවාය. මගේ ඇගපත නසා ඉසකේ පත අල්ලා ඇත මැත ඇඳ කළ ගැහැට අපමණය. එවිට රජු කීපී, යව ගොස් පදුම කුමාරයා අල්වාගෙන එවැයි අමාත්‍යයන්ට නියෝග කළේය. එවිට අමාත්‍යයෝ පදුම කුමරු අල්වාගෙන, පිටිතල හසා බැඳ රත්මල් කරලා, රජු ළඟට ගෙන ආහ. අතරමග දුටු මනුෂ්‍යයෝ මේ කිමෙක්ද? ස්වාමීනි, නුඹවහන්සේටත් මෙසේ වීදැයි හඬා දොඩා බොහෝ මනුෂ්‍යයෝ එක්වූහ. පදුම කුමාරයා ගෙන ගොස් රජුට දැක්වූහ. රජු මේ සොරාගේ ප්‍රපාතයේ හෙළවයි කීහ. එවිට පදුම කුමාරයෝ, පියාණන් වහන්ස, මම මෙසේ වූ දෙයක් කළේ නැත. ගැහැණු බසට නිස්කාරණේ මෙසේ නොකරන්නැයි කීහ. එවිට රජු, මේ සොරාගේ බස් නොඅසා එළවන්නයි කීහ. දේවයන්වහන්ස රාජ්‍යය කරන්නා වූ රජදරුවන් පරික්‍ෂාකාරී වී, ඇසු ඇසුවත් පස්සේ නොයා යුතුය. කෝපී විය නොයුතුය. නිග්‍රහ කළවුන්ට නිග්‍රහ කළ යුතුය. සංග්‍රහ කළ යුතු අයට සංග්‍රහ කළ යුතුය. ඡන්ද, ද්වේශ, මෝහයෙන් උපන් භය පෙර රජ දරුවන් සේ එක විචාරා වරදට මසුරන් සියක් දඩගසන්නා සේක. උග්‍රව දෝෂ කළවුන්ට නුවරින් පිටතට යවති. මේ නිග්‍රහ සැලසුනේ මෑතය. පළමු රජදරුවන් කාලයෙහි මෙසේ නිග්‍රහ වූයේ නැත. ගෑණියකගේ බස් ගෙන ශීලයෙන් ද, ආචාරයෙන් ද යුත් රාජ්‍යයන් රකින්නා වූ නුඹවහන්සේගේ පුත් වූ පදුම කුමාරයා නිස්කාරණයේ නොනැසීය මැනවැයි කීහ. මෙසේ බොහෝ කන්නලව් කළත් පදුම කුමාරයා මරවයි කී විට, සොළොස්දහසක් බිසොවුන් හඬන්නාහ. එවිට රජු රාජ්‍ය වාසීන් පදුම කුමාරයාට ලැදිය. මටත් බිසොවුන්ටත් ලැදී කෙනෙකුත් නැත. මොහු මැරුවොත් නපුරැයි සිතා රජු වතුරංගනී සේනාව හා පදුම කුමරු සමග පර්වතයට නැග, පදුම කුමාරයා අල්වා, හිස බිම බලවා, සොරුන් එලන්නා වූ ප්‍රපාතයට තල්ලු කළහ.

ඒ පර්වතයේ වාසය කරන්නා වූ දේවතාව, පදුම කුමාරයෙහි තොප නොබවයි කියා, පියාණ කෙනෙකුත්

"හිතර අනුන්ගේ දෙස් සොයන්නා වූ, අනුන් හෙළා තලා කතා කරන්නා වූ පුද්ගලයාගේ කාමාදී පාප ධර්ම වැඩෙක්. ඔහු රහත් ඵලයෙන් අන්තය."

පුතනු කෙනෙකුත් වඩන්නා සේ වඩාගෙන පර්වතයෙහි හිඳිනා නා රජ්ජුරුවන්ගේ පෙනගොඹ මත්තේ තැබුහ. ඒ නා රජුත්, පදුම කුමරුත් නා භවනයට ගෙන ගොස් රාජ්‍යය ශරීරය බෙදා දී, අවුරුද්දක් රාජ්‍යය කොට සිතන්නාහු. මෙතෙක් හිඳ කාර්යය කුමක්ද කියා මනුෂ්‍ය පර්යට යමිසි කී විට, නා රජුත් යහපතැයි බෝධිසත්වයන්ට කියා, මනුෂ්‍ය පර්යටේ කවර ගමකට යන්නේදැයි විමසීය. මා හිමාල වනයේ ලා පියවයි කීහ. යහපතැයි කී විට නාරජු පදුම කුමරු හිමාලයේ ලා ගියහ. බෝධිසත්වයෝ සෑම ප්‍රවෘත්තියවෙන් පැවිදිව, නොබෝ දවසකින් පඤ්ඤාහිඤ්ඤා අඤ්ඤාපත්ති උපදවා, හිමාල වනයෙහි වාසය කරන්නාහ. එක්තරා වල්වැද්දෙක් තමාගේ කාර්යයකට වනයෙහි ඇවිද, පදුම කුමරු වාසය කරන පන්සලට වැද පදුම කුමරු දැක ඇඳිනගෙන, නුඹවහන්සේ පදුම කුමරුදැයි විමසීය. එසේය කීහ.

ඒ වැද්දා තාපසයා ළඟ කීප දවසක් රැඳී, නුවර ගොස් ඒ බව රජුට කීහ. රජු සැබෑදැයි විචාරා, චතුරංග නී සේනාව රැගෙන, හිමාල වනයට ගොස් අමාත්‍යයන් අරගෙන පන්සලට ගියාහ. ඒ පන්සල දොරකඩ සිට, රන් පිළිමයක් සේ දොරකඩ උන්නාවූ බෝධිසත්වයන් දැක එකත්පස්ව හුන්න. අමාත්‍යයෝත් එකත්පස්ව හුන්නාහ. බෝධිසත්වයෝ, එම්බල, මේ වනයෙහි මිරිහි පළතුරු ඇත. මිරිහි පැන් ඇත. ගමන් මහන්සිය නිවා කව, බොව යැයි කීහ. ඒ අසා රජුත් අමාත්‍යයෝ බෝධිසත්වයෝ හා කරා කර, තාලවෘක්ෂ ප්‍රමාණයටත් වඩා උස්වූ පර්වතයකින් මාගේ අතින්ම තල්ලුකරන ලද පදුම කුමාරයෙහි, තොප කෙසේ ජීවත් වූයේද, මා අපරික්ෂිතව කළ වරද ක්ෂමා කරවා, පදුම කුමාරයෙහි මා හා කැටුව රාජ්‍යය කරවයි කීහ. එවිට

බෝධිසත්වයෝ, මහරජුනි, මිනිසෙක් බිලියක මස් කටුවක් දමා වතුරට දැමූ විට එම බිලිය ගිලූ කුඩමැස්සා එය ගැලවීද, එසේ මාත් දුක සේ ගැලවී රාජ්‍යයට පැමිණියේ යැයි කීහ. එවිට ඒ කිමිද, බිලිය නම් කුමක් ද, මස්කැටිය නම් කුමක් ද, බිලිය ගිලූ කුඩමැස්සා නම් කවරෙක් ද, ඒ මට කිව මැනවැයි කීහ. එවිට බිලිය නම් පඤ්ඤාවකාම නම් බිලියයි. මස්කැටිය නම් හස්ති, අශ්ව, රථ, පංතිය යන සේනා නමැති මස් කැටියයි. ඒ ගැලපියා වමාරා ගැලවී ගිය කුඩමැස්සා මමය. තොප ගැණියෙකුගේ බස් අසා පර්වතයෙන් දැමූ විට මෙමු බලයෙන් ගැලවුනෙමි. මෙමුයෙන් ගැලවුනු මම රාජ්‍යයට නොඑමි. තොප ගොසින් රාජ්‍යය කරවයි කියා යැවුහ.

රජුත්, අමාත්‍යයෝත් නුවරට යන්නාහු, බෝධිසත්වයන් එලූ පර්වතය දැක, අමාත්‍යයෙනි, මාගේ වරදක් නැත්තා වූ, ගුණයෙන් ද, ආචාරයෙන් ද, ශීලයෙන් ද සමත්වන වූ පදුම කුමරු නොලද්දේ කා නිසාදැයි ඇසීය. ස්වාමීනි, නොදන්නා සේක්ද, නුඹවහන්සේගේ බිසොවුන් නිසායැයි කීහ. එවිට මාගේ නිවැරදි පදුම කුමරු වරදෙහි ලෑ ඇ ගෙනවුත් පර්වතයෙන් දමන ලෙස කියා, එතැනම සිට, බිසොවුන් පර්වතයෙන් හෙළා, නුවරට ගොස් දැහැමින් සෙමෙන් රාජ්‍යය කොට මිය පරලොව ගියාහයි වදාරා පදුම ජාතකය දේශනා කොට නිමවා වදාළ සේක. එසමයෙහි බිසොව නම් විඤ්ඤාවාමානවිකාවය. රජු නම් දේවදත්තය. පර්වතයේ වැසූ දෙවියන් නම් සාරිපුත්‍ර ස්ථවිරය. නාරජු නම් ආනන්ද ස්ථවිරය. පදුම කුමරු නම් බුදුවූ මම ම යැයි දක්වා වදාළ සේක.

කේ. මිහභකුඹුර

"යම් භෞතෙකුගේ සිත දිවා රෑ දෙකේ අහිංසාවෙහි ඇවිණේද ඒ ගෝතම ශ්‍රාවකයෝ හැමදාම සුවසේ හිඳ පුටුදිත්."

සදහම් ප්‍රභේලිකා අංක - 87

ජයග්‍රාහී වාසනාවන්තයින් හිඳෙනාට දයාවංශ ජයකොඩි පොත් මැදුරින් වරිනා ග්‍රන්ථයක් හිමිණ කෙරේ... දුරකථනය - 011-2695773

උපදෙස් :

1. මෙය නිවැරදිව හා ඉතා පැහැදිලිව පුරවා තැපැල් පතක අලවා පහත සදහන් ලිපිනයට එවිය යුතුය.
2. ප්‍රභේලිකා අංක 87, දයාවංශ ජයකොඩි සහ සමාගම, 112, පූජා එස්. මහින්ද හිමි මාවත, කොළඹ 10.
3. පිළිතුරු භාරගන්නා අවසාන දිනය ජූලි මස 20 දය.
4. ජයග්‍රාහකයින් තේරීමේ අවසන් තීරණය ප්‍රධාන සංස්කාරක සතු වේ.
5. ප්‍රභේලිකාවේ අපැහැදිලි තැනක් වේ නම් 071-3391013 අමතන්න.
6. ත්‍යාගය සඳහා විමසීම් සඳහා 011 2695773 (සුසිල්) අමතන්න.

▶ හරහට

1. පස්මහ බැලුම්වලට අයත්ය.
3. තුන්වන ධර්ම සංඝායනාව පවත්වන ලද නුවර.
5. පැණි දොඩම්වලින් ගන්නා සාරය මේ නමින්ද හැඳින්වේ.
6. වටිනා නිධාන හැරීමට යාමේදී මේවාද පුද දිය යුතු බව කියවේ.
7. පෙරහරවලදී නැගෙන මිහිරි හඬකි.
8. මරණින් පසු හැම සත්වයකුගේම සිරුරු මේ තත්වයට පත්වේ.
9. මෙයද එක්තරා පටලයකි.
12. මෙය බුදු දහමේ උගන්වන්නේ ඉතා නිසරු හා අසාර දෙයක් ලෙසටය.
13. මොහු විපත්තිකාරක ග්‍රහයෙක් ලෙසට හැඳින්වේ.

▼ පහළට

2. එකල පුරාණ ලංකාවේ සිටි එක් ගෝත්‍ර වර්ගයකි.
3. "ගෞරවයෙන් ආචාර කොට" යන්නට සමානව යෙදෙන තවත් වචනයකි.
4. සිදුහත් කුමරු උපත ලද උයන.
5. කිසිදු හේදයකින් තොරව මෙය සියලු දෙනාටම ඉටුවිය යුත්තකි.
8. මීගමුවට ආසන්න නගරයකි.
10. බුදුදහමේ ඉගැන්වෙන සජ්ඣ භාර්යාවන්ට අයත්ය.
11. සතරවරම් දෙවිවරුන්ගෙන් කෙනෙකි.
12. කල්පය යන වචනයට සමාන පදයකි.

1		2		3		4	
		ය					
						මි	
	5					6	
7		කි		8			
	9					10	11
12						ගි	
				13			

ප්‍රභේලිකා අංක 86
ජයග්‍රාහී වාසනාවන්තයන්ගේ නම්
ලබන කලාපයේ
බලාපොරොත්තු වන්න.

දළදා මාලිගයෙන් පණිවුඩයක්

● මෙම සටහන සිතියමේ, සැලකිල්ලෙන් කියවන්න

1. ඔබගේ සංවර ඇඳුම ඔබේ හැදියාවේ සංකේතයයි.
2. ඔබගේ සංවර ඇඳුම මේ පින්බිම රමණීය කරයි.
3. ඔබගේ සංවරයිලි භාවය මේ පින්බිමට සෝභාවකි. එය ඔබට ගෞරවයකි.
4. දළදා සමීඳු වැඩ සිටින උතුම් පින්බිමට එනවිට ඔබ සැරසී සිටින ඇඳුම් උචිතදැයි සිතියමේ සිතන්න.
5. ශ්‍රී දළදා මාලිගා පරිශ්‍රයට කොට කලිසම (පිරිමි, ගැහැනු දෙපිරිසම) පලාපු සායවල්, අත් නැති/කොට හැට්ට, දණහිසෙන් ඉහළට වන සේ කොට වූ සායවල්, ඇඳ පසු පෙදෙස නිරාවරණය වන සේ වූ ඇඳුම් යනාදියෙන් සැරසී ඒමෙන් වළකින්න.
6. ඔබ දළදා මාලිගාවට පැමිණෙන විට වාමි ලා පාට ඇඳුමෙන් සැරසෙන්න.
7. තද පාට (කළු) ඇඳුම් පින් බිමට නොහොබින බව තේරුම් ගන්න.
8. ඇඳුම ඔබේ චරිතය කියාපාන කැඩපතක් බව සිතන්න.
9. දළදා මාලිගාව පින් බිමක් මිස පෙම්වතුන්ගේ පාරාදීසයක් නොවන බව සිතියම ගන්න.
10. ඔබට ඇත්තේ දෙඇසක් වුවද ඔබ වටා ඇස් දහසක් ඇති බව මෙතෙහි කරන්න.

ඔබ හැසිරිය යුත්තේ හැඟීම්වලට වහල් වී නොව බුද්ධිමත්වය. මෙම කරුණු අප ඔබ වෙත ඉදිරිපත් කළේ කරුණාවෙන් බවත්, රට භාර ගන්නට සිටිනා මතු පරපුරට ඔබගේ ආදර්ශයක් ලබාදීමට බවත් සිහිකරනු කැමැත්තෙමු.

ඔබත් දළදා වරුණට ලියන්න

දළද වරුණ සෑම විටම ඔබේ අදහස් උදහස් වලට ගරු කරන පුවත් සඟරාවකි. වසර දහයකට ආසන්න කාලයක් තිස්සේ "දළද වරුණ" සමඟින් පුවත් ලේඛක මඩුල්ලක් බැඳී සිටින අතර ගිහි පැවිදි ඕනෑම අයෙකු අප වෙත ලබා දෙන කාලීන හරවත් සහ සමාජයට ප්‍රයෝජනවත් වේ යැයි සිතන දහම් ලිපි සඳහාද ඉඩ කඩ ලබා දීමට අප නිරතුරු සැලකිලිමත් වන්නෙමු. එහිදී දළදා වරුණ පුවත්පතේ පළවන සියලුම ලිපි, රචනා ඒ.ඒ. කර්තෘවරුන්ගේ අදහස් මිස දළද මාලිගාවේ හෝ එහි සංස්කාරකවරුන්ගේ අදහස් නොවන බවද සිහිපත් කරනු කැමැත්තෙමි. තනි පිටුවේ පැහැදිලි අත් අකුරින් ලියන ලද හෝ යතුරු ලියනය කළ ඔබේ බෞද්ධ ලිපිය පහත ලිපිනය වෙත යොමු කළ යුතුය. සෑම ලිපියක්ම බෞද්ධ තේමාවක් ඔස්සේ පිටු 2 කට නොවැඩි වන සේ ලිවිය යුතු බවද සලකන්න.

සංස්කාරක
 "දළදා වරුණ" මාධ්‍ය ඒකකය
 ශ්‍රී දළදා මාලිගය, මහනුවර

● අන්තර්ජාලයෙන් පසුගිය "දළද වරුණ" කියවන්න
www.sridaladamaligawa.lk වෙබ් අඩවියට පිවිසෙන්න

"ධර්ම දූතය සියලු දූතයන්ට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨයි."

ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ වස් විසීම

ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ සියලුම සමුහස්ථාන වහන්සේලා වෙත කෙරෙන කාරුණික නිවේදනයයි.

අප නිකායෙහි සියලුම සමුහස්ථාන වහන්සේලා ශ්‍රී බුද්ධ වර්ෂයෙන් 2559 ක්වූ ඇසළ මස පුර කුසුස්ථක නම් තිථිය ලත් ඉරු දින හෙවත් ව්‍යවහාර වර්ෂයෙන් 2015 වැන්නෙහි ජූලි මස 30 වන බ්‍රහස්පතින්දා ගිම්හාන සාතුවෙහි 10 වන පොහොය කොට ඊට පසු දින එනම් ඇසළ මස පුර පසළොස්වක නම් තිථිය ලත් කිවි දින හෙවත් ජූලි මස 31 සිකුරාදා පෙරවස් එළඹීම සිදුකළ

යුතුය. වස් මස පුර පසළොස්වක නම් තිථිය ලත් කුර් දින හෙවත් ඔක්තෝබර් මස 27 බදාදා වස්සාන සාතුවෙහි 6 වන පොහොය කොට එදින පෙරවස් පවාරණය කළ යුතුය.

ශ්‍රී බුද්ධ වර්ෂයෙන් 2559 ක්වූ නිකිණි මස පුර පසළොස්වක නම් තිථිය ලත් ඉති දින හෙවත් ව්‍යවහාර වර්ෂයෙන් 2015 ක්වූ අගෝස්තු මස 29 සෙනසුරාදා වස්සාන

සාතුවෙහි 2 වන පොහොය කොට පසුදින එනම් අගෝස්තු 30 ඉරිදා පසුවස් එළඹීම සිදුකළ යුතුය, ඉල් මස පුර පසළොස්වක නම් තිථිය ලත් බුධ දින හෙවත් නොවැම්බර් මස 25 බදාදා වස්සාන සාතුවෙහි 8 වන පොහොය කොට එදින පසුවස් පවාරණය කළ යුතුය.

මේ බවට ශාසනස්ථාමේ අග්ගමහා පණ්ඩිත අතිපුජ්‍ය නාපාන ජෙමසිරි අභිධාන ශ්‍රී ලංකා රාමඤ්ඤ මහා නිකායේ මහානායක මහා ස්ථවිර

උඩරට අමරපුර නිකායේ උපසම්පදාව ජූලි 24-25 ගන්තොරුවේදී

උඩරට අමරපුර නිකායේ ශාසන ජෝතිකා කාරක සංඝ සභාවේ 2015 වසරේ උපසම්පදා විනයකර්ම පුජෝත්සවය ජූලි 24-25 දිනයන්හි උදේ 7 සිට රාත්‍රී 10 දක්වා ගන්තොරුව වරාකැන්න ශ්‍රී මහා බෝධි සීමාමාලකයේදී උඩරට අමරපුර නිකායේ මහානායක අග්ගමහා පණ්ඩිත, තෙරපැහැ සෝමානන්ද මාහිමිපාණන්ගේ සහ අනුනායක සාහිත්‍යාවාර්ථ රාජකීය පණ්ඩිත අත්තරගම වජිරජෝති නාහිමිපාණන්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පැවැත්වේ.

උපසම්පදා අපේක්ෂකයින් (සාමන්තර) දනුවන් කරන ලිඛිත වාචික පරීක්ෂණ ජූලි 11, 12 දිනවලදී ජූලි 18 වෙනි දින අපේක්ෂකයින් හා ආචාර්යවරුන් සහභාගි වන රැස්වීමක්ද පැවැත්වේ. පරීක්ෂණවලදී උසස් මට්ටමින් ලකුණු ලබාගත් සාමන්තර අපේක්ෂකයින් සඳහා ධර්ම ග්‍රන්ථ ප්‍රදානයද උපසම්පදා උත්සවයේදී සිදුකෙරේ.

මහනුවර, මාතලේ, කුරුණෑගල, අනුරාධපුරය, පොළොන්නරුව, නුවරඑළිය, කාගල්ල, ගම්පහ, ත්‍රිකුණාමලය යන ප්‍රදේශවල අපේක්ෂකයින් උපසම්පදා විනය කර්මවලට සහභාගි වෙති.

ලිහිණියාගම ශාසනරතන සාමන්තර හිමියෝ උපසම්පදාව ලබති

මධ්‍යම පළාතේ යටිතල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ ගඟපළාත ඓතිහාසික සුරියගොඩ ශ්‍රී තරේන්ද්‍රාරාමය, කුඹල්වතුමුල්ල පුරාණ විහාරය, ඉළක්කැන්නේ ශ්‍රී ආනන්ද ගිරිලෙන් විහාරය, පිලපිටිය ශ්‍රී බෝධිමාලකාරාමය, කුම්පනේ පල්ලේ පළාතේ අලගල්ලේ මාලිගාතැන්න පුරාණ විහාරය, කිරිඹන්කුඹුර ඕවල වැලිවිට ශ්‍රී සරණංකර බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානය, අනුරාධපුර නුවරගම පළාතේ කටුකැලියාව අංක 302 ශ්‍රී වැලිවිට සරණංකර බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානය ආදී විහාරස්ථානයන්හි අධිපති, මල්වතු මහාවිහාරවාසී පුජ්‍ය වෙරළගස්හින්නේ ධම්මරතන ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ, පුජ්‍ය අලුත්ගම සෝමරතන ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ, කුඹුරුවල පඤ්ඤාරතන ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ යන කුන් නමගේ ශිෂ්‍ය ලිහිණියාගම ශාසනරතන හිමියෝ මහාවිහාරවංශික ශාමෝපාලී මහා නිකායේ මල්වතු මහා විහාරයේ උපෝසථාගාරයේදී අධිසීල සංඛ්‍යාත උපසම්පදා විනය කර්මය ලැබූහ.

කේ. බණ්ඩාරනායක

ශාසන ජෝතිකා කාරක සංඝ සභාවේ කාරක සහිත පදවි ලබති

මහනුවර මහායා විද්‍යායතන පිරිවෙන් විහාරාධිපති, කටුගස්තොට ශ්‍රී රාහුල ජාතික පාසලේ ධර්මාවාර්ථ, මහනුවර ගඟවට කෝරලයේ ශාසන ආරක්ෂක බලමණ්ඩයේ නියෝජ්‍ය සභාපති කීර්ති ශ්‍රී ශාසනෝද්ධිපක ධර්මබන්දු වංශාවතංස සද්ධර්මෝද්ධිප ත්‍රිපිටකවේදී ශාස්ත්‍රපති වල්දෙණියේ සීලරතන හිමි උඩරට අමරපුර නිකායේ ශාසන ජෝතිකා කාරක සංඝ සභාවේ කාරක සහිත ධුරයට

පත්කර ඇත. අපවත්වී වදාළ උඩරට අමරපුර නිකායේ ශාසන ජෝතිකා කාරක සංඝ සභාවේ ලේඛකාධිකාරී ... සංඝනායක ශාස්ත්‍රපති කුළුග මිමන දේවමිත්ත නාහිමිපාණන්ගේ ජ්‍යෙෂ්ඨ ශිෂ්‍ය රත්නය වන සීලරතන හිමි 1984 දී පැවිදි බීමට ඇතුළත්ව 1995 දී උපසම්පදාව ලබා බෞද්ධ රටවල් ගණනාවක ධර්මදූත මෙහෙවරක යෙදී ජාත්‍යන්තරව ධර්ම විනය සම්බන්ධව දැනුම ප්‍රභූණ කරගත් ධර්මධර බහුශ්‍රැත හිමිනමකි.

"ද්වේන රහිත වූ ගමේක් බැණීම් ගැහීම් හා වඩ බන්ධනක් ඉවසාද, ඉවසීම බලය කොටත් බල ඇණිය කොටත් ගත් ඔහු උත්තමයෙකි."

මියන්මාරයේ උපැස් පැළඳී බුදු පිළිමයක්

උරානිකයේ සිටම බුදු දහමින් සුපෝෂිත බුරුම දේශය, නැතහොත් වර්තමානයේ හැඳින්වෙන මියන්මාරය රාජ්‍යයෙහි සංචාරය කරන්නෙකුට අතිමහත් බෞද්ධ සිද්ධස්ථාන රාශියක් දකබලා ගැනීමට පුළුවන. ඊ.ගුං අග නගරයේ සිට පැරණි රාජධානි වූ බගාන්-මන්ඩලේ දක්වා ගමන් කිරීමේදී ඉරමඩ් ගංගා මිටියාවතේ පිහිටි PYAY නගරය හමුවේ, එම නගරයට පිවිසීමට මත්තෙන් ප්‍රධාන මාර්ගයෙන් ඔබ්බෙහි වූ නියං ගමක පිහිටා තිබෙන කදිම නිර්මාණයක් දකගැනීමට පුළුවන. මෙය වූ කලී කිරිගරුඬ පාෂාණයෙන් නිර්මිත සුවිශාල බුදු පිළිමයකින් හෙබි විහාරාලයකි. හිඳි ඉරියව්වෙන් වැඩ හිඳිනා මෙම පිළිම වහන්සේගේ විශේෂත්වය වන්නේ සිරසට ප්‍රමාණිකව සැකසූ විශාල උපැස් යුවලක් පැළඳ තිබීමය. ඡායාරූපයන්ගෙන් දැක්වෙන්නේ එම බුදු පිළිම වහන්සේය.

පුරාණ රාජධානි අවධියෙහි දැනට නියං ගමක් ලෙස පවතින මෙම ප්‍රදේශය ජනාකීර්ණව පැවති බවත් ප්‍රදේශාධිපතියකු නැතහොත් යුවරාජ්‍යකු යටතේ පාලනය සිදුවී ඇති බවත් සඳහන් වේ. මෙම බුදු පිළිමය සහිත විහාර මන්දිරය ගොඩනංවන ලද්දේ මෙම යුවරජු විසින් බවද පැවසේ.

මෙම නිර්මාණය කරවීම සඳහා යුවරජතුමා වෙත දුක්බදායක විශේෂ හේතුවක් බලපා ඇත. එනම් යුවරජුගේ ප්‍රියාදර බිසවගේ අකල් මරණය හේතුකොටගෙන රජතුමා කෙරෙහි ඇතිවූ දැඩි කම්පාවයි. ඉන්දියාවේ සාජනාන් රජු සිය දේවියගේ අකල් මරණය හේතුවෙන් ඇතිවූ දැඩි ගෝකය තුරන් කරගැනීම සඳහා ලෝ සුපතල ටාජ්මහල් නම් වූ ආදර්ශීය සිහිවටනය නිර්මාණය කළා සේ මෙම රජතුමාද කුමරිය වෙනුවෙන් මෙම විහාරය නිර්මාණය කොට ඇත. රජතුමාගේ දුක්බද දෝමනස්සය තුනීකර ගැනීම සඳහාත්, රටවැසියාට හා ලෝක සත්වයා හට වන්දනාමාන කරගැනීමටත් අරමුණු කොටගෙන මෙම නිර්මාණය කළ බව පැරණි මූලාශ්‍රවල දක්වේ.

රජුගේ මියගිය රජ කුමරිය ඇයගේ මව් පාර්ශ්වයෙන් ලැබී තිබුණා වූ රනින් නිමකරන ලද උපැස් යුවලක් නිරන්තරයෙන් පැළඳ සිටියාය. යුව රජතුමාගේ අදහස වූයේ මෙම රන් උපැස් යුවල කිරිගරුඬ බුදු පිළිමය තුළ නිධන් කොට නිර්මාණය කිරීමය. පිළිම වහන්සේ නිර්මාණය කිරීමෙන් පසු රජතුමා කල්පනා කළේ උපැස් යුවල නිධන් කළ පසු එවැන්නක් නිධන් කළ බව ලෝක සත්වයා හට දකබලා ගැනීමට නොහැකි බැවින් පිළිම වහන්සේ තුළ මෙවැනි වටිනා රන් භාණ්ඩයක් නිධන් ගත කොට පවත්නා බව පෙන්වුම් කිරීමට අකුරින් ලියා තැබීමෙන් හෝ මුද්‍රා සටහන් තැබීමෙන් හෝ පමණක් නොසැහෙන බව කල්පනා කළ යුවරජු ඊට සුදුසු පිළියමක් ලෙස මෙම පිළිම වහන්සේගේ සිරසට හා මුහුණට ගැළපෙන අයුරින් මේ උපැස් යුවලේ විශාල අනුරුවක් සකස් කරවා පළඳවා ඇත. එයද බොහෝ දුරට රනින් හෝ රන් ආලේපිතව හෝ නිර්මාණය කරන ලද්දකි.

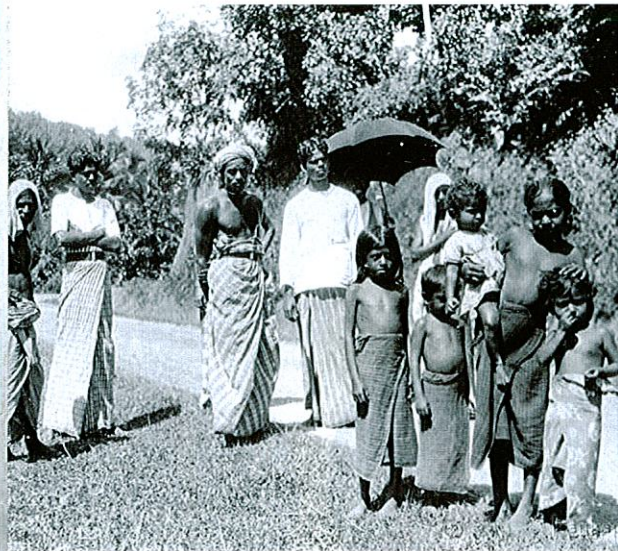
යුවරජතුමා විසින් මෙම පිළිමය සහිත විහාරය නිමකරවීමෙන් අනතුරුව විශාල පෙරහර හා පින්කම් පවත්වා දානමානාදිය පිරිනමා බොහෝ සතුටට පත්ව ඇත. අනාගතයේදීද මෙවැනි පින්කම්, පෙරහර ආදිය නොකඩවා සිදුකළ යුතු බවට නියෝග පනවා තිබේ. වර්තමානයේදී පවා වාර්ෂිකව පෙරහර පින්කම් සහිත "මේලා" පවත්වමින් රටට, ජනතාවට සෙත් ශාන්ති පමුණුවනු දක්නට ලැබේ. පෙරහර කටයුතු නොපැවැත්වුවහොත් විවිධ රෝග පීඩා දුර්භික්ෂ ඇතිවී මහත් උපද්‍රව සිදුවන බවට එහි ජනතාව අතර අදටද මතයක් පවතී.

ලෝකයේ බොහෝ රටවල සංචාරක හා වන්දනා පිරිස් මෙම උපැස් පැළඳී බුදුපියාණන් වහන්සේ දක බලා වන්දනාමාන කිරීමට පැමිණෙන නමුත් ශ්‍රී ලංකාවෙන් මියන්මාර් දේශයේ වන්දනා සංචාර සඳහා රැගෙන යන පිරිස් බොහෝවිට මෙම පුද බිම කරා රැගෙන යන්නේ නැත. මෙම ස්ථානය ප්‍රධාන මාර්ගයෙන් බැහැරව තියං ගමක පිහිටීම ඊට හේතුවූවා විය හැකිය.

එස්. ආර්. එම්. ජයසේකර - මාවතරේ

"කෝපයෙන් මත් වූ තැනැත්තා උමතු අශ්වයෙකු පිට නැඟී යන්නෙකු වැනිය"

කොහොඹ කංකාරියෙන් හෙළිවන මහනුවර හා අවට තොරතුරු

විහිදෙන උස් ගල්කුළු සහිත දර්ශනීය කඳුවැටිය අදත් උරාකන්ද නම් වෙයි.

ජේරාදෙණියට යාම ඇති හත්තන පසුබිම් කරගත් කොහොඹ කංකාරී කවිවල හත්තන කන්දට අධිපති දෙවියකු ගැන කියවෙයි. ජේරාදෙණිය මායිමේ පිහිටි පායිංගමුව ඉරුගල් බණ්ඩාර දෙවි නිසා ප්‍රකට විය. කොහොඹ කංකාරී කවිවල පායිංගමුවේ ඉරුගල් බණ්ඩාර දෙවි වර්ණනා කරයි. ඉරුගල් බණ්ඩාර දෙවි බවට පත්වූයේ පායිංග මුවේ සිටි ඉරුගල් අප්පුහාමි නමැති දරුවා බව කියවෙයි.

“සරුසාරයා සන්නානා ගල වට - කඩු පාරයි කෙටුවේ නවතින්නට නිරසාරයි වැඩියා පන්නා නම -

අප භාරයි ඉරුගල් බණ්ඩාරට”

මේ කංකාරියේ කවිවල කන්දේ දෙවි අලගල්ල හා බතලේගල හුන්නස්ගිරි කඳුවල ගැවසෙන බව කියයි. පඬුවස්නුවර අවධිය සිට මහනුවර මුල් යුගය දක්වා වැද්දන් සිටි ස්ථාන රාශියක් කොහොඹ කංකාරිවල එයි. වැද්දන්ට අඬ ගැසීම නමින් එන කවි අනුව හත්තන කන්ද සහිත හත්තන කැලේ දුම්බර ප්‍රදේශය, අලගල්ල, බතලේගල වැද්දන් සිටි ප්‍රදේශ ලෙස කොහොඹ කංකාරී කවිවල සඳහන්ය. මෙය මහනුවර ආරම්භය ගැන සෙවීමේදී වැදගත් තොරතුරකි.

එස්. කේ. ජයවර්ධන

විජය රජු කුවේණිය දරා දෙදෙනා අත්හරිනු ලැබූ කුවේණි විජය රජුට ශාප කර මියගිය පසු විජය රජුට පසු රජ වූ පඬුවස්දෙවි රජුට නින්දෙන් දිවි දෝෂය දිස්ව රෝගාතුරව කොහොඹා යක්කම කිරීමෙන් පඬුවස්දෙවි රජු සුව වූ හැටි කොහොඹ කංකාරියෙන් කියවෙයි. උඩරට නැටුමේ උපත ගැන මේ ජනප්‍රවාදයේ තොරතුරු එයි. කොහොඹ කංකාරියේ සැබෑ අර්ථය වසූරිය වැනි දරුණු රෝගයක් රජුට වැළඳී ශාන්තිකර්ම කොට මනස සන්සුන් කර සුවපත් කිරීම බව හැඟෙයි. කොහොඹ කංකාරියේ ජනප්‍රවාද කාලය සමග වඩ වඩා පැතිරී ගිය හැටි මහනුවර යුගයේදී පෙනෙයි. කොහොඹ කංකාරී කවි හා ජනප්‍රවාදවලින් මහනුවර හා අවට ගැන හෙළිවන තොරතුරු කීපයක් මෙහි මතුකර දක්වෙයි.

දඹදිව මලය රජු උරා ලුහුබැඳ අවුත් මහනුවර යාම හත්තනෙන්ට ආ විට උරා අතුරුදන් වෙයි. හත්තන කැලේ මේ ජනකතාවට ඇඳී ඇත. අද ගන්නෝරුව රක්ෂිතය මුදුනේදී දිවිදොස් දුරලූ බව කියවෙන බැවින් ගන්නෝරුව රක්ෂිතය මේ ජනප්‍රවාදය ආශ්‍රයෙන් දිවිදොස් කන්ද ලෙස ප්‍රකටව ඇත. හත්තන කඳුවැටියේ හේවාහැට දෙසට

